

BERXWEDAN

HER TİŞT Jİ BO ĘNÎYA RİZGARİYA NETEWA KURDİSTAN

Sayı 54 / 15 Mayıs 1988 / 2.50 DM

BAHAR ATILIMI YAYGIN EYLEMLİLİKLE ZİRVEDE

Uludere Ulusal Kurtuluş Eylemleriyle Sarsıldı

9 Mayıs'ta bir ARGK birliği Uludere'nin Kror (Ortabağ) köyünde konumlanan çetelere karşı bir eylem gerçekleştirdi. Düşmanın aldığı bütün tedbirlere ve bir bölüğünü konumlandırmasına rağmen, çetelere ağır darbe vuruldu.

Ayrıca gerçekleştirilen diğer bir eylemde ise, 8 çete yargılandıktan sonra ölümle cezalandırıldı. Çetelerin silahlarına da ARGK birliğince el kondu.

Uludere'nin diğer bir köyünde ise köylülerle toplantı yapıldı.

Haberi 3. sayfada

Nusaybin'de İntikam Eylemi

ARGK birliğini düşmana ihbar ederek, ARGK savaşçılarının ve yurtsever köylülerin katliamına yol açan ihanet odağına yönelindi. Devrime karşı suç işlemiş olan 10 ihbarcı kurşuna dizildi.

Haberi 3. sayfada

Kızıltepe Jandarma Alayına ARGK Birlikleri Birçok Koldan Saldırdı

5 Mayıs gecesi Kızıltepe'ye üç koldan giren ARGK birliği, jandarma alayını ve polis karakolunu hedefledi. Pusuya düşürülen bir polis aracında en az 5 polis öldürüldü.

Haberi 3. sayfada

Şırnak'ta Çetelere Öldürücü Darbe

Şırnak'ın Dergule, Ayrım, Navyan köylerinde gerçekleştirilen eylemlerde 14 çete yakınlarıyla birlikte cezalandırıldı.

ARGK birliği, suçlu bulunan çeteleri ve ihbarcıları köylülerle birlikte yargıladıktan sonra ölümle cezalandırdı.

Haberi 3. sayfada

Sömürgeci Orduda Panik Artıyor

Ulusal kurtuluş güçlerimizin Bahar '88 harekatının başarıyla sürmesi ve Türk ordu birliklerinin operasyonlarının sonuçsuz kılınması, Türk Genelkurmaylığının da çıkmazını arttırdı.

Faşist Genelkurmay Başkanı Necip Torumtay, 6 Mayıs'ta Diyarbakır'a giderek, sömürge valisi Hayri Kozakçıoğlu, Özel Jandarma Bölge Asayiş Komutanı Hulusi Sayın vd. ordu ile istihbarat yetkilileriyle görüştü. Toplantının içeriği açıklanmamakla birlikte tümüyle ulusal kurtuluş mücadelemize yönelik tedbirler değerlendirildi. Çünkü okullar durmadan kapanıyor, çeteler silahlarını grup grup geri veriyorlar, ulusal kurtuluş eylemlerinin etkinlik ve kapsamı genişliyor. Buna karşılık Mart ayından itibaren ek ordu birlikleriyle sürekli operasyon yapan Türk ordusu başarısız kalmıştır.

Toplantı sonunda sömürgeci yetkililer, operasyonların artırılacağını, koruculuğun geliştirileceğini, istihbaratın derinleştirileceğini, sınırda güvenlik önlemlerinin artırılacağını, Doğu'daki 'sosyal ve ekonomik yatırımların(!)' artırılacağını açıkladılar. Dört yıldır, sömür-

Devamı 3. sayfada

Diyarbakır Cezaevinde Savaş Esirleri Mevzilerini Korumakta Kararlı

Diyarbakır cezavinde PKK'li savaş esirleri 1 günlük uyarı açlık grevinin ardından 13 Mayıs'ta süresiz açlık grevine başladılar. Savaş esirlerinin aileleri de 14 Mayıs'ta süresiz açlık grevine başladıklarını açıkladılar. 15 Mayıs'ta ise savaş esirleri yaptıkları açıklamada, eğer istekleri kabul edilmezse, ölüm orucuna başlayacaklarını belirttiler.

Haberi 4. sayfada

Adım Adım Kürdistan

ÇOLAMERG

Berxwedan bu yeni yazı dizisine Çolamerg (Hakkari)'i tanıtarak başlıyor. Hakkari ile başlayan bu tanıtımı, ülkemizin diğer şirin beldeleri izleyecektir.

Hakkari ile bu yazı dizisine başlamamız anlamlıdır. Çolamerg veya Hakkari'yi tarih içindeki yeri ve günümüzde ulusal kurtuluş mücadelesi açısından taşıdığı rol ve önemle değerlendirdiğimizde ilk sırayı almayı hakkettiği görülecektir.

Hakkari, coğrafik konumuyla Kürdistan'ın kalbi sayılacak bir alanda bulunuyor. Üç parçanın kesiştiği üçgende bulunan Çolamerg, ulusal kurtuluş mücadelemizde de son derece önemli bir role sahiptir. Sömürgeci egemenliğin en zayıf olduğu Hakkari, direnişçi potansiyeli kadar coğrafik, kültürel yapısı ile de ülkemizin vazgeçilmez bir beldesi.

7. sayfada

1971 Direnişçileri ve Türkiye Gençlik Hareketi

Dünya tarihine '68 olayları olarak geçen, gençlik direnişlerinin üzerinden 20 yıl gibi bir zaman geçti. 68'de sadece Türkiye'de değil, dünyanın birçok ülkesinde gençlik sokaklara döküldü, üniversiteleri işgal etti, grev ve gösterilere aktif olarak katıldı. Gençliğin bu derece geniş bir alanda eyleme geçmesinin tabii ki, kendisine özgü nedenleri vardır. Bu nedenleri irdelemek ve bunlardan doğru sonuçlar çıkarmak, son derece önemli bir husustur. Burada her ülkenin kendisine özgü koşullarını da gözardı etmemek gerekir. Meseleye böyle yaklaşıldığında ortaya çıkan gerçeklik soruna doğru bir çözümü de beraberinde getirecektir.

Dünyanın çeşitli alanlarında baş gösteren gençlik hareketleri üzerine yapılan değerlendirmeler, bir hayli fazladır. Biz son yapılan bazı değerlendirmelere atıfta bulunmakla yetineceğiz.

Gençlik olaylarının 20. yılını doldurması vesilesiyle, birçok dergi ve gazetede çeşitli yorumlar ve röportajlar yayınlandı. Türkiye'nin gündeminin

Devamı 10. sayfada

Türkiye'de Gençlik Hareketi Yükseliyor

İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü İşgal Edildi

Bizzat eylem içinde yer alan **Berxwedan** okuyucusu, işgali ve gelişmeleri değerlendiriyor.

15. sayfada

Çukurova Üniversitesi'nde Boykot

5 Mayıs günü gerçekleşen eyleme 700'ü aşkın öğrenci katıldı. Öğrenciler **"Polis dışarı, bilim içeri"**, **"Kahrolsun YÖK"**, **"Polis idare işbirliğine son"** sloganlarını attılar.

Haberi 6. sayfada

YKWK 1 MAYIS GÖSTERİLERİNE AKTİF OLARAK KATILDI

Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde yapılan sayısız 1 Mayıs kutlama gösteri ve mitinglerine Kürdistanlı emekçiler YKWK pankartı altında katıldılar.

İsviçre-Arau ve Turgao'da, Almanya-Kiel'de dayanışma toplantıları yapıldı.

6. sayfada

BU "CUMHURİYET" NASIL YAŞATILMALI?

"Evren-Özal kliği, rejimin ömrünü uzatmada, sadece kaba askeri, ekonomik, sosyal ve siyasal tedbirlere başvurmuyor. Aynı zamanda çok ince ve özellikle "sol" ve "sosyalizm" adına olan ve tamamen kendi icazeti altında bazı oluşum ve gelişmeleri yaratma zorunluluğunu hissediyor. Çünkü PKK'nin Kürdistan'da geliştirdiği halk savaşı, Türkiye'de ekonomik kriz, Türkiye halkı içinde de devrimci-ihtilalci eylem ve çıkışları bağrında barındırıyor. Evren-Özal kliği ordu ile bir başka cephede (Kürdistan) açık bir savaşla yüzyüze bulunurken, geri cepheyi (Türkiye) kendileri açısından mümkün olduğu kadar sağlam, uysal ve sessiz tutmaya çaba sarfediyor."

Yazısı orta sayfada

1 Mayıs'ın büyük direniş şehidi Ramazan KAPLAN:
"Boşuna uğraşmayın, tek kelime konuşmayacağım"

Alçakgönüllüydü, yerinde durmaz hep çalışır, hep üretirdi. Yoldaşlık bağları mı, hatasını bilen mi var? Partiye bağlılık mı, ondaki ölçüyü tuturan mı var? Halka bağlılık mı; halkı içinde taşıdı. O, dar kadrolar topluluğunda en çok halkı yansıtandı... Direniş mi? Var mı ondan büyük destan yaratan...

Şehit oluşunun 4. yıldönümünde **Ramazan yoldaşı** anıyoruz. Anmak yeter mi? Elbette hayır. Hele onunla birlikte yaşayanlar, onu tanıyanlar, özelliklerine şahit olanlar için...

Adını duymuş, ama biraz geç tanımıştım. Bundan tam 8 yıl evvel. Faşist darbe olmuş, Parti geriye çekilme ve toparlanma kararı almıştı. Ülkenin her yanından bağlantı kurulan kadrolar grup grup önce Güney Kürdistan'a, oradan da Lübnan'a geçiyordu. Ülke dışına çıkan her kadro, zorlu bir pratiğin dersleri ve alanın sorunlarıyla geliyordu. Kadrolar arasında yoğun tartışmalar vardı. Pratik tartışılıyor, deneyler aktarılıyordu. Tartışmalar sadece geçmişin pratiği üzerine değil, içinde bulunulan süreç ve gelecek üzerine de yoğunlaşıyordu.

Henüz Parti yapısı ayrışmamıştı. Sonraki yıllarda komplo-culuk ve provokasyonculuğa kadar gidecek birçok tasfiyeci unsur çalışmalar içinde bulunuyordu. Gerçeği söylemek gerekirse yapı henüz Parti içi savaşım ve dönemin karakterini tam kavrayamıyordu.

Ramazan yoldaşı bu yoğun tartışmaların içinde tanıdım. Konuşkanlığı, çalışkanlığı, girişkenliği, zengin deneyi ve örgütlü görüşlerriyle hemen dikkatleri topluyor ve ilgi merkezi oluyordu. Nasıl olmasın ki...

1956 Çınar doğumlu. Ailesi yoksul. Bu nedenle durmadan yer değiştirmiş. Kan davaları da aileyi oldukça etkilemiş, önce babasını sonra da amcasını almış. Küçük yaşta Ramazan yoldaş, aile sorumluluğunun altına girmiş. Proleterlik yaşını hatırlamazdı. Okuması gerektiğini de daha küçük yaşta kavramış. Okul, proleterlik ve yurtsever siyasal faaliyeti içiçe yürütmüş. Ergani Öğretmen Okulu onun için bir siyasal okul olmuş. Diyarbakır Eğitim Enstitüsü'ne devam etmiş, ancak siyasal çalışmalarından dolayı aranınca okulu bırakmış. 1967'lerde henüz 11 yaşındayken önce kahvelerde çok düşük yevmiye ile sonraları da her yaz tuğla ocaklarında çalışmış. Burası da onun örgütlenme ve eylem okulu olmuş. İlkel ama kaba sömürü beyninde ve yaşamında yer etmiş. 1978-79'da öğretmenlik de yapmış. Savur'da geçen öğretmenlik yıllarında hep köylülük arasında yurtsever örgütlenme yapmış... Bu dönem örgütçü yeteneklerini geliştirmiş, köylülüğü en iyi anlayan, en erken bağ kuran ve ikna eden arkadaş ünvanını kazanmıştır. Çok geçmeden açığa alınır. Hem kendisi hem de kardeşi profesyonel devrimci çalışmaya atılırlar. Kendisi, "Parti, ailemi yalnız bırakmadı, bu dönem aileme Parti baktı" der ve bunu hep gururla anlatırdı.

Hep en önde olan devrimci

1970-72 yıllarında Ergani Öğretmen Okulu'ndayken, öğrenci hareketini yöneten birkaç devrimciden biridir. Diyarbakır Eğitim Enstitüsü'nde de Partinin en aktif kadrolarındandı... Ramazan yoldaş, çevre-kişi ilişkisinin kişilik üzerindeki etkisini şöyle belirtir:

"Öğretmenlik ve öğrenciliğim dışında işçiliğim ve işçi arkadaşlarım vardı. Bu çevrem bana alçakgönüllülüğü öğrettiği gibi, bende küçük-burjuva düşünceler yerine proleter düşünceler geliştirdi."

Proleter yanı, onu ihtilalciliğe iter. Her yıl tuğla işçilerini greve götürür. Ramazan yoldaş, "Çoğu kez başarısız olurduk, ya da çok az başarı elde ederdik. Ama devrimcilikte inat ve mücadelecilik lazım" diyordu.

1978'de Diyarbakır-Bağlar semt ve köylülerle ilişki sorumlusu olur. Aynı yıl Diyarbakır komitesi işçi-köylü komitesi sorumlusu olur. YSE, MTA, Bayındırlık, karayolları, fırın ve belediye işçilerinin örgütlenmesi ve 1978-79 kabarmasının en önünde yer alır. 1979'da Adıyaman alanına gitti ve komite sorumlusu oldu.

Çok yönlü pratik ve örgütsel görevler, Ramazan yoldaşı güçlü bir halk önderi ve Parti militanı haline getirir. Özellikleri bununla sınırlı kalmaz. İyi bir devrimci, aynı zamanda güçlü bir eylemcidir de. Ramazan yoldaş bunu bilir ve pratiğinde ispatlar. 1977'de Savur'un Bernist köyünde öğretmenken, "Jandarmalar çocukları dövünce, kadın, yaşlı ve çocukları birleştirip jandarmaları sopalarla kovaladık" der. Dağınık tuğla işçilerini örgütleme ve mücadeleye alıştırmak, hakkın ancak direnerek alınabileceğini göstermek için her yıl greve sokar. 1978'de Diyarbakır-Payas köylülerini toprak işgaline kaldırır. Aynı yıl Bismil ve Çınar'da benzer eylemleri gerçekleştirir. 1979'da Kahta-Agnik köyünde köylülerin başarılı toprak işgali eylemini yönetir. 1978, 79 ve 80'de Diyarbakır, Adıyaman, Kahta'da elinde silahı, faşistlere, ağalara ve patronlara karşı birçok saldırı eyleminin militanıdır.

Ramazan yoldaş, büyük bir planlamacı ve taktisyendi de. Adıyaman'da çalıştığı sürede, yürüttüğü eşsiz faaliyetle Kahta ağalarının M. Celal Bucak'a aktif desteklerini önler. DDKD ve Kawa'ya karşı güçlü bir ideolojik ve politik mücadele yürütür. Neticede DDKD tümüyle Kahta ve civarında dağılırken, Kawa birçok köydeki birkaç bağnaz unsurla sınırlı kalır.

Ramazan yoldaşta propanda, yaklaşım, planlama, tahlil, örgütleme ve eylem bir bütündür. O, Kürdistan devrimini kişiliğinde somutlaştırmayı daha 1979'da becermiştir.

Ramazan yoldaş, engin bir öngörünün sahibiydi

"İyi bir devrimci sadece geçmişi kavramamalı, geleceğe de bilinçli hazırlanmalıdır..."

Ramazan yoldaşı, bizler için ilgi merkezi yapan, onun bu pratiği, deneyi, düşünceleriydi... Onda deney ve düşünce bitmiyordu. Güçlü öngörünün sahibiydi diyorum. Ondaki engin öngörü, deneye, bağlılığa ve yüksek görev sorumluluğuyla hep gelecek üzerinde yoğunlaşmaya dayanıyordu.

Hepimiz Parti 1 Konferansı'na hazırlanıyorduk. Gruplar oluşmuş, bölge pratikleri değerlendiriliyordu. Son derece önemli ve hareketli günlerdi... Kadrolar olarak bilime susamıştık. **Politik Rapor** açlığımızı giderdi... Pratik net yorumlanıyor, geleceğin görevleri net konuyordu. Parti disiplini, kadroların politik, ideolojik düzeyleri yükseltilecek, silahlı halk savaşına hazırlanılacaktı.

Aramızda sağcılar, oportünistler, tasfiyeciler vardı. Ama bekliyorlardı. Süreçten beklentileri vardı... Çoğumuz henüz bunların farkında değildik... İlk defa büyük bir parti toplantısına katılıyorduk... Sağcı, oportünist unsurlar gizleniyor, bazı militanları öne itiyor, soylu görevler yerine sonuç alınamayacak tali görevleri öne çıkarıyorlardı... Konferans oy birliğiyle politik raporu onaylayarak, direnişi egemen kılıyordu...

Ramazan yoldaş, aramızda süreci en iyi değerlendirenlerden ve sınavı en iyi verenlerden oluyordu. Parti 1. Konferansı'ndan (Temmuz 1981) 6 ay önce (Şubat '81) verdiği raporda görevleri şöyle eşsiz bir güçlülükle ortaya koyuyordu:

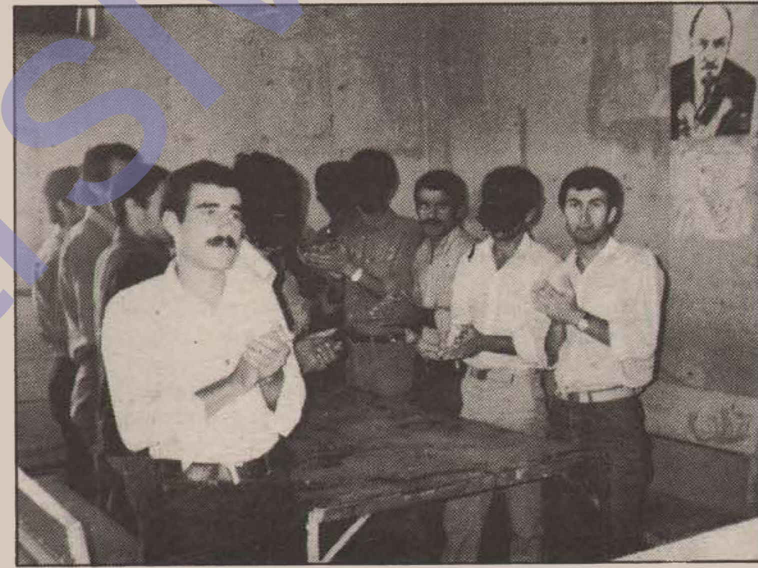
"İdeolojik mücadele yoğunlaştırılmalı, kadrolar teorik yönden geliştirilmeli, bağımsızlığa olan inançları derinleştirilmeli, devrimci ufukları genişletilmelidir... Revizyonizme, reformizme, ulusal inkarcı burjuva ve küçük-burjuva ideolojilere karşı kadrolar yeterli devrimci ideolojiye sahip olmalı...

"Halka hedef ve amaçlarımızı iyi kavratmalıyız. Halkın devrimci bir ruha sahip olmasını ve savaşa hazır olmasını sağlamalıyız... Halk Parti etrafında örgütlendirilmelidir. Halk, aktif bir şekilde mücadelenin içine çekilmeli, ileride doğabilecek kendiliğinden direnme ve küçük çaplı ayaklanmalara, Parti kesin önderlik etmeli, bunları örgütlemelidir.

"Sömürgeciliğe karşı tüm güçler, Parti önderliğinde birleştirilmelidir.

"Partide siyasal önderliğin yanında, askeri bir önderlik de yaratılmalı, halk ordusunun temeli atılmalıdır. İlk olarak küçük birlikler oluşturulmalıdır... Birliklerin manevra alanı geniş olmalıdır. Zamanla askeri örgütlenme yetkinleşince kendini savunma birlikleri yaratılmalıdır.

"Küçük-burjuva anti-sömürgeci güçlerle cephe oluşturulmalı, Kürdistan'ın diğer parçalarıyla ittifaklar kurulmalı, tüm dünya ilerici güçleriyle ilişki geliştirilmeli, dış ittifaklara gerekli önem verilmelidir..."

Ramazan yoldaş, bunları söylemekle kalmaz, Parti I. Konferans kararlarıyla çakışan bu görüşlerini hayata geçirmek için canla başla çalışır. Bir müddet Güney Kürdistan kitleleri arasında çalışır. Tasfiyeci küçük-burjuva reformistlerine kitleler içinde yer bırakmaz. Üzerlerine gider, teşhir eder... Güney Kürdistan kitlelerinin, ulusal düşünceyi kavramalarında ve PKK'yi desteklemelerinde Ramazan yoldaşın çalışmaları önemli bir yer tutar.

Ramazan yoldaş, PKK 2. Kongresi'ne delege olarak katılır. Avrupa'da mayalandırılan tasfiyeciliğin temsilcisi unsurlar, 1. Konferans'a göre 2. Kongre'ye daha hazırlıklı gelmişlerdir. Amaçları bellidir: Kongre'de ayrılık yaratmak. Dönemin zorluklarına ve çeşitli suni sorunlara sarılırlar. Fakat, cılız sesleri, Kongre'nin gür devrimci sesi altında boğulur. Kararlar nettir: Ülkeye dönülecek, direnilecektir...

Ramazan yoldaşın hiçbir tasası yoktur. Konuşma, tutum ve önerileriyle mutlak direniş kampındadır.

Direniş ve özgürlüğe yürüyüş

Kendisi önce birkaç grubu hazırlamış, uğurlamış, huduttan yolculamıştı. Bu soylu yola şimdi o adım atıyordu. Grubun sorumlusuydu. Yüklüydüler ve uzun bir yolculuğa çıkıyorlardı... Hudutu emin geçmişlerdi. Ama hemen ötede kılavuzları yolu şaşırmış, grubun yönünü İdil'e çevirmiştiler. Yük ve yürüyüş grubu yormuş, bazı zayıf unsurlar dökülmeye başlamışlardı. Ramazan yoldaş, grubun birlik ve güvenliğini sağlar, Dicle'yi geçerler.

Bu defa karşılarına yeni bir tehlike çıkar: Köylüler, etrafı yakıp yıkan bir eşkiyaya pusuya çıkmışlardır. Yanlışlıkla gruba ateş ederler. Ramazan yoldaş, yeteneklerini kullanır, köylüleri ikna eder, onlarla konuşur, onlarla dost olur. Bu köylüler sonradan ulusal kurtuluş mücadelesinin güçlü ve cefakar destekçileri oldular.

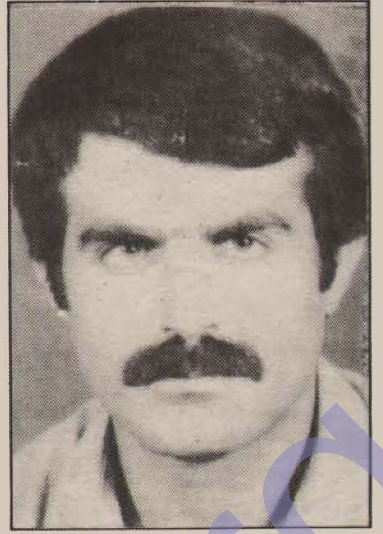
Ramazan yoldaş, uzun yürüyüşünü bir propaganda ve örgütlenme yolculuğuna dönüştürmeyi becerdi. Eruh, Şırnak, Uludere, Beytüşşebap, Çukurca vb. geçilen alanlardaki köylülük, Partiyle yeni tanışıyor, kucak açıyor ve her Parti grubuna derhal silahların patlatılmasını dayatıyordu...

Ramazan yoldaş, yolculuk izlenimlerini bir planlama halinde rapor haline getirip Partiye sunuyordu.

Bu dönemde Parti çalışmaları çok yönlüydü. Bir yandan kamplar kuruluyor, bir yandan Güney ve Doğu Kürdistan kitleleri ve politik güçleri arasında ittifak anlayışımız hayata geçiriliyor. Bunun dışında da ülkeye yönelik keşif çalışmaları yürütüyordu.

Ramazan yoldaş, 1983 yılı boyunca Doğu Kürdistan kitleleri arasında çalıştı. 1983'te gerek Doğu, gerekse Güney Kürdistan'da pek çok sorun vardı. Şahlık rejiminin yıkılmasıyla ayaklanan Doğu Kürdistan kitleleri önderlik yapan İ-KDP'nin yanlış stratejisi nedeniyle amacına ulaşamamış, kitlelerdeki umut yerini umutsuzluğa terketmişti.

Parti kadroları bir yandan politik güçler arasındaki çatışmaların önüne geçip, birlik yolunu açarken, diğer yandan kitlelere PKK'nin ulusal kurtuluş yolunu tanıtıyor, kitlelerdeki umutsuzluğu aşmayı hedefliyorlardı. Parti kadrolarının bu çalışmaları kitlelerde büyük bir heyecan yaratıyordu. İki parçadaki halkımız da Türk sömürgeciliğine karşı yükseltilen mücadeleden gurur duyuyor, Parti kadrolarına kucak açıyorlardı. 1983 yılı boyunca Ramazan yoldaş, Doğu Kürdistan köylülüğü arasında yetkin bir çalışma yürüttü, gittiği her köyde bir çevre yarattı. Yılmadan ulusal uyanış ve birlik yolunu açmaya çalıştı. Çünkü, ona göre esas olan **"kitlelerdi ve kitlelerdeki ulus ile sınıf bilincinin geliştirilmesiydi. Kitleler, niçin savaştıklarını bilmeli, yerli gericilerin ve yetersiz politikaların tahribatını bilmeliler."** O, yılmadan bağımsızlık hattıyla otonomi hattı arasındaki ayrımı ve özgüce dayanmanın zorunluluğunu kitlelere anlattı. O, kitlelerin eşsiz bir devrim öğretmeni olmuştu. Bununla da yetinmedi, Şemdinli'ye yönelik keşif çalışmaları yaptı, planlar çıkardı, yakaladığı her ilişkiyi büyük bir özenle değerlendirdi.

1984 kışında Ramazan yoldaş, ülkeye giriş amacıyla Güney Kürdistan kamplarına gitti. Yeni bir savaşçı grubunu eğitti. Her birine ayrı değer verdi. "Onlar geleceğin temsilcileri ve yaratıcılarıdır" diyordu. Bu arada "Neden Savaşıyoruz" adlı bir broşürü hazırlayarak özgürlük savaşçılarına adadı.

Atılıma hazır militan

1984 baharı gelmişti. Gruplar ülkenin dört bir yanına dağılıyorlardı. Ramazan yoldaş, Bitlis alanına gidiyordu. Bitlis-Şirvan komitesinin sorumlusuydu. Birliğinde **Ali UĞUR** ve **Abdulkadir BIÇIM** gibi değerli militanlar da vardı... Ali UĞUR, 1982-83 boyunca alanda çalışmış ve güçlü çalışma zemini yaratmıştı. Alan son derece önemliydi. Eski ayaklanmalar merkeziydi. Düşmanın önemli stratejik yolları buradan geçiyordu. Bölgenin geniş kitle potansiyeli vardı. İşbirlikçilik güçlü değildi. Halk mutlak direniş ve kurtuluş istiyordu. Bölgeye yerleşecek bir gerilla çalışması, Türk sömürgeciliğini kalbinden vurmak olacaktı. Bölgenin hemen yanıbaşında Sason, Botan ve Van bölgeleri ulusal kurtuluş çalışmalarına açılmıştı.

Ramazan yoldaş, alanın önemine uygun bir çalışma içine girdi. Diğer bölgelerle bir sosyalist yarış başlattı... Daha 15 Ağustos gelmeden Siirt ve Bitlis'ten devrimci intikam eylemleri yükselmeye başladı...

Ramazan yoldaşın devrimci sorumluluk sırrı da burada toplanmaktadır. Onun yönetiminde birimin tüm elemanları üretkenlik ve komutanlıkta yarışıyorlardı.

15 Ağustos talimatı ve bildirileri eline geçtiğinde, Ramazan yoldaş, birliği ile Şirvan baskınını gerçekleştirir.

Sert kış ve ihanetin getirdikleri

1985 kışında Ramazan yoldaş, birliği 1984'ün yoğun pratiğini değerlendirmeye alır. Mutki ile Şirvan sınırında büyük sığınaklar yapar, erzak yığar. Birim çalışmalarını değerlendirir, raporlar, planlar ve araştırmalar hazırlar.

Güçlü bir devrimci, çalışmalarını değerlendirebilen ve planlayabilen kişidir. Ramazan yoldaş, 1985 kışında **"Köylülük Üzerine"** adlı değerli bir araştırma hazırladı. Araştırmalarında köylülüğün özelliklerini inceliyor, sorunlarına dikkat çekiyor, yaklaşım ve örgütleme yöntemlerini sıralıyordu. O, köylülüğün engin ulusal ve sınıfsal devrimci potansiyeline sarsılmaz bir inançla inanıyordu. Köylüler de onun bu özelliklerini biliyorlardı. Bir yurtsever köylü, onu şöyle anlatıyordu:

"Aramızda bir sorun vardı. Karşı taraf mutlak haksızdı. Sorunu çözmek için **Celal Hoca** köye geldi. Bizlerle konuştu. Onun ikna gücüne karşı koymak imkansızdı. O an bütün kırgınlığı unutup çelişkide olduğum tarafla barışmak

Devamı 17. sayfada

BAHAR ATILIMI YAYGIN EYLEMLİLİKLE ZİRVEDE

Kızıltepe Jandarma Alayına, ARGK Birlikleri Birçok Koldan Saldırdı

Mardin-Kızıltepe yolu üzerinde bulunan ve Mardin'in en büyük askeri birliği olan Jandarma Alayına, 5 Mayıs gecesi ulusal kurtuluş güçlerimiz tarafından saldırı yapıldı. Dağdan üç ayrı yönden alay binalarını roket atışlarına tutan ulusal kurtuluş güçlerimizin bir birimi de asıl saldırıyı, alayı Mardin-Kızıltepe yoluna bağlayan noktada gerçekleştirdi. Bu noktada bir polis karakolu bulunmakta ve düşman araçları sürekli hareket etmektedirler.

Pusuya düşen bir polis aracı içindekilerle birlikte imha edildi, saldırı sonucunda en az 5 polis öldürüldü, çok sayıda düşman askeri ve polisi de yaralandı. Sömürgecilerin maddi kayıpları da büyük oldu.

Türk Genelkurmaylığı eylemi gizleme telaşına düştü. Çünkü, Türk ordusu Mardin'deki askeri gücünün karargahını saldırıya uğrayamaz oranda korunduğunu ileri sürüyordu. Diğer sömürgeciler her eylemde olduğu gibi hem kayıplarını gizlediler ve hem de önce alaya saldırı olduğunu, sonra da askerlerin yanlışlıkla kendi aralarında çatıştıkları türünden açıklamalar yaparak durumu kurtarmaya çalıştılar.

Düşman alayına gerçekleştirilen saldırı, ARGK'nin taktik örgütlenme ve savaşçı gücünün yüksek düzeyini göstermektedir. Saldırı, ülkemizde Türk ordusunun hiçbir birliğinin güvencede olmadığını göstermiştir.

Nusaybin'de intikam eylemi

Nusaybin-Midyat ilçeleri arasında yer alan Bamine köyünden Abdulkerim Çelik ve suç ortakları olan 10 kişi ARGK birlikleri tarafından yargılanarak, **vatana ihanet ve Türk ordusuyla işbirliği suçlarından** dolayı kurşuna dizilmek suretiyle ölümle cezalandırıldılar.

Sözkonusu ajan Abdulkerim Çelik, 1 Nisan tarihinde Bagok dağında üslenen ve çoğu yeni savaşçılardan oluşan **ARGK Mardin Eğitim Birliği**'nin yerini düşmana bildirmiş, çıkan çarpışmalar sonucunda düşmana en az 190 kayıp verdiren ARGK birliğinden; komutan, savaşçı ve savaşçı adayları şehit olmuştu.

Olay Kürt halkında ihanetlere karşı büyük bir kin yaratmış ve kitleler değerli halk evlatlarının kanına giren hainlerin derhal bulunup cezalandırılmasını istemişti. **Bagok çarpışmasından sonra** gerillalar ve ulusal kurtuluş milisleri büyük bir araştırmaya girmiş, neticede ihbarı düşmana alanda orman bekçiliği yapan Abdulkerim Çelik ve yakınları tarafından ulaştırıldığı kesinleşmişti. Nitekim suçlu hain yargılanmış, suçunu kabul etmiştir. Hain, ARGK'nin **"vatana ihanet yasası"**nca yargılanmış ve cezalandırılmıştır.

Her halk için geçerli olduğu gibi, **Kürdistan'da da Türk sömürgeciliği ile işbirliği yapmak, milislik yapmak, ajanlık yapmak, ulusal kurtuluş güçlerine düşmanlık yapmak, halka düşmanlık yapmak** suçtur ve vatana ihanettir. Vatana ihanetin de cezası ölümdür.

ARGK, Kürdistan halkının intikam kılıcıdır. Son intikam eylemi bir daha gösterdi ki ülkemizde hiçbir suç ve ihanet cezasız bırakılmayacaktır.

Sömürgeci Orduda Panik Artıyor

Baştarafı 1. sayfada

geci yetkililer aynı şeyleri söylemekteler. Bu da sömürgeci ordunun, ulusal kurtuluş savaşımız karşısındaki çıkmazının itirafı olmaktadır.

Nitekim Midyat, Nusaybin, Ömerli, Eruh, Şırnak, Pervari, Uludere, Şemdinli, Dersim ve Bingöl'de ordu operasyonları artırılmış bulunuyor. Sömürgeci ordunun Dersim'deki operasyonları ve halka yönelik uygulamalarının şiddeti, TBMM'ne götürüldü.

Diğer yandan sömürgeci ordunun nasıl bir panik durumunu yaşadığının ilginç örnekleri de basına yansıyor. bunlardan bir örnek: **7 Mayıs tarihli Hürriyet'e "Güneydoğu'da bir şeyler oluyor"** başlığı altında yansıdı. Olay gazeteye, *"Dağkapı'da bulunan Jandarma Hava İndirme Taburu'na kaçak bir askerin gizlice girmesi ve askerlerin durumu farketmeleri, ateş etmeleri ve olay yerine gelen polisle askerlerin çatışması"* olarak yansıdı. Gazete, **"Orduda PKK paniği var"** diyor.

Bu olay tekil değil, Türk ordu birlikleri her gece aynı korkuyla havaya binlerce mermi sıkıyorlar. Çoğu kez ordu bünyesinde de çeşitli şekillerde bu tür çatışmalar oluyor ve bu çatışmalar birçok ölüm ya da yaralama ile sonuçlanıyor. Türk birlikleri sayısının yarısını nöbette tutuyor. Ordunun bu hassasiyeti güçlülüğü değildir. Tam aksine içinde bulunduğu gerginliği ve her an saldırı bekleyen psikolojisini gösteriyor. Türk ordusu sadece ARGK'ye karşı değil, kendi içinde de çeşitli firar ve sabotajlara karşı önlem alıyor.

Uludere Ulusal Kurtuluş Eylemleriyle Sarsıldı

Mayıs ayının ilk onbeş günü içinde gerçekleştirilen en az beş eylemde ulusal kurtuluş güçlerimiz, Uludere'yi sıcak bir savaş bölgesine çevirdiler.

Mayıs'ın 3'ünde gerçekleştirilen eylemde, Türk ordusundan silah alan Reşit Kara, Nezir Kaya, Cemil Tosun, İdris Kaya, Kerem Tosun, Hüseyin Yakut, Ömer Alka, Selman Apaydın adındaki çeteler yargılanarak ölümle cezalandırıldılar. Sözkonusu çetelerin silahlarına da ulusal kurtuluş güçlerimiz el koydular. Bu eylemle Uludere'de çetecilik ölümcül darbe almış oluyor.

9 Mayıs'ta ARGK birliği Kror (Ortabağ) köyünde konumlanan çetelere ve askeri birliğe saldırı düzenledi. Sözkonusu köy nahiye merkezinde, düşmanın bir bölüğünün bulunduğu ve aynı zamanda alandaki çeteciliğin örgütlendirildiği odak olmaktadır.

Saldırıda ARGK gerillalarının ölü ya da yaralı herhangi bir kayıpları olmazken, düşmanın kayıpları büyük oldu. Türk devleti eylemde sadece Hamit Tosun adlı bir çetenin ağır yaralandığını açıkladı.

Üçüncü eylem ise alanda sömürgeci kültür kurumlarına yönelik gerçekleştirildi. Uludere'ye bağlı diğer bir köyde toplantı yapan ulusal kurtuluş güçlerimiz, köydeki Türk öğretmenleri de toplantıya kattılar. Gerillalar, köylülere ulusal kurtuluş mücadelesinin mevcut aşamasını izah edip, düşmanın ve çetelerin saldırı ile oyunlarına karşı köylüleri uyardılar. Toplantıda Türk öğretmenlerin durumu, faşist sömürgeciliğin kültür kurumlarının Kürdistan'daki tahrip edici işlevi izah edildi. Toplantı sonunda iki okul yakıldı. Öğretmenler, derhal memleketlerine dönme koşuluyla serbest bırakıldılar. Gerillalar, Türk halkına düşman olmadıklarını, Türk ve Kürt halkının kader birliği içinde olduğunu, düşmanın öğretmenleri ajan olarak kullandığını ve iki halk arasında düşmanlığı körüklediğini açıklayarak, memleketlerine döndüklerinde Türk ordusunun Kürdistan halkı üzerindeki uygulamalarını anlatmalarının görevleri olduğunu söylediler.

Uludere'de ulusal kurtuluş mücadelemizin durumu

Uludere'de çetecilik önemli bir öğe olarak ticaret araç yapılarak örgütlendiriliyor. Uludere'de halkın geçimi ağırlıklı olarak hayvancılık ve ticaret üzerinedir. Ticaret de daha çok Güney Kürdistan'la yapılıyor.

Sömürgeci ordunun tüm engellerine rağmen, 1980'e kadar Uludere köylülüğü, yoksulu ve orta kesimiyle ticaret işini sürdürdü.

Alanın diğer bir özelliği de engin yurtseverliği ve köylülüğün Güney Kürdistan direnişine desteği idi. Bu nedenle 1980 darbesinin ardından Türk sömürgeciliğinin en sert yöneldiği Kürdistan alanlarının başında Uludere geldi. Karakollar ve küçük kabile reislerinden oluşan ajanlar halkın üzerinde büyük bir baskı mekanizması kurdular. Denebilir ki 1980'le Türk ordusunun en fazla baskı kurduğu ve çeteciliği geliştirdiği alan Uludere oldu. Hemen hemen her köye yerleştirilen karakollar aynı zamanda sorgu, işkence, hapis, yargılama ve infaz işlevi de görüyorlardı.

1983'te PKK militanları Kror (Ortabağ)'da Xeloyê Haci adlı ajanı cezalandırarak düşmanın bu alandaki planlarına ilk ciddi darbeyi vurdular. Bu intikam eylemi ve ardından geliştirilen siyasal çalışmalar, Uludere'yi ulusal kurtuluş mücadelesinin sağlam bir üssü haline getirdi. Uludere'de önce HRK, sonra ARGK'ye büyük katılımlar oldu. Öyle ki Uludere, sömürgecilik için en tehlikeli alan haline geldi. 1985'te HRK, alanda yerel ayaklanma denemeleri yaptı. Alanın Güney Kürdistan'la komşu olması ve büyük coğrafi ve nüfus potansiyeli, halk savaşı taktiğinde Uludere'yi en önemli alanlardan biri haline getiriyordu.

Türk ordusu, her köye çoğu bölük düzeyinde askeri birlik yerleştirdi. Türk ordusu bu yerleşimle daha çok alandaki kitlesel silahlı kabarmaları önlemeyi hedefledi.

Türk ordusunun alanda sarıldığı çetecilik, kabile çelişkileri ve halkın ekonomik zorlukları temel alınarak örgütlendirilmeye çalışıldı. Türk karakol komutanları, ajanlaşmış kabile reisleriyle ticareti ellerinde tekelleştirip, bu yolla çeteciliği **geliştirmeyi hedeflediler. Türk** ordu komutanları sınırın güneyindeki mülteci köylerine yerleşmiş, çekinmeden I-KDP'li geçinen G. Kürdistan ağalarıyla da işbirliği yapıyorlardı. Türk ordu komutanları ince bir şekilde Beytülşebap'ın çete reisi durumundaki Jirkan ağaları ve Uludere'nin ajan kabile reislerini kullanarak Jirki ve Guyi aşiretleri arasında 1987 yılı boyunca çatışmalar geliştirdi ve buradan hareketle çeteciliği alanda yerleştirmeyi hedeflediler.

PKK, Uludere'de ulusal kurtuluş mücadelesini örgütlerken, Türk ordusu, ajanları Uludere'nin hemen yanıbaşındaki Jirki çeteleri ve Güney Kürdistan savaş ağalarından oluşan bloku karşıya almak ve aşmak zorunda kaldı.

1985, 86 ve 87 boyunca Uludere'de Türk ordu birlikleri ve çetelerine karşı gerçekleştirilen başarılı ulusal kurtuluş eylemleri Türk ordusunu, Uludere'de başarısızlığa uğrattı. 20.000'in üstünde ordu gücü sürekli savaş içinde tutuldu. Çetelere öldürücü darbeler vuruldu. Ulusal kurtuluş faaliyetlerinin bilinmeyen yönü, çeteler ve ordu kuşatmasına alınan, birer stratejik köye dönüştürülen köylerde yapılan siyasal toplantılar ve ARGK'ye olan katılımlardır. ARGK, sürekli ordu operasyonlarına rağmen, gizli askeri üslenmeye gitmiş, düşman ordusu ve çetelerin saldırılarını sürekli püskürtmeyi başarmıştır.

Uludere'de 5 yıldır aralıksız **süren ulusal kurtuluş mücade**lemiz alanı çok önemli gelişmelerin beklendiği bir duruma getirmiştir.

Şırnak'ta Çetelere Öldürücü Darbe

1988 Bahar Atılımında ulusal kurtuluş harekatının başarıyla geliştiği Şırnak'ta Dergule (Taraklı), Ayrım ve Navyan (Üçkardeş) köylerinde 14 çete ve yakını ARGK birlikleri tarafından yargılanarak cezalandırıldılar.

Türk devletinde sarsıntı yaratan ulusal kurtuluş eylemleri şöyle gerçekleşti: Yaylalara çıkan büyük köylü gruplarıyla toplantı yapan ARGK birliği, alanda Türk sömürgeciliği ile işbirliği yapan, bütün uyarılara rağmen suç işlemekten vazgeçmeyen 14 kişiyi köylülerle beraber yargılayıp ölümle cezalandırdılar.

Eylemin gerçekleştirildiği alan, Herekol ve Kato dağlarının arasındaki beşikte bulunmaktadır. Bu beşikte çok sayıda köy bulunmakta. Kürdistan genelliyle kıyaslandığında, ülkemizin en yoksul köylülüğü burada kalmaktadır. Dağlık olan Şırnak'ın ekime elverişli az orandaki toprağının tümü Alixan Tatar ve Batuyan ağası Osman Demir ile yakınlarına aittir. Köylülerin, ağa baskısı ve sömürüsü üzerine anlattıkları olaylar ve hikayeler bitmez. Sadece tarımsal topraklar değil, geçim hayvancılık üzerine olduğundan köylüler için önemli olan yaylaların tümü de bu ağalara aittir. Böylece ağalar, köylünün ekmeği ve namusu da dahil olmak üzere tüm yaşamı üzerinde söz sahibi olmaktadırlar.

Şırnak köylüsünün bu korkunç baskı ve sömürü altında tutulması onu ihtilalci yurtsever özellikler açısından yine Kürdistan'ın belki en savaşçı kesimi haline getirmiştir. Köylüleri düşmanla ortak bir amaca getirecek hiçbir şey yoktu. Çünkü ne şehir pazarına fazla uğruyorlar, ne aralarında orta köylü statüsüne tırmananlar var ne de sömürgeci kültür kurumlarıyla temasları var.

Bahsettiğimiz geniş ve muazzam bir coğrafyaya sahip beşiğin diğer bir özelliği, Silopi, Cizre ve Şırnak'ın diğer alanlarından köylülerin yaylaya çıkmasıyla bahar ve yaz mevsimlerinde nüfusunun birdenbire aşırı artması olmaktadır.

1983'ten önce alanda aşiret kavgaları eksik olmuyordu. Bir yandan sömürgeciler ve ağalar, diğer yandan KUK, Sami Abdurrahman ve I-KDP, köylülüğü baskı ve yurtsever duyguların sömürülmesiyle aşiret kavgalarında tüketiyorlardı.

1983, özellikle 15 Ağustos '84 Atılımı durumu tam tersine çevirdi. Ağalar, KUK, S. Abdurrahman'ın adamları alana adım atamaz oldular. Köylüler, ağalara toprak ve yayla vergisi vermemeye başladılar. Çoğu insanı araba, kasaba ve doktor görmeyen bu alana çok geçmeden sömürgeciler dozerleri, doktorları, öğretmenleri ve tabii ki karakollarıyla beraber geldiler. Büyük bir hırsla yollar açmaya, okullar inşa etmeye, alanın kalkınmasından bahsetmeye başladılar. Her köye karakol kuruldu.

Sömürgeciler, çetecilik ve özel savaşın temel uygulanma alanı olarak Şırnak'ı seçtiler.

Devamı 17. sayfada

Diyarbakır Cezaevinde Savaş Esirleri Mevzilerini Korumakta Kararlı

Daha önceleri alınan bir kararla askeri cezaevlerinin sivile devredileceği belirtilmişti. Şubat direnişi ardından Diyarbakır cezaevinde PKK'li savaş esirleri üzerinde sömürgeciler bir dizi komplo gündeme koydular.

Şubat direnişi ile elde edilen hakları geri almak için sömürgeciler başta sürgünleri gündemleştirdiler. Diyarbakır cezaevinden; Urfa, Antep, Aydın, Eskişehir gibi cezaevlerine onlarca savaş esiri sürgün edildi. Bütün bu oyunlar, cezaevlerini sivilleştirme adı altında gündeme getiriliyor.

Sürgünlerden sonra, 9 Mayıs'ta Diyarbakır cezaevi resmen adalet bakanlığına devredildi ve sivilleştirildi. Bu ad altında savaş esirlerinin bir şehit pahasına elde ettikleri kazanımları geri alınmaya başlandı. Uygulanması gereken 11 maddenin gerekleri yerine getirilmedi. Tutuklu temsilcilerinden Sinan Caynak, Kutbettin Yıldız, İbrahim Ekinci, Aziz Mahmut Ak ve Ahmet Aygün yaptıkları açıklamalarda ellerinden alınmak istenen haklarını korumak için açlık grevine başlayacaklarını duyurdular.

12 Mayıs'ta bayan tutukluların kızlık muayenesinde geçirilmesini protesto etmek amacı ile savaş esirleri, 1 günlük uyarı açlık grevi yaptılar. Sonraki günde durumun düzelmemesi üzerine, savaş esirleri 14 Mayıs'ta süresiz açlık grevine başladılar.

15 Mayıs'ta tutuklu ailelerinden 20 kişi de cezaevindeki direnişle dayanışma amacı ile süresiz açlık grevine başladılar. Tutuklu aileleri adına yapılan açıklamada, Şubat direnişinde kazanılan hakları uygulanmadığı sürece açlık grevini sürdürecekleri belirtildi.

15 Mayıs'ta savaş esirleri adına yeni bir açıklama daha yapıldı. Bu açıklamada, istekleri kabul edilmediği takdirde ölüm orucuna başlayacakları belirtiliyor.

İstekleri kabul edilene kadar, açlık grevi-ölüm orucu eylemlerini sürdürmekte kararlı olan direnişçilerin başlattığı yeni direniş dalgası, cezaevi direnişinin önemini ve anlamını bir kez daha ortaya koymaktadır. Aynı zamanda dışardaki mücadeleyle de dayanışmayı ifade eden bu eylemlilik, 8 yıllık cezaevi direnişinin doruğunu da ifade etmektedir.

Diyarbakır zindan direnişçileri, Mazlum, Hayri, Kemal ile başlayan ve en sonuncu halkası olan M. Emin YAVUZ ile doruğuna çıkan, şehitlerin kanları ile kazandıkları hakları korumada sonuna kadar kararlı olduklarını, yaptıkları ölüm orucuna gitme açıklaması ile bir kez daha ortaya koydular.

Savaş esirlerinin açlık grevinde de yaşam tehlikesi içinde olduğu bilinmektedir. Açlık grevinin 11. gününde M. Emin YAVUZ'un şehit düşmesi, tutukluların durumunun ne kadar ciddi ve cezaevi koşullarının da ne kadar kötü olduğuna bir kanıttır. Bu açıdan, bütün insan hakları kuruluşları, her an yeni ölümlerin olabileceği Diyarbakır cezaeviyle daha yakından ilgilenmelidirler.

Sinop Cezaevinden Direnişçiler Bildiriyor

"Sinop cezaevinde, PKK, Dev-Sol davası esirleri ile diğer davalardan yargılanan devrimcilerin başlattığı açlık grevi başarı ile sonuçlanmıştır. Açlık grevi sürecinde devrimcilerin direnişini ve uygulamaları yansıtan bu mektubu yayınlamayı gerekli görüyoruz."

Selam...

Bugün 25 Mart. Eylemin 10. günündeyiz.

En önemli gelişme bir arkadaşın intiharı.

Dün yeniden 3 ay mektup ve ziyaret yasağı konuldu. Bu yasak, 24 Haziran'da sona erecekmiş! Süre dolmadan yeni bir gerekçe bulup tekrar yasak koyacaklar. **Savcı gerçek bir işkenceci, sadisttir.**

Şu an tecritiz ve çok üşüyoruz. Soğuk işkencesi çok zor. Yine de dayanıyoruz. Ya öleceğiz, ya da bu işkenceciler uygulamalara son verecekler. Anlaşılan görüşemeyeceğiz. Sinop Barosu devreye sokulup avukatlar idareyle aracılık yapabilirler. Biz, eylemimizi bırakmayacağız. Gerekirse uygulamalara son vermek için teker teker intihar edeceğiz. Bayramda belki ziyarete çıkarırlar. Ölmesek tabii...

Eylemde bulunan Ahmet Öğretmen, uygulamaları protesto etmek için geçen Ağustos ayında kendini astı, gardiyanlar son anda hastaneye yetiştirdiler. Bugün ise, PKK davasından Salih Sezgin, AG'nin içinde intihar etti. Battaniyeye koyup götürdüler. Ölüp ölmediğini bilmiyoruz. Bu arkadaşı zindanın önünde bir yere attılar, yerde yatıyordu. Çok üşüdüğünü, "Ölüyorum, müdüre söyleyin bizi buradan çıkarın" diyordu gardiyanlara. 1. Müdür Mehmet Akıncı, "Ölürse ölsün" cevabını yolladı. Bunun üzerine arkadaş bize seslendi: "Ben intihar edeceğim, sorumlusu savcı ve müdürdür." Onların koşulları bize nazaran çok daha zor olduğu için, zannedersem bu girişimi yaptı. Götürdüler, sonucu bilmiyoruz.

Şu anda eylemde, intihar eden Salih, Ahmet Öğretmen, ben, Mustafa Çepik, Hasan Çepik var. Bunların hepsi Urfa-Birecikli. Ailelerine haber verin.

Uğraşın, hayatımız size bağlı. **Savcı Ismail Hakkı Aydar, tipik bir ruh hastası.** Bir de bu adam, "Aileleriniz basına açıklama yapmakla hata yaptı, bundan sonra yüzünüzü zor görürler" türü laflar ediyor.

Uzun bir mektup yazmak isterdim, ancak koşullar elvermiyor. Buradaki insanlık savaşımında üzerime düşeni yaptığıma inanıyorum. Eğer işkenceciler, anlaşmaya yanaşmazsa Haydar, Hasan, Fatih, Abdullah gibi evlatlarınızın yanında yer almak istiyorum. Onlara ve sizlere layık olmaya çalışacağım.

Soğuk su içemediğimiz için (buz gibi) bir arkadaş, sıcak su istedi. Yok dendi. Şekerli su verilmiyor. Bari paramızla sıcak çay verin denildi, ona da red cevabı verildi. Uygulamalar devam edecek. Avukat görüşü için uğraşmak lazım... Son 8 ay içinde 3 aylık açlık grevi eylemini yaptığımız için sağlığımız bozuldu. Bugüne kadar doktor gelmedi. Zaten gelse bile muayeneyi kabul etmeyeceğiz. Zira, her şeyin yasak olduğu, soğuk, zor koşulları protesto ediyoruz. Bütün uygulamalar savcının emri ile yapılıyor. Hasta olduğumuz için sağlık sorunlarımızla ilgilenmiyorlar. İşkence yapılacağı zaman heyete gönderiyorlar. Geçenlerde, devlet hastanesinde heyetin önünde baş hekimin emriyle, jandarmalar kol, kafa, parmak bükerek hariciyenin muayene etmesini sağladılar.

Geçen ayda Sinop valisinin ailelere verdiği sözleri, idare, "Bize vali karışamaz"la cevapladı.

Hepinizi olanca coşkum ve sevgimle kucaklar, öperim.

Dev-Sol davasından
Ahmet Erhan

Toplumsal Kurtuluş dergisinin 11. sayısında yayınlanan bu açıklamayı olduğu gibi veriyoruz.

Diyarbakır Askeri Cezaevinden Kamuoyuna Duyuru

Tüm kamuoyunun yakından bildiği gibi, 9 Şubat 1988 tarihinde Diyarbakır Cezaevindeki biz tutuklular çeşitli taleplerimizi belirterek, taleplerimizin yerine getirilmesi için açlık grevine girdik.

Taleplerimizin tümü de insani ve siyasi kişiliğimizi tehdit eden uygulamaların kaldırılması, insani ve siyasi kişiliğimize denk düşen bir yaşantının sağlanmasıydı.

Bizler Diyarbakır cezaevi tutukluları olarak 12 Eylül darbesinden bu yana cezaevlerinde estirilen terörün en korkuncuyla muhatap olduk. Cezaevlerindeki terörün tüm insanları siyasi kimliğinden ve giderek insanlıktan çıkarmayı hedefleyen programların yürürlüğe konulmasında bir pilot bölge olarak seçilen Diyarbakır Cezaevi, bu uygulamalara karşı insani ve siyasi kişiliğinde direnen tutukluların cansiparane direnişlerine sahne oldu.

Her türlü kamuoyu oluşturma araçlarının susturulduğu bir ortamda alabildiğine rahat hareket eden 12 Eylül yönetimi, önüne koyduğu programı gerçekleştirmek için ne can almaktan, ne de sakat bırakmaktan hiç mi hiç çekinmedi. Diyarbakır Cezaevinde onlarca arkadaşımız yapılan işkence ve uygulamaları protesto ederek ölüm oruçlarında, açlık grevlerinde, kendini yakma ve asma eylemlerinde yaşamlarını feda ettiler. Onlarca arkadaşımız sakat kalırken, yüzlerce tutuklu da bulaşıcı ağır hastalıklara (tüberküloz, sarılık, siroz vb.) yakalandı. Diyarbakır Cezaevi, Nazi kamplarını aratmayacak bir uygulamaya tabi tutuluyordu.

Bu uygulamalar yıllarca süren direnişlerimiz karşısında ve demokratik kamuoyunun sahiplenmesi sonucunda, adım adım geriledi. Ancak yasal engellemelerin getirdiği ağır bir maddi ve manevi işkenci sürekli devam etti; mektuplarımıza el konuldu, savunmalarımız engellendi, anadilimizle konuşmamız yasaklandı; yemeklerimiz beslenmemizde yetersiz bırakıldı; hastalarımızın tedavisi yapılmadı, kültürel ihtiyaçlarımız üzerinde yasak sürdü; cezaevinden polise götürülüp sorgulamalar ve sorgulamalarda ölümler devam etti. Daha sayabileceğimiz birçok yasak ve kısıtlama sürekli olarak bugüne kadar uygulanageldi.

Tüm bu nedenlerden dolayı 9 Şubat 1988'de süresiz açlık grevine başladık. Gerek Diyarbakır Cezaevinde gündeme gelen her direnişin kararlı sürdürülmesinin verdiği tedirginlik, gerekse demokratik kamuoyunun bize sahip çıkarak, tavır belirlemesi, hükümeti isteklerimizi kabul etmeye zorladı. Bizzat Başbakan Özal ve Milli Savunma Bakanı açıklamalarında, isteklerimizin tümünün kabul edildiğini söylediler. Bu ara M. Emin YAVUZ adlı arkadaşımız açlık grevi sonucu yaşamını yitirdi. Birçok kez taleplerimizi sözlü ve yazılı olarak ilettiğimiz halde, hiçbir çözüm getirilmemiş, ancak açlık grevine girilince bir ölü ve onlarca yeni sakat verilince çözüm getirildiği sözü alınmıştık.

"Söz almıştık" diyoruz. Çünkü, verilen sözlerin çoğu yerine getirilmedi. Ve Metris firar olayından sonra, verilen sözlerin geri alınmaya başlanmasının yanında ek yaptımlara maruz kalmaya başladık.

Hükümetin ve basının bilgisiz açıklamalarından dolayı, kamuoyu Diyarbakır Cezaevinde herşeyin çözümlendiği biçiminde bilgilenmiş bulunuyor. Oysa, gerçek hiç de böyle değil. Belirttiğimiz gibi, sözler tutulmamış ve ek yaptırımlara gidilmeye başlanmıştır.

9 Şubat 1988 direnişinden hemen sonra 40 arkadaşımız sürgün edilerek, gittikleri cezaevlerinde insanlık dışı koşullara mahkûm edilmişlerdi. Geriye kalan biz tutukluların da sürgünü için uygun zaman kollanmaktadır. Ailelerimizin milyonlarca zarara girerek getirdiği yiyecekler bize verilmemekte ve bu yolla ailelerimiz maddi ve manevi işkenceye tabi tutularak cezalandırılmaktadır. Basın-yayın kurumlarıyla hesaplaşmamız tamamen engellenmekte, savunmalarımıza el konulmakta; yiyeceklerimiz fare pisliğiyle bize verilmekte; adi tutukluların tecriti devam etmekte.

Son olarak da, bıyık bıraktığımız için birer aylık mektup yasağı cezası aldık. Yeni yasakların uygulanması için ise, sürgünleri protesto için girdiğimiz 3 günlük uyarı açlık grevi de gerekçe yapılmak istenmektedir.

Kamuoyu bilmeli ki, bize verilen birçok söz tutulmadığı gibi, yeni yaptırımlara gidilmeye başlanmıştır. Bu da yönetimin cezaevlerine yaklaşımının bir belirtisidir. Cezaevlerine ve özellikle Diyarbakır Cezaevine gösterilen yaklaşım her an, yeni insanların ölmesine yol açacak hak eylemlerine elverişli zemini oluşturmaktadır. Anlaşılan o ki, biz tutuklular insani ve siyasi yaşam koşullarına sahip olmak için daha birçok ölü ve ölümcül sakatlar vermek zorunda kalacağız. Yönetimin biz tutuklulara bu yaklaşımını insani ve siyasi yaşamımıza yönelmiş bir saldırı olarak görüyor ve tüm kamuoyu önünde bunu protesto ediyoruz. İnsani değerlere sahip olan herkesin dikkatini bu çağdışı zihniyet ve yaklaşıma çekmeyi bir görev olarak biliyoruz.

Diyarbakır Cezaevi
Tutuklu Temsilcisi
Sinan Caynak

Değerli dost...

2 Mart çarşamba günü öğleden sonraydı. Hafiften çiseleyen yağmurun altında can dostlarımızla volta atıyorduk. Tarihçimiz Selim yine bir tartışma açmıştı: ''Medler köleci bir imparatorluk mu?'' Sakine'mizin de yanımızda olduğu bir esnada habire tartışıp duruyorduk. O anda havalandırmanın kapısı açıldı, koğuş sorumlusu, elinde onlarca mektupla yanımıza geldi. Senden, değerli dostumuz D. Ali Küçük'ten ve Cumhuriyet Kitap Kulübü'nden birer mektup vardı.

Selim senin mektubunu kaptığı gibi, ilkin bunu okuyalım dedi. Hemen saçağın altına geçip okumaya koyulduk.

Bugün 2 Mart 1988 çarşamba, 36, koğuşun 4. kat 7. hücresinde üç can ciğer dost (Karasu, Selim, Hamili) oturmuş sana yazıyoruz.

O büyük güne tam 19 gün var. 19 gün sonra Keko'muzun (Mazlum) altıncı ölüm yıldönümü. O geceyi tekrar yaşıyoruz. 35. koğuşta afat bir sessizlik var. Kelebek uçsa kanat sesleri duyulur. Nefes alıp vermeye bile yasak konulur. İnsanlar demir parmaklıklardan farksız, potin seslerinden başka ses yok. Yürekler, beyinler çarmıhta, ödlekler onurlarını bir kepçe çorbaya satmak için pazarda. Korku üzerinde imparatorluk kuranların zevki dorukta. Onurlu insanlar karanlık dehlizlerde, korku girdaplarında çare aramakta. 4. kat 9. hücrede bir insan, Keyakser'in intikam kılıcını bilediği gibi direnme aleti yaratmaktadır.

Hücre karanlık, hücre sessiz, hücre demir, hücre beton, hücre sessiz bir mezar. Ama mezarda dirilten bir insan var... Her şey onda somutlaşmış, korku imparatorluğunun altına yerleştirilmiş bombanın pimi onun elinde. Önce üç kibrit çöpü yanar; parmaklıklar aydınlanır, güneş aydınlığı gibidir, üç kibrit çöpünün aydınlığı çok karanlık bir mezarda. Kibritler sönünce tekrar derin bir sessizlik başlar. Bundan sonra ne olduğunu kimse bilmez.

Sabah demir kilitlerin şakırtıları uykuları böler. Yataklarında uyananlar kırk yıllık düşman gibi karşılar sabahı. Hücrelerin kapısı açılır. Sabah çorbasını dağıtan bir-iki tutuklu telaşla karavana kulpuna sarılır. Yüzleri korku yüklü, yüreklerinde endişe, ayaklarında telaş var. Hücre hücre dolaşırlar, yarım kepçe sıcak çorba suyu vermek için arkadaşlarına.

Birisi 4. kat 9. hücrenin kapısına varır. Yatakta elle yazılmış bir mesaj, kimbilir mesajda; belki isyan dolu, cesaret dolu sözcükler var. Keko'nun görünen bir elinden başka ortalıkta bir şey yok. Çorba dağıtan şaşkın, çorba dağıtan endişeli, çorba dağıtan korku dolu. ''Keko, Keko, Keko'' diye seslenen endişe yüklü bir ses, ayakta bekleyen tutukluların yürek vuruşlarını hızlandırır. Telaş koğuşa yayılır. Açılıp kapanan demir kapıların şakırtıları bir yalnızlık duygusu estirir...

Keko yüreğimizde bir boşluk, beynimizde bozkır, Keko bilincimizi tutuşturan bir kıvılcım olur. 4. kata girip çıkanlarda artma olur. Potin sesleri çoğalır. Onlarda korku, telaş, şaşkınlık gözlenir. Korku imparatorluğunun altındaki bomba patlamıştır. Keko hücresinden alınmıştır. Biz hala bugünün tarihi anlamını düşünürken, kimimiz gözyaşlarını içine akıtıyor, kimimiz de açıkça gözyaşı dökecek kadar yüreklidir; gözyaşı dökmenin isyan sayıldığı diyarda.

Artık Diyarbakır Ninovalaşmıştı. Kawa'nın kutsal ateşi üç kibrit çöpünde günümüze gelmişti... Fırat artık suskun değildi. Halklar Akabtana kentine akın etmişti. Kutsal ateş etrafında davul, zurna eşliğinde govend çekiyorlardı. Tarihin coşkun ırmağı önünde geçmişin tozları ile bent yapmaya kalkışan zavallılar korkudan kudurganlaşmıştı... Üç kibrit çöpünün alevi 17 Mayıs oldu, 14 Temmuz, 1 Eylül, 3 Ocak, 9 Şubat oldu, olacak... Keko sizlere şöyle seslenmek isterdi:

Ey karanlıkta yolunu yordamını şaşıran! Ey dostunu, düşmanını tanımayacak kadar zavallılaştırılan! Ey ortaçağ karanlığına gömülen! Ey zengin petrol ve maden yatakları üzerinde sersefil yaşamaya mahkum edilen Ortadoğulu! Al sana özgürlüğün olmadığı sanılan yerden bir avuç özgürlük; al sana zulüm altında yetişen bir kızıl ateş gülü. En çok cesarete ihtiyacın var senin, biliyorum. Günümüze kadar cesaretlerin kırıldığı yerler olarak bilinen yerden, al sana dünyayı titretecek olan inanç. Al sana boyun eğen tarihten çıkardığım başkaldıran bir tarih.

Martlar artık suskun geçmiyor diyarımda, biliyorum. Alevler ürkek yanmıyor dağlarımda. Agit bir şimşek gibi çakıyor. Şırnak'ta. Hareketsizlik harekete, suskunluk yüksek ses doğurdu. Bayramımızda sesiniz gür, gözünüz pek, ufkunuz engin olsun dostlarım...

Evet dostum, davamız yargıtaydan dönüp tekrar 1 Nolu Askeri Mahkeme'de görüldü. Mahkeme, Sakine'nin davası dışında Yargıtay kararına uydu. Bizim sevgili Memo'muz da bu vesileyle tahliye oldu. Kimbilir şu an nerede, keşke cezaevinden çıkmasaydım diye feryadı-figan eyliyor. Öyle ya Şubat şenliğini bir rakamla kaçırdı, bazılarının piyangodan bir milyarı, bir rakamla kaçırdığı gibi.

Son olarak ben, Karasu ve Selim, seni ve sizleri sevgi ve saygıyla selamlar, dostça kucaklar, ellerinizden sıkarız.

Hamili Yıldırım/2 Mart 1988
Diyarbakır

''Cezalarla düşüncelerimizden, inançlarımızdan vazgeçiremezler...''

25.3.1988 cuma günü öğleden sonra mahkemeye çıkarıldık. Siirt-Batman Grubu'ndan 25 kişi tutuklu kaldık. Hazırladığımız dilekçeleri okumak istedik, ama mahkeme izin vermedi. Dilekçelerimiz G. Kürdistan'da katledilen beş bin insanımızın öldürülüşünü ve Filistin'deki İsrail saldırılarını protesto mahiyetindeydi. Ayrıca savunma durumumuzla ilgili uzun bir dilekçe de vardı. Bunlar iki nüshaydı. Birisi Türkçe, diğeri anadilimiz Kürtçeydi. İçerikleri aynıydı. Mahkeme dilekçelerimizi okumamıza izin vermedi. Yalnızca Irak'la ilgili ve Filistinl'le ilgili Türkçe yazılanını okumamıza izin verdi. Kürtçeyle yazılmış aynı içerik taşıyana izin vermediler. Ve bu zorla elimizden alındı. Bunun üzerine biz dört arkadaş slogan attık. Hem sorulan soruları Kürtçe cevapladık ve hem de sloganlarımızı Kürtçe attık. Mahkemeye şunu da söyledik: Bundan böyle hem bu davamızda, hem de diğer davalarımızda anadilimizle savunmalarımızı yapacağız. Sözlü konuşmalarımızda da anadilimizi konuşacağız. Bu arada, mahkeme hakkımızda suç duyurusunda bulunup, verdiğimiz dilekçelerden Kürtçesini 7. Kolorduya göndertip Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde hakkımızda dava açılması için girişimlerde bulundu. Biz dört arkadaşı da mahkeme salonundan dışarı attılar. Bunun üzerine biz de tekrar slogan attık. Ve bizleri ayrı bir odaya kapattılar.

Bizden sonra mahkeme tekrar oturumuna devam etmiş. Biz yirmibeş kişiden beşini tahliye edip, mahkeme tarihini 27.4.1988 tarihine ertelemiş. Bizden sonra mahkeme hakkımızda (4 kişiye) şu kararı almış: Bir dahaki celsede tekrar bu tavırlarını sürdürürlerse tekrar mahkeme salonundan atılacaklar ve gıyablarında karar verilecek. Şu an yargılandığımız dava mutaala safhasındadır. Savcı, 27.4.1988'de mutaalayı okuyacak ve kararını bildirecek. Biz o zaman da mahkeme heyetine şunu dedik: Bundan böyle bu ve diğer davalarımız dahil, savunmalarımız, sözlü konuşmalarımız anadilimizle olacak. Herhalde bundan böyle mahkemede bizler için tercüman getirmek zorunda kalacaklar. Ya da mahkemeye çıkarmayacaklar. Ayrıca savunmalarımızı yazmamız için bize Kürtçe gramer ve sözlük verilmesini de istedik.

Anlayacağınız bundan böyle biz dört arkadaşı Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne götürecekler. Gerçi bizler için neresi olursa olsun farketmez. Biz konuşacağız, onlar da ceza versinler. Bizler yorulmayız. Çünkü biz buyuz, yaşamımız bu. Cezalarla bizleri düşüncelerimizden, inançlarımızdan vazgeçiremezler. Kalaslarla vazgeçiremediler, cezalarla mı vazgeçirebilecekler...

Evet amcamoğlu, anlayacağın yargılandığım davada biz yirmiş kişi kaldık. Ama tahliye olacaklar hala var.

Cezaevinin sivile devredilmesi hususu doğrudur. Çünkü bugünlerde siviller de sayımlara subaylarla beraber geliyorlar. Birkaç defadır sayımlarda hazır bulunuyorlar.

Dört gözle kışın bir an evvel kalkmasını istiyoruz. Çünkü mahpus üstünde esen bahar havası daha güzel. Arasıra öylesine dalıyorum dağların doruklarına. Sekiz yıldır hep tütüyor gözlerimde köyümüzün dağları, içimde alevleniyor. Gün geçtikçe da daha da gürleşiyor bu alev. Bu alevi dile getirmek öyle kolay bir şey değil de bunun yanında insanın sevdiklerine olan özlemi de apayrı bir durum. İnanki sizleri de özledim.

Evet amcamoğlu, kalemi elime aldıkça hep yazmak geliyor içimden durmamacasına. Ama insan bir bakıyor ki son satırların yolu gözükmeye başladı bile. Şimdi de tüm akrabalara sonsuz saygılarımı ve en içten duygularımla bu dört duvar arasından selamlarımı iletir, yaşamlarında ve işlerinde başarılar dilerim.

Tümünüzün yaşamında başarılar diler, bir gün sizlerle buluşmak dileğiyle.

Devrimci Selamlar

Tümünüzü seven amcanoğlu

Kazım Ateş/29.1988
Diyarbakır

Kıymetli yeğenim...

Bir müddet evvel senden aldığım mektuba cevap yazmıştım. Tabii dar günler geçirdik. Bu arada fazla olmasa da yeni değişiklikler oldu. Benzer konularda daha önceki mektubumda geniş yazdığım için bir daha yazma gereği duymuyorum. Kısacası bu mektubu sizlere fotoğraf yollamak amacıyla yazıyorum.

Daha önce yazdığım mektup sonrasında koğuşlararası misafirlik başladı. Ben de bu arada 36'ya gittim. Oradakilerle tanışma fırsatı buldum ve de Hamili'yi de gördüm. Selamlardan başka daha şeyler bulup siz dostlara gönderilecek durumda olamadığımızdan bizleri anlayışla karşılayacağınızı umuyoruz. Durumları gayet iyi sayılır. Tabii bizler için artık alışılmış rahatsızlıklar olan mide rahatsızlıkları, bel ağrıları vb. ufak tefek şeyleri yazmazsak. Misafirliğimiz fena geçmedi. Dostların misafirperverliği, cana yakınlığı, dostluğu, zor dönemlerde geriye kalan şeyler ve bir de yıkılmaz iradeleri ve onurları-bunları tümden burada dile getirebilmek, sizlere de yaşatmak isterdim. Ancak yaşantılarımızın geçtiği ortam, siz dostlara tavsiye edemeyeceğim için yalnızca biz yaşayanların bağlılık ve sevgilerini, umutlarını güçlendiren her şeye yüklü, anlamlı birer selam göndermekle yetineceğiz. Bir de fizikimizle ve irademizle başbaşa sizlere uzanan ellerimize değen elleriniz, adımlarınız güç veriyor bizlere.

Bizler iyiyiz. Hepinize, tüm dostlara parmaklıklar ardından selam, sevgi ve saygılar yollarız.

Dayın Hıdır/28.3.1988
Diyarbakır

Mayıs Ayı Türkiye Devrimci İlerici Gençliğinin Toparlanma ve Eylem Ayı Oldu

Türkiye toplumunun en hareketli iki ögesi gençlik ve işçiler. Bünyesinde taşıdığı bütün sınıfsal zaaflara ve politik-örgütsel, ideolojik yetmezliklere rağmen, Türkiye'de aydın gençlik tarihsel ve güncel olarak Türkiye devrimci mücadelesinin başlatıcısı ve bir yerde öncülüğünü yapmıştır. İdeolojik, politik, örgütsel ve eylemsel olarak bu durum somuttur.

12 Eylül faşizmi, baskı ve anti-demokratik yasalarıyla aydın gençliği bu rolünü yerine getirmeden alıkoymayı hedefledi. Fakat gençlik, sorumluluğuna sahip çıkmakta ve yasaklara karşı sesini gür bir şekilde yükseltmektedir.

SAMSUN

19 Mayıs Üniversitesi'nin çok sayıdaki öğrencisi, İstanbul'daki öğrenci eylemini destekleyen, polis-idare işbirliğini ve arkadaşlarının tutuklanmasını protesto eden toplantı ve gösteri eylemi yaptılar. Öğrenciler, rektörle görüşerek, polisin üniversitelere girmemesini ve dernekler üzerindeki anti-demokratik yasaların kaldırılmasını istediler.

ANKARA

ÖDTÜ'de 200'ün üzerinde öğrenci toplantı ve oturma eylemi yaptılar. Öğrenciler YÖK'ü (Yüksek Öğrenim Kanununu) protesto ettiler. ODTÜ öğrencilerinin eylemini izleyen SHP milletvekillerinden **Veli Yıldırım** ve **Hüsnü Okçuoğlu** yaptıkları konuşmalarda "anayasadaki 141. ve 142. maddelerin kaldırılması gerektiğini" söylediler.

İZMİR

Selçuk Üniversitesi'nde öğrenciler yaptıkları toplantı ve gösteri eylemlerinde, dernekler yasasının değiştirilmesini istediler ve üniversitelerdeki polis baskılarını protesto ettiler.

Öte yandan Van Üniversitesi öğrencisi **M. Şirin Tekin**'in MİT tarafından gerici öğrenciler eliyle öldürülmesinin yıldönümünde İstanbul Üniversitesi, İTÜ, İzmir Ege ve 9 Eylül Üniversiteleri, İzmit Mimarlık, Mühendislik Akademisi, Çukurova Üniversitesi, Ankara ÖDTÜ, Hacettepe, Siyasal, Hukuk, Dil-Tarih Fakültesi ve yüksek okul öğrencileri anma toplantıları düzenleyip, faşizmi lanetlediler.

Sosyalist mücadele açısından düşünülecek olursa büyük eksiklikleri ve zaafları sıralanabilecek Türkiye devrimci, ilerici gençlik hareketi, anti-faşist mücadele açısından en aktif potansiyel haline gelmiştir. Gençliğin, anti-faşist mücadelesi ve üniversitelerin anti-faşist gençliğin odakları haline gelmesi, devleti ürkütmüştür. Burjuva basının tüm ağır topları gençlik hareketi üzerine yaptıkları değerlendirmelerde "gençliğe örgüt tuzağı" vb. başlıklarını atarak, devleti gençlik hareketinin radikalleşme yönünde olduğuna dair uyarılar yaptılar. Bu demektir ki, yeni tuzaklar kurun ki, gençlik örgütlenmesin. Bu durumda Türkiye devrimcilerinin ve gençliğin önündeki görev, anti-faşist mücadeleyi halk iktidarı mücadelesinin bir parçası olarak gençlik sorunlarına, örgütlenmesine ve eylemine yaklaşım göstermeleridir. Aksi durumda objektif konumuyla ilerici olmasına rağmen, gençlik hareketti, küçük-burjuva demokratizmini dolayısıyla 1980 öncesi CHP'nin olduğu gibi günümüzde de SHP'nin uzantısı olmaktan kurtulamaz.

1988 gençlik eylemlerinin ayırıcı bir özelliği de Kürdistan devrimci-yurtsever gençliğinin aktif konumudur. Kürdistan devrimci-yurtsever gençliği, Türkiye anti-faşist gençlik hareketini, iki halkın mücadele ittifakının önemli bir alanı olarak almakta ve tüm gücüyle Türkiye devrimci gençlik hareketinin nitelikli bir durum alması için destek olmaktadır.

Çukurova Üniversitesi'nde Boykot

5 Mayıs günü Adana-Çukurova Üniversitesi'nde 700'ü aşkın öğrenci, üniversitedeki eğitim sistemini ve polisin üniversitelerdeki faşist uygulamalarını protesto etmek amacıyla yemek boykotu ve yürüyüş eylemi düzenledi.

Öğrenciler, üniversitelerdeki faşist uygulamalar sona erinceye kadar çeşitli düzeylerde eylemlerine devam edeceklerini belirttiler. Yürüyüş boyunca, öğrenciler; ***"Polis dışarı, bilim içeri", "Kahrolsun YÖK", "Polis-idare işbirliğine son"*** sloganlarını haykırdılar.

Protesto eylemine, Kürdistan yurtsever gençliği de etkin olarak katıldı.

Dev-Yol Ana Davasında 74 İdam İstendi

İki aydır faşist savcılar tarafından hazırlıkları yapılan dava, 12 Eylül faşist rejiminin en çok idam istenen davaların başında gelmektedir.

Haklarında idam istenen 74 kişinin içinde **Oğuzhan Müftüoğlu, Ali Alfatlı, Ali Başpınar, Akın Dirik, Melih Pekdemir, M. Ali Yılmaz, Nasuh Mitap** gibi Dev-Yol önderleri var. Aynı davada yargılanan 9 sanık için 20 yıldan fazla, 13 sanığa 10-20 yıl arası, 137 sanığa 5-15 yıl arası, 196 sanığa 5-10 yıl arası, 3 sanığa 8-12 yıl arası ve 70 sanığa da 3-5 yıl arası hapis cezası isteniyor.

1 Mayıs'ta Faşist-Sömürgecilik Terör Estirdi

İSTANBUL

Gerici Burjuva basını 1 Mayıs öncesinde, 1 Mayıs alarmı başlıklarıyla hükümeti tedbirlere çağırdı. Burjuva basını 28 Nisan gençlik gösterilerini 1 Mayıs'ın provası olarak değerlendirip halkı "komünist teröre" karşı uyardı. Faşist hükümet yetkilileri de yaptıkları açıklamalarda 1 Mayıs'ta her türlü gösterinin yasak olduğunu söylediler.

Buna rağmen İstanbul'da 1 Mayıs'ı kutlamak için 1000 kişiyi aşan bir kitle gücü toplandı. Bunların içinde SHP'nin solcuları olarak bilinen sol-burjuva demokrat milletvekilleri, sendikacılar, yazarlar, gazeteciler, öğrenciler ve işçiler vardı. Taksim meydanına doğru yürüyüşe geçen kitleye, polis timleri Beyoğlu girişinde saldırdı. Göstericiler yere oturarak saldırıyı protesto edip, pankartların yanısıra **"1 Mayıs yasaklanamaz"** vb. sloganlar attılar.

Polisin saldırısı ardından, SHP milletvekilleri kitleyi terkederek Taksim anıtına gidip, kırmızı karanfillerle (37 adet) bezenmiş bir çelenk koydular.

SHP milletvekilerinin kitleyi terkedip kalabalığı polisin joplarıyla başbaşa bırakmaları, kitlenin büyük tepkisiyle karşılandı. Bazı sendika yöneticileri milletvekillerinin bu tutumunu "ayrıkçılık, korkaklık ve ihanet olarak" değerlendirdiler.

Polis, izinsiz gösteri suçundan 86 kişiyi gözaltına aldı. Bunlardan 11'i tutuklandı.

İzmir'de vilayet konağına siyah çelenk bırakarak 1 Mayıs'ın yasaklanmasını protesto eden 33 öğrenci gözaltına alındı. İzmit'te de 1 Mayıs'ı kutladıkları gerekçesiyle çok kişi gözaltına alındı.

1977, 1 Mayıs katliamı kurbanları, Feriköy mezarlığında kitlesel bir şekilde anıldılar.

İstanbul'da İki Dev-Sol Militanı Polisle Girdikleri Çatışmada Şehit Düştü

Ok Meydanı'nda bir evde kuşatılan iki militan çevik kuvvetlere bağlı polis timlerine karşı direndiler. Faşist polis timleri iki militanı öldürüp evi yaktılar. Ölen iki devrimciden birinin **Salih Kul** adlı işçi olduğu açıklandı. Diğerinin ise henüz kimliği açıklanmadı.

YKWK, 1 Mayıs Gösterilerine Aktif Katıldı

Almanya, Fransa, İsviçre, Hollanda, Belçika, Danimarka, Avusturya ve diğer Avrupa ülkelerinde yapılan 1 Mayıs gösterilerine Kürdistanlı emekçiler ERNK bayrakları ve YKWK amblemi ile katıldılar. Dünya işçi sınıfının dayanışma günü olan 1 Mayıs'ta enternasyonalist dayanışmanın bir gereği olan karşılıklı dayanışma içerisine girdi.

Bu yıl yapılan 1 Mayıs miting ve yürüyüşlerinde YKWK aktif olarak temsil edildi. Bildiri, broşür vb. dağıtımının yoğun bir şekilde yapıldığı gösterilerde, Avrupa işçi hareketlerinin temsilcileri ve işçiler YKWK'nin çabalarına desteklerini sunarak karşılık verdiler. YKWK'nin sergi vb. gibi çalışmaları da gösteriler esnasında büyük bir ilgi topladı.

İsviçre'de Dayanışma Toplantıları

29 Nisan tarihinde İsviçre'nin Turgao kantonunda, Kürdistan'da gelişen ulusal kurtuluş mücadelesini tanıtmak ve faşist Türk sömürgeci devletinin cezaevlerindeki vahşetini teşhir etmek amacıyla İsviçreli demokratlara yönelik bir toplantı yapıldı.

Bilgilendirme toplantısına 200'ü aşkın İsviçreli devrimci, ilerici-demokrat katıldı. Toplantıda İsviçreli demokrat bir bayan, yaptığı konuşmada Kürdistan'ın genel bir tanıtımını yaptı. Bu konuşmadan sonra İsviçre'deki Kürdistan-Komite'nin bir temsilcisi gazetecilerle beraber oturum divanına geçti. Temsilci, gazetecilerin Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ile ilgili sorularını geniş ve detaylı değerlendirerek cevapladı. Toplantıya katılan tüm ilerici-demokratlar, yapılan açıklamaları dikkatle dinledi. Kapsamlı tartışma ve değerlendirme platformu içerisinde geçen toplantı, Kürdistan'ın çeşitli yörelerinden derlenen folklor gösterisiyle son buldu.

ARAU: İsviçrenin Arau bölgesinde 27 Nisan'da yapılan toplantıya 250'ye yakın İsviçreli ilerici-demokrat katıldı.

Toplantıda Kürdistan Ulusal Kurtuluş Savaşının günümüze kadarki gelişimi ve buna yönelen saldırılar ile son dönemde yoğunlaşan Alman yönetiminin uygulamaları üzerinde duruldu. Ayrıca 6 Kürdistanlı yurtsever toplantıda açlık grevine gideceklerini açıkladılar.

Açlık grevini başlatan yurtseverlerin eylemi 10 gün sürdü. Kürdistanlı yurtseverlerin büyük dayanışma gösterdiği açlık grevinin son gününde 200 civarında katılımın gerçekleştiği bir toplantı daha yapıldı. Toplantı, daha sonra kültürel gösterilerle devam etti ve başarı ile sonuçlandırıldı.

Kiel'de Bilgilendirme Toplantısı

Kiel'de 6 Mayıs 1988 günü 3,5 saat süren bir bilgilendirme toplantısı yapıldı. Alman ilericilerine yönelik yapılan toplantıya Autonome, BWK, Volksfront, Rote-Hilfe ve Anti-Faschisten örgütlerinin temsilcileri ile 40 dolayında devrimci-demokrat katıldı.

Toplantıya, Türk devletinin Kürdistan'daki uygulamalarını gösteren belgesel bir film izletilerek başlandı. 45 dakika süren filmden sonra, başta Diyarbakır olmak üzere, Kürdistan ve Türkiye'deki diğer askeri cezaevlerindeki işkence, katliam vb. uygulamalar ve bu uygulamalara karşı gelişen savaş esirlerinin direnişleri anlatıldı. Ardından faşist Saddam rejiminin G. Kürdistan'daki katliamı üzerinde durularak, emperyalizm ve özelde de Alman devleti ile TC'nin bu katliamdaki rolü açıklandı. Bunun dışında gündemin önemli ve toplantıya katılanların detaylı açıklama beklediklerı konu olan Alman devletinin şubat ayından bu yanaki Kürdistanlı yurtseverler üzerindeki anti-demokratik uygulamaları teşhir edilerek toplantı sonuçlandırıldı.

Hamburg Dışilişkiler Komitesi ve Hamburg Kürt Halkının Dostları

HAMBURG'DA DERNEK AÇILIŞ KUTLAMASI

Taşındığımız yeni derneğimizin açılış kutlamasına 180 civarında yurtsever Kürdistanlı katıldı.

8 Mayıs '88 günü yapılan kutlama toplantısı, dünya ve Kürdistan devrim şehitlerinin anısına bir dakikalık saygı duruşuyla başladı.

Toplantının siyasi konuşma bölümünde, Kürdistan'daki ulusal kurtuluş mücadelesinin gelişim boyutu ve bunun karşısında düşmanın uygulamaları üzerine açıklamalar yapıldı. Buna bağlı olarak Avrupa'da derneklerin oynadığı rol üzerinde de duruldu. Ardından Celle Folklor Ekibi çeşitli oyunlar sergiledi.

"1980 yılında Kürdistan'dan Hamburg'a gelip burada mücadeleyle tanışan, kısa dönemde aktifleşerek yurtseverler ve yoldaşları arasında sempati yaratan, tüm yüreği ülkesi için çarpan ve daha sonra Kürdistan'a giderek düşmana karşı kahramanca savaşıp 6 yoldaşıyla ölümsüzleşen şehit **Aydın BULUT**"un anısına bir yurtsever türkü söyledi. Hamburg Folklor Ekibi de sunduğu oyunlarla programa katıldı. Derneğimize getirilen hediyeler açıklandıktan sonra Celle müzik grubu direniş türkülerini söyledi. Program, "Apo hate Hîlvanê" türküsü eşliğinde halay çekilerek sonuçlandı.

Dernek açılış kutlamasında, yurtseverler programı coşkuyla izlediler.

Hamburg / DYK

DORTMUND:

Dortmund'da bir grup yurtsever Kürdistanlı, Halepçe katliamını protesto etmek ve ilerici, hümanist kişi ve kuruluşları harekete geçirmek için, SPD şehir binasını ve Kızılhaç teşkilatını ziyaret ederek, **"Kürdistan'da halk katliamı durdurulsun"** başlıklı bir bildiri bıraktı.

SPD-Dortmund örgütü bu eyleme cevaben, SPD genel merkezince yayınlanan protesto metnine katıldığını ve bu yönlü katliamları kınadığını yazılı bir açıklama ile bildirdi.

SPD genel merkezince yayınlanan protesto metininde, Saddam rejiminin bu girişimi sert bir şekilde eleştirildikten sonra, F. Almanya'da bulunan bazı firmaların bu gazları imal eden tesisleri inşa ettiği ve hammadde gönderdiği iddia edilmesi karşısında Federal Hükümetin bu duruma sessiz kalması da sert bir dille kınandı.

Dağların hakimiyetini kurduğu bir beldemiz

ÇOLAMERG
(Hakkari)
—I—

Adım Adım Kürdistan

Güçlü bir yurtseverlik, ülkeyi tanımaya, sevmeye ve vatan toprakları uğruna çekinmeden yaşamını feda etmeye dayanır. Hele, kişinin ülkesi yabancı işgale uğramış, büyüdüğü topraklardan koparılmış ve en önemlisi de toprakları üzerinde özgürce yaşama hakkı elinden alınmışsa, bu ülkenin çocuklarına yapacak bir tek şey kalıyor: Ülkelerini bağımsızlığa ve özgürlüğe ulaştırmak için, kutsal ulusal kurtuluş savaşına girişmek.

Ülkesini her yönüyle tanımayan ve sevmeyen biri, güçlü bir yurtsever-savaşçı olamaz. Kutsal ulusal kurtuluş savaşına katılması da bu gerçeğe sıkı sıkıya bağlıdır. Berxwedan, bugün ülkesinden uzakta yaşayan emekçileri ve Kürdistan'ı fazla tanıma olanağı bulamamış olanları da düşünerek, sayfalarına yeni bir yazı dizisini getirmektedir. ''Adım Adım Kürdistan'' dizisi, şirin vatanımızın birbirinden güzel yörelerini dolaşma ve tanıma olanağını sizlere sunuyor. Yurtseverliğin de önemli bir ögesini tamamlamada da yine Berxwedan okuyucularının hizmetinde. İmkanlarımız elverdikçe ülkemizi her yönüyle tanıtmaya çalışacağız.

Bu çalışmamızda okuyucularımızın da yakın ilgi ve desteğini bekliyoruz. Ülkemizi daha ayrıntılı tanıtmak için bütün yurtseverleri kaleme sarılmaya çağırıyoruz. Kendi yöreleri ve başka yöreler hakkında bildikleri bütün bilgileri bize iletmelerini kendilerinden istiyoruz. Gönderilecek bilgiler tarihi, coğrafi, kültürel, sosyal, siyasal vb. konuların tümünü içermelidir.

Okuyucularımızın yakın ilgi ve desteği ile daha güçlü bir diziye ulaşma umudu ile saygılar.

BERXWEDAN REDAKSİYONU

''Adım Adım Kürdistan'' dizi yazısının ilk bölümünde, Botan'ın şirin bir beldesi olan Hakkari'yi (Çolamerg) tanıtacağız.

Hakkari, Kürdistan'dan ayrı düşünülemediği gibi, onu Botan'dan ayırmak veya ayrı düşünmek de mümkün değil. Burada her şey öylesine içiçe geçerek birbirine o kadar çok benzemektedir ki, farklı bir özellikten bahsetmek olanaksız. Bu içiçelik, Hakkari'nin iklimi, doğası ve insanları için de geçerli. Hakkari tüm özellikleriyle değerlendirilirse varılabilecek sonuç budur.

Hakkari'nin toprakları doğuda Doğu Kürdistan, güneyde Güney Kürdistan, güneybatıda Mardin, batıda Siirt, kuzeyde ise Van ili ile sınırdır. İlçeleri Yüksekova (Gever), Çukurca (Çalê), Uludere (Qilaba), Şemdinli (Şemzînan) ve Beytülşebap'tır (Elkê). Bu 5 ilçeden en büyüğü Yüksekova'dır. Bu ilçelere bağlı bucak sayısı 12, köy sayısı ise 134'tür.

Hakkari'nin yüzölçümü 9.521 kilometrekare. Nüfusu 186.950'dir. Merkez nüfus ise 26.000'dir. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 13 kişi. Şehir merkezinin denizden yüksekliği 1700 metredir. Ortalama yükseklik ise 3500 ile 4000 arası değişir. Hakkari'nin kuzeyi kısmen, Yüksekova'nın ise önemli bir kesimi yüksek plato(yayla)lardan oluşur.

Bu muhteşem doğada yer alan Hakkari'ye iki ana yol uzanır. Biri kuzeyden Van, Başkale, Şemdinli ve Yüksekova yollarıyla birleşir. Diğeri ise Uludere, Beytülşebap ve Çukurca'dan Hakkari'ye ulaşır. Bu ana yollar dışında yerleşim birimleri arasında ulaşımı sağlayan patikalar mevcuttur.

HAKKARİ DAĞLARI

Hakkari yüksek, sarp ve engin dağlarıyla tanınır. Batısında Kela Memê Dağı, Jirkan ile Xelilan katoları ve onların kısmen güneyine düşen Tenine Dağı uzanır. Bu dağlar kesin hatlarla birbirlerinden ayrılmazlar. Bazı yerlerde derin, dik vadiler ve buradan çağlayarak akan akarsular, bazı noktalarda dağ silsilelerini yarsa bile silsileler genelde bitişik görüntüdedirler. Kuzeyde Çiyayê Reş (Karacadağ) katolarla birleşir. Doğu'daki Zağroslar ise güneye doğru yarım daire çizerek Güney Kürdistan dağlarına kadar uzanır. Batıdan, güneyden ve kısmen de kuzeyden uzanan dağlar Zağroslar'da bir düğüm oluştururlar. İçerden Cilo Dağı, Berçelê, Çarçelê, Simbil, Şehida, Sınat, Govendê, Semadar, Rojgar gibi yüksek dağlar alanın dağlık kesimini tamamlarlar. Bu dağlar batıdan doğuya doğrultulu ve kısmen kuzeyle birleşerek Hakkari ortalarında kesişirler. Bu nedenle Hakkari dağları olarak da bilinirler. Güney Toroslar kolunun doğusundaki son dağlarıdır. Bu dağların en heybetlisi Cilo Dağı'dır. Bu kütlenin Reşki (Geliya Şîn) adındaki doruğu 4168 metre yüksekliğindedir. Bu zirvede bazı buzullar görülür. Bunların en önemlisi 4 km uzunluğundaki Geliya Şîn buzulu ile onun batısına düşen aynı uzunluktaki Suppa Durak buzuludur.

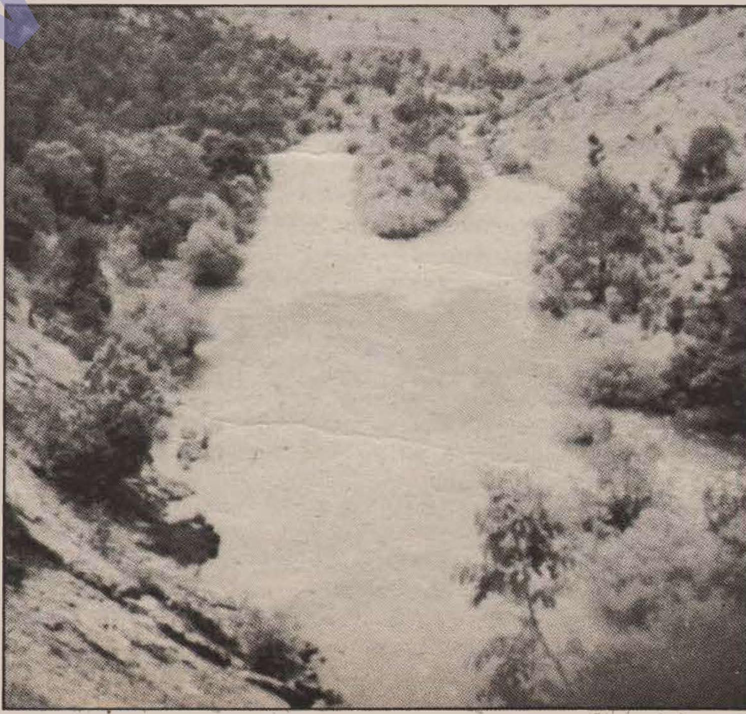
Bu dağların etekleri geniş orman örtüsüyle kaplı. Yüksek olanlarında ise yaylalar geniş yer tutar. Ayrıca bu dağların etrafında yüksek düzlükler de uzanır ve bu düzlükler bazı yerlerde derin dere yataklarıyla yarılmıştır. Dağlar arasındaki en yüksek ovalardan biri Yüksek Ova'dır. Denizden yüksekliği 2000 metreden fazladır.

Hakkari'nin dağlarla kaplı coğrafik konumu, yörede birçok şeye biçim veren temel özelliktir. Başta yöre insanları, yüzyıllar boyu sırtlarını bu dağlara vererek hiçbir yabancı güce geçit olanağı vermemişler. Bir de, ilk yurt edinme döneminde bu alanın yerleşilmiş olduğu dikkate alındığında, Kürt insanını dağdan ayırmak veya ayrı düşünmek daha bir imkansızlaşır. Onu dağdan ayırmak, bir ceylanı yavrusundan ayırmak gibidir. Günümüzde milli değerlerin bu alanda canlı olmasının nedenlerinden biri de bu gerçektir. Ayrıca bunun, doğanın şekillendirdiği üretim biçimi ve bu üretimin biçimlendirdiği kültür üzerinde de ciddi etkisi vardır.

Kelimelerle anlatılamayacak, tasvir edilemeyecek bu dağlar, görülmeye değer güzel manzaralar sunarlar. Bu görkemli dağların her biri, doğa üzerinde adeta birer otoritedir. Bu dağlarda direnilerek öz korunmuş, öz dile gelmiş, düğünler yapılmış, halaylar çekilmiştir. Kürt insanı bu dağlara sığınarak neslini yaşatıp sürdürmüştür. Babadan oğula mertliği, yiğitliği, cesareti bu dağlarda dış güçlere karşı savaşarak öğrenmiştir. Kısacası her şey bu doğaya özgü bir biçimde şekillenmiştir.

Bu dağların her biri geçit vermez birer kale durumundadır. Adeta gerilla için biçilmiş kaftan özelliğinde. Hakkari'nin bu özelliğinin tarihi bilincinde olan düşman, bu nedenle, ''Apocular Hakkari'ye girmesinler, onları engellemek için devlet her şeyi yapmalıdır'' diyor. Düşmanın tüm çabalarına rağmen, bugün bu dağlar tüm nimetlerini gerillaya sunmaktadır.

ESKİ TARİHTEN BİR KESİT

Hakkari eski tarihlerde bir beylik merkeziydi. Şimdi şehir merkezinin hemen altındaki Kelamir ve bu kale önünde Mêydana Meclis olarak anılan eski yapılar bulunur. Kalede mir oturu, önündeki meydanda ise halk meclisi toplanarak, sorunlar tartışılır ve kararlar alınırdı. Mirlik, babadan oğula devam edegelir. Bunun üzerine yörede söylenen ezgi ve türkülerden, bu durum rahatlıkla anlaşılır.

En eski mirlerden olan Şemiran bir bayandır. Şemiran, islam feodalizmine karşı çeşitli dönemlerde savaşlar vermiş bir mirdir. Hakkari'de bir su kanalı ile bir yol şebekesi Şemiran adıyla anılır. Mir Şemiran'ın yaptırdığı su kanalı, Van'dan Hakkari merkezine ulaşır. Bu su kanalına yörede ''Çewa Şemiran'' denilmekte. Yaptırdığı yol ise bugünkü ilçelerden Hakkari merkezine ulaşımı sağlamaktadır. Bu yolun kolları sarp, kayalık bir noktada birleşerek şehir merkezine uzanır. Bu yola da ''Astenga Xatunê'' denilmekte.

Yörede dile getirilen ezgi ve türküler, Hakkari'nin Kürt beyliklerinin merkezi olduğunu göstermektedir. Bu konuda söylenen ''Cembeli'' türküsü bir destan niteliğindedir. Türkünün adı olan Cembeli, eski Hakkari mirinin oğlunun adıdır. Faris beyin kızı Binevş ile mirin oğlu Cembeli'in aşkını işleyen ''Cembeli'' destanında, aynı zamanda Kürt beylerinin arasındaki çelişkiler de görülür.

KÜÇÜK VE BÜYÜK ZAP

Alanda akıp giden her iki Zap (Zê) suları, Hakkari dağlarının güzelliğine asi bir güzellik katar. Büyük Zap, boydan boya doğaya muhteşem güzellikler verir. Büyük Zap iki koldan oluşur. Başka küçük kolları olsa da, belirgin olan bu iki koldur. Büyük Zap'ın bir kolu, kuzeyde Nebirnav ve Alandeşt yaylalarından akar gider. Diğer kolu ise, Hakkari'nin doğusundaki Cilo yaylasından Hakkari merkezine doğru akar. Her iki kol Hakkari'nin yamacında birleşir. Buradan da, oldukça derin vadiler açarak güneye akar. Küçük Zap (Rûbarê hêşîn) ise, üç büyük koldan oluşur. Bu kollardan ikisinin su kaynağı Şemdinli dağlarındadır. Diğer kol ise Oramar'dan akar gider. Bu kollar, birleştikleri noktadan güney doğrultusunda akarlar. Büyük ve Küçük Zap, Güney Kürdistan'da şirin bir kasaba olan Zêbar'da birleşirler. Bu şirin kasaba adını bu sudan alır. Burada birleşen Zaplar daha heybetli akarak, Güney Kürdistan'ın Musul şehrinin altından akıp giden Dicle nehrine katılırlar.

Zap vadisi doğasal güzelliği ile tanınır. Turistik özelliğinden ötürü, TC, yabancı turist çekmek için hazırladığı propaganda broşürlerinde Zap vadisini turistik merkezler içinde göstermektedir. Yöre halkı, Zap üzerine maniler, türküler söyler. Oldukça zikzaklı olmakla birlikte, Zap vadisinin bazı noktalardaki derinliği 2 km'ye kadar varır. Uzaktan görüntüsüne bakıldığında, sanki kendini gizlemek için bu kadar derinden aktığı sanılır. Asi bir güzelliği olan Zap, ilk bakışta böyle bir izlenim yaratır. Onun yemyeşil suyunun içinde sayısız çeşitte balıklar vardır. Bu kadar derinden aktığı için, yöre halkı bu doğal nimetten, ancak çok sınırlı düzeyde yararlanabilmektedir. Bahara girişle birlikte Zap da azgınlaşır. Geçit vermez. Yöre halkı, onun bu özelliğinden ötürü, ya ilkel teleferikle, ya da yüksek köprüler yaparak karşıdan karşıya geçebilmektedir. Zap'ı geçmek ancak bu yöntemlerle mümkün olabilmektedir. Zap suyu üzerinde yapılan köprülerin çoğu tarihi özelliklere sahiptir.

ZAYIF SÖMÜRGECİ EGEMENLİK

Hayvancılığın temel geçim kaynağı olmasından dolayı, Hakkari'nin toplumsal özellikleri irdelenirse, burada yöre halkının yarı-göçebe, yarı-yerleşik bir yaşam sürdürmekte olduğu

Devamı 17. sayfada

ARABAN'DAN MEKTUP VAR

Berxwedan'a...

Önce, yiğit halkımızın ve düşmanı şaşkına uğratan mücadelemizin sesini, kinimizi ve öfkemizi kendi halkımıza ve tüm dünya uluslarına duyuran **Berxwedan** çalışanlarına ve emektarlarına teşekkürlerimizi sunmayı bir borç bilir ve güven dolu saygılarımızı iletiriz.

Bizler, Araban çevresinde Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine sempati duyan ve tüm olanaksızlıklarımıza rağmen, zor şartlar altında bu mücadelenin propagandasını yapan bir grubuz. Düşmanın sinsi-acımasız bitmek bilmeyen baskıları devam ediyor. Bölgemizin insanları, yıllardan beri mücadelemizin günlük bildiri, aylık dergi, gazete, talimat yani tüm yayınlarından mahrumdur. Buna rağmen inanmanızı isteriz ki düşüncemizden, ulusal kurtuluş mücadelesine bağlılığımızdan hiçbir zaman düşmana taviz vermedik. Mücadele dolu propagandamızı sürekli yaptık. Düşmanın baskıları bizi yıldırmadı, yıldıramayacak da.

Değerli dostlar, bugün düşmanın elinde en modern silah ve teçhizat var. Her türlü teknik olanaklara sahip. Ama buna rağmen mücadelemizi durdurmaya ve haklı olan davamızı engellemeye gücü yetmeyecektir.

Ezilen insanlar; eğer dünyadaki ezilen mazlum halkların tarihlerini okumuşsanız ve biraz takip etmişseniz iyi bilirsiniz: Vietnam halkı Amerikan, Fransız ve Japon emperyalizmine karşı temel olarak öz güçlerine dayandı ve tüm güçleri ülkelerinden kovmayı başardı. Kürdistan halkı da, emperyalist kampın başını çeken ABD ve onun kuklası TC'ye Kürdistan'ı mezar etmesini bilecektir.

İşte bugün, Ortadoğu'nun kaderini de değiştirecek olan bir savaş vardır. Bu savaş, PKK önderliği altında kararlıca geliştiriliyor. Sömürgeci Türk devletinin egemenlik sistemi önemli derecede sarsılmıştır. Hala hatırlardadır: 7 yıl önce düşman ardarda verdiği demeçlerde, PKK'nin kökünü kazıdığını haykırıyordu. Kukla yönetimin başı K. Evren adeta mutluluktan uçuyordu. Aslında doymak bilmeyen bu cellat, az insanımızın kanını emmedi. Çok kan döküldü. Ama dökülen kanlarla mücadele berraklaşarak gelişti. Binlerce müfreze buradan filizlenerek yetişti. İnsanlık ve halk namına yeni mevziler ve değerler böyle yaratıldı.

Bugün ise durum çok değişti. Kukla yönetiminin celladı, kökümüzü kazamadığına ve kolay kolay kazılamayacağına ilişkin itiraflar yapıyor. TV, radyodan boyalı basına kadar sık sık yorumlar yapıyor. Düşmanla gerillalarımız arasındaki muharebe olabildiğince çarpıtılıyor. Kendi kayıplarını gizledikleri gibi, halkımızı psikolojik olarak yıpratmak için gerillaların kayıplarını fazla gösteriyorlar. Öldürdükleri sıradan insanları dahi "terörist" olarak göstermektedirler. Halk, televizyonlarda bu propagandaları gördü mü düşmana bütün kinini kusuyor. Yapılan anti-propagandalara inanmıyor. Ama bunun dışında başka yapılan, yani devrimci kanaldan yapılan açıklamalar olmayınca, halk tedirginlik içerisinde kalıyor. Kürdistan'daki mücadele ve çıkan çatışmalar, halkın günlük konuşmaları arasında yer alır. Hemen hemen temel ve güncel konuşulan konular bunlardır.

Değerli dostlar; biz devrimci, demokrat, yurtsever insanlara buralarda çok büyük görevler düşüyor. Ulusal kurtuluş mücadelemizin propagandasını bizim anlatmamıza bazen hiç gerek kalmıyor. Çünkü, TC'nin boyalı basını yeteri kadar yapıyor. Bizler de, halk arasında burjuva gazetesine dayanarak onun öz ve doğru yanını yorumlayarak propagandasını yapıyoruz. Propaganda konuları çok geniştir. Halkımızın kini ve öfkesi gün geçtikçe büyüyor, düşmanın uygulamalarına sabrı kalmıyor. Halkımız, tek umudunun PKK olduğunu artık biliyor. **Ve bunu sık sık dile getiriyor.**

Değerli dostlar; bizler, Kürdistan'da önemli oranda imkansızlıklar içerisindeyiz. PKK'ye ait çok az yayın bulabiliyoruz. Bulduğumuz bir yayın parçasını parça parça saklayarak, elden ele dolaştırarak okuyoruz. İllegal şartlar altında bulup okumak epey zor. İsterdik ki, her yayını kolay şartlar içerisinde okuyup tartışarak pratiğe geçirelim. Ne yazık ki, Kürdistan halkı bu olanaklar dışındadır. İşte durum bu iken, tüm enerjimizle yine de çalışıyoruz ve düşmanın durmak bilmeyen saldırılarına karşı direniyoruz. Buna inanmalısınız ki, düşman bizim demir irademiz karşısında başarıya ulaşmayacaktır.

Düşman, her tarafa ajan, muhbir, köy korucusu, yani akla gelebilecek gizli ve açık tüm namussuzlardan faydalanmaktadır. Ama bunların tümü bize vız geliyor.

Şimdi bazı çevreleri eleştirmekte yarar görüyoruz. Devrimcilik, ulusal kurtuluşçuluk, sosyalizm maskesi altında küçük-burjuva siyasetçileri Avrupa'da acaba ne yapıyorlar, ne işle uğraşıyorlar? Gerçi ne yaptıklarını tahmin edebiliyoruz. Ulusal kurtuluş mücadelesine düşmanlığı kendisine felsefe edinenler kolay kolay düşmanlıktan vazgeçmeyecekler. Bizim tek isteğimiz bunların düşmanlıklarından vazgeçmeleridir. Tüm dürüst güçleri ve insanlarımızı, Kürdistan halkının neferleri olarak Kürdistan'da bekliyoruz.

Kahrolsun faşist Türk sömürgeciliği!
Yaşasın halkımızın ulusal kurtuluş mücadelesi!

Bir grup
Berxwedan okuyucusu

KÜRT "GOBLİN" SYDNEY'DE

Buraya gelen iflah olmazlardan bahsetmek gerekmezdi. Sessizliğimiz neye yorumlanmaz ki; sırf bunun gereği bir sefer daha yazma zahmetine katlanıyoruz. Artık halkımızın çok iyi anladığı, PKK öncülüğünde yükselen Kürdistan Ulusal Kurtuluş Savaşından söz ederek iflah olmazları teşhir etmek, ulusal kahramanlar ile ulusal "goblin"leri karşılaştırmak olur ki; bu düşünülmez bir şeydir. Ama onların kendi mantığıyla oyalanmak zevksiz bir iş de olsa, gerekiyor bazen. Şöyle ki; bay Burkay "Sol Birlik" olarak çıkan her 10 bildirinin 9'unu PKK'ye karşı savaş üzerine kaleme alan ve Avrupa emperyalistlerinin polis gücüne malzeme hazırlarken, bir yandan da faşist cuntaya kim olduğunu anlatmaya çalışan bir unsur olarak acaba "Sol Birlik"in gerçek amacını biri burada söyleyebilecek mi? Dava arkadaşları (ne davasıysa) Haydar Kutlu ile Nihat Sargın faşizme teslim olup PKK'ye saldırılarını Kenan Evren'le omuz omuza yürütüyorlar. Kemalistler sözünün eridir demek gerekir bu durumda. 70 senelik TKP'nin kimliği: Dün Kemal Atatürk'ün bugün de Kenan paşanın kucağında oturup açıktan Kürt düşmanlığını yapmak. Peki kucağa oturanların kucağına oturanlara ne denir? Burasını okuyucu düşünürken biz de biraz gerilere gidelim.

Bu şahısa, Tunceli'deyken Pir Sultan geceleri düzenleyip alevicilik yaptığını, Ankara meclisine girmek için yanıp tutuştuğunu, Ecevit'e özenip şairleştiğini hatırlatırsanız belki o, bunlarla övünebilir. Spartaküs şiirinde Roma kölelerinin isyanını öyle bir hararetle anlatır ki, yazarın kendisini baştan aşağıya bir isyan sembolü zannedersiniz. Aslında o, meşhur Türk aydınlarının Filistin'in mücadelesine şiirler düzüp yanıbaşındaki Kürdistan mücadelesine taraf bakmayan anlayışın en katmerlisini taşır. Sayın Burkay Roma kölelerine destan yazarken kendisinin de maalesef mensubu olduğu ulustan çıkan çağdaş Kawa, çağdaş Spartaküs MAZLUM DOĞAN'ın arkasından ne diyor? "Onun için (M.DOĞAN) o kadar kağıt harcanmaya değer mi?" Yani M. DOĞAN için bu kadar yazmak gerekir mi demek istiyor.

Evet buna "tükürdüğünü yalamak denir" diye düşünmek yeter mi? Hayır. Bu "tükürük yalayanların (TKP) tükürüğünü yalamaktır" ancak. Bu en kötü cinsten bir "goblinciliktir". (Goblin İngiliz edebiyatında büyük önemi olan, yanlız kendi türünden olanını yiyen, insanla maymun karışımı bir yaratıktır.) Bu hayal ürünü karaktere benzetmek bile yetmez.

Diğer yandan PKK'lilerin adam vurduğu gibi iddialar var ki; bilmem acaba buna da mı değinmeli. Tek kelimeyle suçlu cezasını bulur PKK'de. Yoksa Siyabend'ler kral olur. Siyabend, Erzurum cezaevindeyken duvarlara Atatürk'ün büyük boy yağlı resmini yapan, renkli fasulyelerle despotun Kocatepe-de'ki posterini kartona işleyen Nizzamettin Kaya isimli ve bugün Avrupa'ya çıkabilmiş, orada da iflah olmazların en çok beğenilen adamı olabilmiş biridir. Komkar gibi yayınların başyazarlığını yapmaktadır. Ne mükafatlandırma bu böyle! PKK değişik mükafatlandırır bu tip yaratıkları, ama...

Evet bir de şu ağızlarındaki "köylüleri öldürme" diyerek çiğnedikleri sakızı çıkarmak gerekir. Halepçe'deki katliama ne dersiniz? Yoksa yine PKK'yi mi suçlu bulacaksınız? Ya da savaşan peşmergeleri mi? Peki, köy korucuları maaş karşılığında ailelerini devrim ile karşı-devrim ateşine atabilecek kadar şaşkın ruhlarsa iflah olmaz goblinler neyin karşılığında bu kadar yaranma çırpınışı içindeler? Halk dilinde bir söz var: " P...lere maaş bağlansaydı birçokları çıkıp p...liklerini eskiye dayandırmak için sahte belgeler düzenlerdi."

Elbette daha pek çok şeyler söylemek mümkünse de son olarak bu bayın buraya niçin zahmet edip geldiğini soralım. Kitle dedikleri toplam beş kişinin örgütünü denetime mi geldiler acaba? Bu unsurların neyin nesi olduklarını herhangi birine sormasını tavsiye ederiz. Biz onlar hakkında hiçbir şey söylemeyeceğiz, çünkü insanlarımız duymak istemiyor bazı adları da, ondan. Aslında bir tek gayeyle gelmiş bizce: Ankara meclisine giremediyse bari burada bir eyalet meclisine bir saatliğine de olsa girip birkaç fotoğraf çektirmek ve bir süre onlarla avunmak. Bu meclis, isteyen herkese saat 9.30'dan akşam 4'e kadar ziyarete açık ama zahmet edip de giden yok. Bu medeni uygulamadan yararlanıp kendisini, oraya girebilen tek kişi gibi gösterme ve insanlarımızın da buna şaşıp hayrette kalmalarını umut etme, Demirel'lerin bile işine yaramayan bir politikacılıktır.

Okuyucu sırf sessizliğin türlü yorumlarına maruz kalmamak için bu yazıyı yazma zahmetine girdiğimizi taktir eder inancındayız.

Komela Kurdên Australya

Türk Aydınları Neyi Temsil Ediyor?

Türkiye'den Avrupa'ya gelen Türk yazar-çizer aydın takımı ve çeşitli sol gruplar 15-16 Nisan 1988 tarihinde organize ettikleri "Namık Kemal'i Anma Toplantısı"nda bir araya geldi. Fakir Baykurt'un yönettiği toplantıya, Server Tanilli, Demir Özlü, Serol Teber, Cumhuriyet gazetesinden Mustafa Ekmekçi ve Ataol Behramoğlu katıldılar.

Yeri gelmişken Türk aydınlarında genellikle bir karakter haline gelen şu özelliği vurgulamak istiyorum: Türk hakim sınıflarından aydınına, sol'undan sağ'ına kadar hemen hepsi sıkıştıklarında hep geçmişlerinden, barbar tarihlerinden övünerek bahsederler: "Biz geçmişte şöyle yaptık", "Viyana'lara dayandık", "dünyaya ferman okuduk" vb. teranelere sık sık başvururlar. Buna inanmayanlar varsa, gidip bir Türk solu örgütüyle tanışsın; onların "biz geçmişte böyleydik, şöyle yaptık" vb. türden konuşacaklarını görecektir.

İşte toplantıya katılan aydınlar da aynı özellik doğrultusunda Namık Kemal'le kendileri arasında köprü kurdular. Kimisi, Namık Kemal'i Karl Marx'a benzetmeye, kimisi onu Türkiye'de "halk iktidarının" babası, kimisi en büyük enternasyonalist kişi olarak göstermeye çalıştı. Bu arada kimisi de onun bir aydın olarak görevini en iyi şekilde yerine getiren biri olduğunu vurguladı. Salonda bulunan TKP, HK, Partizan ve Dev-İşçi'den unsurlar da bol bol alkış çaldılar.

Toplantının bitimine 45 dakika kala soru sorma ve tartışma bölümüne geçildi. Bu bölümde söz hakkı aldım. Önce Namık Kemal'in Pantürkizm, Jön-Türk ırkçı ideolojisinin babası olarak ortaya çıktığını, Osmanlılığı veya Türklüğü kurtarma çarelerini aradığını, Kürt ve Girit halklarının direnişine, Kürt-Girit fitnesi diyen bir saray uşağı olduğunu vurguladıktan sonra, Kürdistan sorununa yaklaşımı kapsayan dört soru sordum. Sorduğum sorular karşısında hepsi şaşırdı. "Bu da nerden çıktı" dercesine suskun suskun birbirlerine baktılar. Sonra Fakir Baykurt, "Bu soruların kime yönelik? Kim cevaplasın" dedi. Ben de sorularımın Türk aydınlarının tümüne yönelik olduğunu ve isteyenin cevap verebileceğini söyledim. Prof. Server Tanili'ye işaret eden Fakir Baykurt, "Sorularını Prof. Tanili cevaplandıracak" dedi.

Sorduğum soruları not etmeyen Server Tanili yanıtlamaya başladı:

"Sorularından aklımda kalanları cevaplandırayım. Sorular uygun sorulmadı. Namık Kemal, sizlere yanlış tanıtılmış. Ben de Kürtler üzerine bir kitap yazdım. Şimdi DGM'de yargılanıyor. Biz bunları yapıyoruz. Ya peki Kürt aydınları ne yapmış? Biz onlardan daha çok Kürt sorununa eğiliyoruz."

Sonuç olarak, sorularımın hiçbiri cevalandırılmadı. Daha sonra toplantı sonuçlanıp dağılırken, salonda bulunan Kürtler bize yanaşarak Kürdistan'daki mücadele hakkında sorular sormaya başladılar.

Esas olarak toplantıda kafama takılan Sever Tanili'nin son cümlesi "Kürt aydınları ne yapıyor" oldu. Evet, uşaklaşmış Kürt aydınlarına yönelik bu cümle doğrudur. Her şeyden önce kendisine aydın diyen Kürdistanlılara düşen görev, sömürgecilere ve sosyal-demokratlara uşaklık yapmak değil, Bağımsız, Birleşik ve Demokratik bir Kürdistan yolunda ileri atılmak, kendisine düşen işlevi layıkıyla yerine getirmektir. Bunu yapamayanlar kendilerine aydın yerine, uşak demeleri daha yerindedir.

Hanau'dan Hoca Ferqin

Mücadele, Safları Netleştiriyor

İnsanlık tarihinin günümüze dek ilerleyişini sağlayan gücün, enerjinin direniş olduğu tarihsel ve bilimsel bir testtir.

Kendilerine marksist-leninist diyen Türk ve Kürt sol'ları düşmana karşı savaşacak gücü kendilerinde bulamıyorlar, ama Türk devletini memnun eden iğrenç saldırılar ve karalamalar yapmasalardı olmaz mıydı? Bir Kürdistanlı olarak, bu gelişmeleri başından beri takip ediyorum. Hele son dönemlerde Rızgari'nin sahte sıfatı Kurdistan Press'in ortaya çıkışı tesadüfi olamaz. Bunlar yayınladıklarıyla, dolaylı yollardan düşmana hizmet eden Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin anti-cephesidir.

Konuya girmişken, şahit olduğum bir olayı anlatmakta yarar görüyorum: 1980'den önce Rızgari, kendisini en çok Varto'da güçlü gösteriyordu. "Varto'yu Maraş'a çevireceğim" diyen bir MHP'li faşist polisi, PKK'liler kahvenin içinde ayağa kaldırarak ifadesini aldı ve halkın gözleri önünde kurşuna dizdiler. Rızgari'ciler, mal bulmuş mağribi gibi eyleme sahip çıktılar. Aynı sahtekarlıkları hala devam etmektedir. PKK savaş esirlerinin kanları pahasına ortaya çıkardıkları direnişlerde kendi paylarının olduğunu iddia ederler. Sahtekarlığın bu kadarı esef vericidir. Hakeza düşmanın dört elle sarıldığı köy koruculuğu politikası, gerillaya karşı kullandığı özel bir savaş taktiğidir. Devrimin geliştiği tüm ülkelerde emperyalizm ömrünü biraz daha uzatabilmek için bu tür ihanet çetelerini oluşturur. Devrim güçleri ise bu ihanet odaklarını, vurdukları darbelerle dağıtırlar. Kürdistan'da köy korucularının cezalandırılıp safdışı bırakılmaları kaçınılmazdır. Devrim için bu zorunludur da. Köy korucuları cezalandırıldığı zaman Rızgari, ÖY vb. güçler, "PKK sivil halkı öldürüyor" demeleriyle fiilen düşman cephesinde yer almıyorlar mı? Köy korucuları gücünü Türk devletinden alır. O halde bu noktada, bunlara da Avrupa'daki modern köy korucuları demek yerinde olmaz mı?

Sol Birlik ve Peşeng aynı anti-direniş cephesinin aktif üyeleridirler. Kürdistanlı olarak gördüğüm kadarıyla ülkemde köy korucuları önemli oranda bertaraf edildiler. ERNK'nin ilanından hemen sonra "Sol Birlik"'in kuruluşu tesadüfi olamaz. Bunlar dolayı olarak gücünü TC'den alarak Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı bu birliği kurmuşlardır. Kürdistan'da mücadele gelişince, MİT ve Avrupa emperyalist devletlerin polisleri de devreye girerek komplolara başvuruyorlar. Hemen Kurdistan Press ortaya çıkar ve aynı cephede yerini alır.

Emperyalistler, Rızgari ve onun Kurdistan Press'ini ensesinden tutmuş, Kürdistan devrimine karşı bir güç olarak canlandırmaya çalışıyorlar. Ama nafile! Kürdistan halkı kime karşı nasıl ve ne şekilde davranacağını öğrenmiş ve daha da öğreniyor. Halkımız, bilincini ve öğrenimini içinde olduğu savaştan alıyor.

Kürdistan'daki gelişmeleri başından beri takip eden biri olarak; şu veya bu biçimde bahsettiğim güçlerle ilişkisi olan tüm devrimci, demokrat, yurtsever insanlarımızı, dünyanın tartıştığı onurlu mücadele saflarında yerlerini almaya çağırıyorum.

İsviçre'den
Berxwedan okuyucusu Ali

NEWROZ

İşte kör ve sağırım.
Ama biliyor ve yazıyorum
Bana yetişmiş zulmün sesi
Binlerce kilometre uzaktan
Bağımsızlık ateşi getiriyor
Uğruna inleyenlerin sesini.

Varlığımızın simgesi
Bağımsızlığın ateşi
Mart yirmibir
Bin dokuzyüz seksensekizi
Getirmiş Kürdistan dağlarından
Alman zindanlarına
Newroz'un ateşi

Körüm görmüyorum
Sağırım duymuyorum
Ama yazıyorum hislerimi.

Geleceği iyiye geleni götürmeye
Daha güçlü bir mücadele ile
Yazımı kendi dilime
Yaşamımı ülkeme
Kavganın balyozu ile
İlk Newroz'umun sesi ile
Selam sana ve şehidine
KÜRDİSTAN...

Hasan Karakut

BERXWEDAN'A...

Berxwedan'ın 52. sayısında yer alan duyuruyu okudum.

Ben, aslında **Berxwedan**'ı kusursuz görüyorum. Kürdistan halkının gözü, kulağı olmasını başaran bir gazetedir. Zaten başka türlüsü de olamaz. Çünkü yüce değerlerimiz olan şehitlerimizin dökülen kanlarının ürünüdür.

Fakat benim bazı önerilerim vardır. Tabii bu, **Berxwedan** eksik yazılıyor anlamına gelmemeli.

Birincisi, **"Direniş Kahramanlarımız"** sayfası bir sayfayla sınırlı kalıyor. Daha geniş yer verilerek 2 veya 3 şehit yoldaşımız hakkında daha yazılabilir.

İkincisi, gerilla günlüklerine yer verilebilir. Özellikle şehit arkadaşları işleyen türden. Bu tür yazılar oldukça dikkat çekici oluyorlar. İnsan on kez okusa bile, bıkmak nedir bilmez. Çünkü şehitlerimiz hakkında yazı okuyunca sanki onlarla beraberşin, onlarla yaşıyorsun ve konuşuyorsun. En azından bana böyle geliyor... Evet şehitlerimiz ölümsüzdür. Ama biz onlar hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak ve daha fazla tanımak istiyoruz.

"Yurtseverlerin Kaleminden Ulusal Kurtuluş Savaşımız" sayfası çok iyidir. **Berxwedan**, bu sayfasıyla yurtseverleri mücadeleye daha da bağlı kılıyor.

SENİNLE GURURLUYUZ

Ortadoğu'nun Stalin'isin
Genel Sekreter
Önderimiz, Apo'muzsun
Senin açtığın yolda yürüyoruz
Sensin canımız
Seninle gurur duyuyoruz
Ey önder APO...
Senin emrin bize görev
Yürüyor halkım
En önde şehitler ordusu
Kürdistan'ı mezardan çıkardın
Aydınlattın zifiri karanlığı
Sensin canımız
Seninle gurur duyuyoruz
Ey önder APO...
Şehitlerimiz, yüzlerce değerimiz
Onların emri gereği de
Savaşıyor önder gücümüz-PKK
Senin adına yemin ederiz:
Alacağız vatanımızı düşmandan
Sensin canımız
Seninle gurur duyuyoruz
Ey önder APO...

MAZLUM YOLDAŞ

Senin kara gözlerin
Kürdistan sevgisiyle dolu
Sen parlayan ışık
Kürdistan mücadelesini anlatan
Çelik yürekli kahramansın
Çağdaş Kawamız
Mazlum Doğan'sın...

Berxwedan'da çalışan tüm arkadaşlara candan selam eder, çalışmalarında başarılar dilerim.

Gülten / 26.4.1988

CANIM KÜRDİSTAN HALKINA

Tarihler boyunca katliamlara, zulme, sömürüye, geri bırakılmışlığa mahkum edilen bir halkız. Bitmeyecek gibi görünen çilelerin mahkumu olmuş bu yaşama son vermek için PKK'nin önderlik ettiği mücadeleyi maddi-manevi tüm gücümüzle desteklemeyi kaçınılmaz bir borç olarak bilmeliyiz. Tarihlerden beri topraklarımız üzerinde bize yapılan işkenceye, namusumuza sürülen lekeye son verelim. Bunun için PKK önderliğinde verilen onurlu savaşta yerimizi alalım ve özgür vatan yaratalım ki, özgür doğan çocuklarımızla dünya tarihine geçelim. Bizden sonraki nesile acılarla dolu bir Kürdistan bırakmayalım.

Kendi ülkemiz ve kendi halkımız için savaşalım. Türk ordusuna askerlik yapmak Kürtlerin şerefine sığmayacak bir onur meselesidir. Düşmana yaptığımız askerlik kendi kendimize düşmanlık yapmaktan başka bir şey değildir. Ben bilinçsiz olarak askerlik yaptım, hatalıyım. Yapacağımız en onurlu, şerefli, haysiyetli, gurur verici görev kendi bayrağımız altında, PKK'nin şanlı Halk Ordusunun kadroları içerisinde görev alıp adım adım özgürlüğe gitmektir. Buradaki mücadele ve ölüm tarih sayfalarına sığmayacak kadar büyük, Kürt soyuna, şeref ve haysiyetine yakışacak bir ölümdür.

Yaşaşın Kürdistan Ulusal Kurtuluş Savaşı!

Kürdistanlı Devrimci, Demokrat ve Yurtseverlere!

Değerli **Berxwedan** okuyucuları, ben Kürdistanlı bir yurtsever olarak bir süre Avrupa'da mülteci örgütü olan Komkar'la çalıştım ve daha sonra gerçekleri görerek PKK saflarına katıldım. Bugün Kürt halkına kim önderlik yapıyor, bağımsızlık ve özgürlük için kim ulusal kurtuluş mücadelesi veriyor; bu konuya değinmek istiyorum. Ama, önce Komkar (TKSP)'ın konumunu sizlere izah etmek istiyorum.

Kürdistanlı yurtseverler; bildiğiniz gibi Komkar 1979'da Almanya'da kuruldu. Bu örgüt, sözde Kürdistanlı işçilerin derneği, Kürt işçilerinin devrimci-demokratik örgütüdür; ve Kürt halkının çıkarlarını savunuyormuş!

İşçilerimize sormalıyız: Bugüne kadar Komkar sizin ne gibi çıkarlarınızı savundu, ne gibi haklarınızı aldı, ne gibi sorunlarınızı halletti? Hayır, Komkar hiçbir zaman Kürt halkına, Kürt işçilerine sahip çıkmadı, ancak Alman emperyalizmine sahip çıktı, onun uşaklığını yaptı ve yapıyor. Çünkü örgüt, Alman ve İsveç emperyalizminin kucağına oturmuş, bunlardan maddi ve manevi destek görmektedir. Tabii ki hizmetinin karşılığı olarak! Peki, sırtını bu ülkelere dayayan yarı-lümpen, yarı-gerici ve mültecilerden oluşan, Alman hükümetinin bürokratik işlerini yapan ve sizlerden topladığı paralarla kravat kolleksiyonculuğunu yapan bu baylar, acaba halkını ne kadar düşünüyorlar? Açıkça söyleyeyim: Tüm amaçları, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin önünde engel olmaktır. Bugün halkımızın kurtuluşu için silahlı mücadele veren kurtuluş birlikleri önünde engel olan güçler TC-Komkar-B. Alman emperyalizmidir. Avrupa'da yurtseverler şahsında PKK'ye yapılan saldırılar bunun kanıtıdır. Çünkü, Komkar hiçbir zaman emperyalizme ihanet etmemiş ve sadık kalmıştır.

Komkar'lı ve TKSP'li baylar!

Bugün ben bu yazıyı gerekli gördüğüm için yazıyorum. Ben, belli bir süre, ileri veya geri bir sempatizan düzeyinde Kürdistanlı yurtsever olarak çalıştım.

Sizin tüzüğünüzde, programınızda Kürdistan Ulusal Kurtuluş Savaşı vermek, bağımsız ve özgür Kürdistan yaratmak diye bir sorunuz yoktur. Yüzyıllardan beri kurtuluş özlemi çeken ve zulümlerden, işkencelerden, katliamlardan, baskılardan geçirilen halkımızın kurtuluşu için hiçbir çalışmanız ve çabanız olmadı. Bari halkımızı bölmeyin, kurtuluş uğrunda büyük değerler yaratan -Kürt halkının- gerçek savaş cephesine engel olmayın, düşmanlık yapmayın... Halkımızın değerlerini satıp kendi pis emellerinize harcamayın.

Bay Burkay ve bay Saydam: Sizler sırtınızı iki emperyalist ülkeye dayamış, benim gibi mülteci veya göçmensiniz. Benden eksik yanınız ise, dürüstlüğünüzün olmayışıdır. Ülke sevgisi, halk sevgisi hiç yok. Pratiğiniz bunun kanıtıdır. Ben, sizin gibi ilticacıyım, fakat sizin gibi kendine maske takıp ve ulusal kurtuluştan dem vurup sihirbazlıklar yapmıyorum. Bay Burkay, TKSP-programınızda ulusal kurtuluş savaşı verip, nihai hedef olarak sosyalizmi belirliyorsunuz. Peki size sormak gerekir: Bunun için ne gibi çabalarınız vardır? Kürdistan sömürge diyorsunuz, sömürge ülkelerin kurtuluşu ise silahlı mücadeleden geçer. Acaba siz silahlı mücadele ve gerilla savaşını Almanya ve Stockholm'deki döner koltuklarınızdan mı veriyorsunuz? Buna mı niyetiniz var? Yoksa sırf sakalınız olduğu için boş zamanlarınızda politika mı yapıyorsunuz.

Kürdistan'da halkımız aç, susuz ve acılar içerisindedir. Niçin o halkın yanında değilsiniz? Gidemezsiniz halkın yanına, çünkü aybaşında belediye yardım kurumuna, sosyal yardım için gidip maaş alamıyorsunuz, karnınızı İsveç ve Almanya doyuruyor.

Bay Burkay, sana söyleyeceğim; ya Kürt halkına PKK gibi önderlik et, ya da mülteciliğini sürdür. Bunlardan ikisi bir arada olmaz. Sen, Dersim kimliğine sahip olamazsın, çünkü önderimiz Seyit Rıza, senin gibi kaçıp Stockholm'e yerleşmedi. Bunun dışında kalkıp dergi sayfalarını anti-PKK ile açıyor, anti-PKK ile kapatıyorsun. Biraz utanmalısınız. Çünkü, Kürdistan halkının kurtuluşu için binlerce şehit veren PKK, bizlerin bağımsızlığı ve özgürlüğü için zindanlarda, dağlarda, köylerde, kentlerde can bedeli olarak çalışan tek güçtür. O halde niçin kurtuluşumuz için savaşan PKK'ye dil uzatıyorsunuz ve emperyalist ükelerle işbirliği yapıp saldırıyorsunuz?

Baylar, PKK'nin verdiği 4 yıllık gerilla savaşı elbette sizi rahatsız edecek. Çünkü, kendinize maske takmışsınız, kaloriferli evlerinizden ve dönerli koltuklarınızdan olmak istemiyorsunuz.

Bay Burkay ve Saydam: Kürdistan'da PKK önderliğinde verilen savaşı kabul etmelisiniz ve saygı duymalısınız. Bugün ABD ve Alman parlamentoları, Kürdistan'daki mücadeleyi, savaşı itiraf ediyor ve bu konuda açıklamalar yapıyorsa, PKK'nin verdiği savaş ve mücadele sayesindedir. Yoksa senin ve Komkar'ın Avrupa'da yaptığı dernek devrimciliği sayesinde değildir tabii.

Yurtsever halkımın tüm dürüst neferleri!

Kürdistan'da halkımızın bütün çıkarları için savaşan ve halkımızın birlik mücadelesini veren PKK önderliğinde ERNK ve ARGK vardır. Bağımsız ve özgür bir Kürdistan'ı istemeyen TC ve onun satın aldığı Avrupa'daki uzantıları, ajanlaştırılmış işbirlikçileri, elbette PKK hareketini karalamayı ve ona her türlü adice saldırılarını sürdüreceklerdir. Bugün demokrasi, dürüstlük, eleştiri-özeleştiri, halkını sevmek, ülkesini sevip sahip çıkmak gibi tüm bunların temsili PKK'dedir. Komkar vb. örgütlere baktığımızda insanlara verdikleri; lümpenlik, ahbap-çavuşluk, kişisel çıkarlar, içki, kumar, düğünlerde dans edip göbek atma gibi her türlü yoz kültürü aşılamaktan başka yaptıkları hiçbir şey yoktur. Tabii bunun yanında PKK düşmanlığı en temel işleridir. Komkar ve onun gibi örgütlerin geçmişte, ben de dahil, tüm taraftarlarına anlattıkları, öğrettikleri, aşıladıkları PKK düşmanlığıydı. Şöyle: "PKK asar, keser, öldürür" gibi türden karalamalardı. Oysa benim PKK'de gördüğüm ise, gerçek yurtseverlik, devrimcilik, halk sevgisi, dürüstlük ve şehitlere bağlılıktır.

Kahrolsun teslimiyet,
yaşasın direniş!

Eski bir Komkar taraftarı
Cavit

1971 Direnişçileri ve Türkiye Gençlik Hareketi

Mahir Çayan

Yusuf Aslan

Cihan Alptekin

Ömer Ayna

Deniz Gezmiş

İbrahim Kaypakkaya

Hüseyin İnan

Baştarafı 1. sayfada

önemli bir odağını da gençlik oluşturuyor. Bu yıldönümü bir vesile yapılarak gençliğin problemlerine çeşitli yaklaşımlar gösterildi. Hemen her yayın organı bu konuyu işledi ve kendisince bazı sonuçlar çıkardı. Şimdi, bu sonuçları ayrıntılı bir değerlendirmeye tabi tutmaktan ziyade bazı yönleri üzerinde durmayı daha uygun görmekteyiz.

İstanbul, Ankara gibi büyük metropol kentlerinde gençlikte yeniden kıpırdamalar gündeme geldi. 1 Mayıs'ta özellikle de İstanbul'da meydana gelen gösteriler, bunun açık bir ifadesidir. Bu gelişmeler karşısında sadece rejim değil, oportünist, reformist ve uzlaşıcı güçler de endişe duyuyorlar. TBKP örneğinde görülen faşist rejimle açık uzlaşma örneği, hangi çevrelerin gençliğin direnişe geçmesinden endişe ve kaygı duyacaklarını çok açık bir şekilde göstermektedir. Bunlar gençliğin legal sınırlar içinde sadece rejimi soldan yamamak göreviyle kendisini sınırlamasını istemektedirler. Gençliğin karşısına bugün reformist baraj yeniden dikilmeye çalışılıyor. Yani gençlik daha devrimci çıkışa yönelmeden reformizmin batağında boğulmak isteniyor.

Bugünkü gelişmeleri, bu bakımdan değerlendirdiğimizde karşımıza '68'de ve sonrasında meydana gelen gelişmelerin bir benzeri çıkıyor. 1968-88 arasından tam 20 yıl geçti. Marks'ın ünlü deyişi "Tarihsel olaylar iki kere yaşanır: Birincisinde, trajedi; ikincisinde, komedi" gerçeği bugün bu gelişmelerde de karşımıza çıkıyor. 68 Mayıs'ında birçok Avrupa ülkesi işçi ve öğrenci gençliğin gösterileri, barikat eylemleri ile adeta çalkalandı. Bu düzeyde olmasa da Türkiye'ye de gençlik eylemleri kısa bir aralıktan sonra yansıdı. Türkiye'de gençliğin başkaldırışını biraz daha yakından, günümüzle karşılaştırarak inceleyelim.

Türkiye gençlik hareketi başlangıçta, daha sonra önüne koyduğu hedefleri koymamıştı. Bir arayış içindeydi. Bu arayış, Marksizm-Leninizmi doğru uygulamaya kavuşturmayı hedefliyordu. Sosyalizm adına ortada dolaşanlar oldukça fazlaydı. Ama bunların yöneldikleri hedefler reformizmi ve parlamenter sosyalizmi aşmıyordu. Bugün, bu dönemde yaşananları aklamak isteyenler var. Bunlar o dönemde bundan fazlası yapılamazdı diyorlar. Durum ne olursa olsun reformizme haklılık payı verilemez. Çünkü daha sonraki gelişmeler de gösterdi ki, yapılabilecekler oldukça fazlaydı. Ama yapmak istemeyenler de az değildi. İşte bizce, kavranması gereken bir gerçeklik de budur.

Gençliğin durumunu ve çıkışını biraz daha yakından ele alalım. Türkiye'de gençlik devrimciliğe yöneldiğinde önünde böylesi bir handikap vardır. Buna 1920'lerden bu yana gelen TKP'nin ihanet geleneğini de eklersek, gençliğin nasıl bir barajla karşı karşıya olduğu kendiliğinden anlaşılacaktır. İşte gençlik en başta bu uzlaşmacı barajı yıkmak durumundaydı. Bu yıkılmadan Türkiye'de devrimci bir gelişme sözkonusu olamazdı. Gençlik kendisini reformizmin barajından kurtarmaya çalışırken, yeniden buna **takılmak zorunda kalacaktı. O halde gençliğin bu dönemde TİP** ve diğer reformist güçlere karşı verdiği mücadele, olması gereken bir gelişmeydi. Türkiye gençlik hareketi devrimci çıkışı yapmayı başarmış ve önemli bir gelişme de yaratmıştır. Devrimci gençlik hareketinin önderleri Mahir, Deniz, Hüseyin, İbrahim vd.'lerinin çıkışı bu yönüyle anlamlıdır. Genç ve tecrübesiz oluşlarından dolayı bazı hatalara da düşmüş olabilirler. Ama bu onların çıkışının soyluluğuna gölge düşürmez. Bu yiğit insanlar en azından proletarya ve halk için ölmesi gerektiği gerçeğini kendilerinde yaşadılar. Birçok demagogun laf kalabalığı içinde devrimden ve devrimci gerçeklikten uzaklaştığı bir ortamda, onlar yaşamlarını feda etmekle de kalmadılar, yükseltilmesi gereken sloganları da attılar. Deniz'in idam sehpasında haykırdığı **"Yaşasın Türk ve Kürt halklarının mücadele birliği"** sloganı, bugün bir gerçeklik kazanıyor. Onlar tarihin o döneminde üzerlerine düşen görevleri yapmaktan çekinmediler. En ufak bir kişisel endişeye düşmediler. Bu açıdan bakıldığında '68 ve '71 arası dönemde yaşanan gelişmeler Türkiye devrimci hareketi açısından son derece önemli gelişmelerdir.

Bu hareketin önemi bu kadar derin olmasına rağmen bazı aklı evveller meseleye çok basit bir şekilde yaklaşıyorlar. Sorunu, yapılan birkaç hataya indirgeyerek işi başka taraflara çekmek istiyorlar. Reformist ve uzlaşıcı barajın gençliği devrimciliğe yönelmekten alıkoymak için ne türden çabalara girdiği gözönüne bile getirilmek istenmiyor. Bazıları da bu gelişmelerde sanki kendi payları da varmış gibi davranmakta, dolayısıyla kendilerini de aklama çabası içine girmekteler. Biz bu türden yaklaşımları benimsemiyoruz. Gerçeklik ne ise olduğu gibi görülmelidir. Devrimci gençlik hareketinin hataları bizce de vardır. Ama bunları öne çıkarıp bu direnişi gözardı etmenin hiçbir yere sığacak tutum olmadığı da bilinmek zorundadır.

Bugün yapılması gerekenler nelerdir? 1971 direnişçilerinin anılarına doğru bir temelde sahip çıkmaktır. Mahirler'lerin, Denizler'in anılarından çıkarılması gerekenler nedir? Bu sorular sorulmalı ve doğru bir yanıt verilmelidir. İşi yine sağa sola çekiştirmek kabul edilmez bir tutumdur. Bugün Türkiye devrimci hareketi önünde böylesi bir görevin olduğu bilinmelidir. '71 direnişçilerinin anısına bağlılık adı altında yapılanlar, daha henüz ortadan kalkmış değil. Bu kadar açık gerçekler varken, yeniden gizlenmeye ve aldatmacaya başvurmak hiçbir mantığa sığmaz. İşte şimdi tasfiyeci solun durumu bu gerçeğe çok uyuyor. Gelişen devrimci gençlik hareketinin hedefini çarpıtmak için yine aldatmacalara başvuruyor.

Bu açıklamalar çerçevesinde yeniden karşılaştırmamıza dönelim. 20 yıl öncesi ve bugün arasındaki benzerlikler nelerdir? TİP 20 yıl sonra bu kez TKP ile yaptığı birlik sonucu TBKP olarak yeniden bir baraj hareketi olarak ortaya çıkıyor. Bu seferki çıkışı eskisinden daha uşak ve alçakçadır. Faşist Türk cuntasına açık işbirliği ile devrimci gelişmelere karşı Türk burjuvazisini korumaya çalışıyor. Gençliği ihanet batağına çekmeye çalışıyor. Tasfiyeci solun diğer kesimlerinin de bunlardan aşağı kalır yanları yoktur. Diyebiliriz ki, eskisinden daha büyük bir baraj gençliğin önünde dikiliyor.

Gençlik açısından koşulları irdelediğimizde ortaya çıkan durum nedir? 1 Mayıs gösterilerinde de çok açık bir şekilde görüldüğü gibi, gençlik devrimci kıpırdanışlar içinde ve mevcut rejimi kabullenmiyor. Bu ortama doğru bir müdahale gerekli. Gençlik de geçmiş ve güncel gelişmelerden ders çıkararak doğru bir yönelim içerisine girme gücündedir. Koşullar '68 ve sonrası değil. Bugün birçok gelişme ve yaşanan deneyler gençliğin doğru bir çıkışı yapması için elverişli koşullar oluşturuyor. Bu gerçekler inkar edilemez bir açıklıkta yaşanıyor. Kürdistan'da yükselen ulusal kurtuluş savaşı çok önemli bir gelişme derecesine ulaşmıştır. Bu 20 yıl öncesi akla bile getirilmeyen bir gelişmedir. Bu bakımdan meseleye yaklaşıldığında görülecektir ki Türkiye devrimci-demokratik hareketi çok önemli bir müttefiğine kavuşmuştur. Bu Türkiye'de gerek gençlik, gerekse işçi hareketi açısından son derece önemli bir gelişmedir. Türkiye devrimci hareketi önemli bir müttefiğine kavuşmakla da kalmamış, doğru bir mücadelenin nasıl verilmesi gerektiğinin koşullarını da bizzat Kürdistan pratiğinde görmektedir. İşte bu, öyle yabana atılır bir gelişme değildir.

Bugün ile 20 yıl öncesini karşılaştırdığımızda ilk elde bu sonuçlara ulaşmak mümkün. Bu açıdan gelişmelere yaklaşım doğru tespit edilmek zorundadır. Meselelere dogmatik yaklaşmamak ve sadece slogansal bazı sonuçlar çıkarmamak gerekir. Bugün birçok güç dergilerinde, "gençlik ve işçi, hareketleniyor" diye yazıyor. Ama bu gelişmeler kendisine hangi görevleri yüklüyor, bu konuda en ufak bir sonuç dahi çıkarılmıyor. İşte bu tavır, iki yüzlülüğün daniskasıdır. Hem gelişmeler var denilecek, hem de karşılığında hiçbir şey yapılmayacak. Bu görülmüş bir olay mıdır? Evet. Türk solunun tarihi hep böyle olaylarla dolu. Tarihsel fırsatların ortaya çıktığı, eyleme geçilmesi gerektiği dönemlerde o teori ile uğraşır. Böylece bir tarihsel dönemin görevlerini altüst eder. Zaten, bugün yaptıkları da budur. Faşizme karşı direnilmesi gereken bir dönemde bunlar, en açık bir ihanet ve uzlaşma içine girdiler. Bu konuda örnekleri çoğaltabiliriz. Ancak bu kadarı da bunların gerçek yüzlerinin anlaşılması için yeterlidir.

Bütün bunları belirtmemizin nedeni, Türkiye gençlik hareketinin önünde duran sorunları ortaya koymak içindir. Bunlar bilinmeden nasıl bir mücadele yürütüleceği de bilinemez. O halde Türkiye gençliğinin önemli bir görevi bu ihanet, tasfiye ve uzlaşmacı barajı parçalayıp, devrimin akan seline yol açmalarıdır.

6 Mayıs direnişçileri ve bütün '71 direnişçilerinin anılarından çıkarılması gereken de budur. Her 30 Mart'ta, 6 Mayıs'ta, 18 Mayıs'ta Mahirleri, Denizleri, İbrahimleri anmak gerekir. Ama hep bunların anısına bağlı kalacağız, yaşatacağız deyip bunların gereklerini yapmamak çok kötü bir oportünistliktir. Bunlar ihtilalciydiler. Oysa şimdikiler ne yapıyor? Bunlar ihtilal alevini gürleştirmeye değil, söndürmeye çabalıyorlar. İşte, Türkiye gençlik hareketi Mahirler'in, Denizler'in, İbrahimler'in yıktığı reformist barajla, tasfiyecilikle yeniden karşı karşıya. 20 yıl sonra tasfiyecilik, ihanet barajı yeniden gençliğin önüne dikilmek isteniyor. Bunun mimarları, ruhları ile birlikte en son olarak kendilerini de faşist rejime teslim ettiler. Bu ihanet barajını aşmak büyük önem taşıyor.

Bugünkü koşullar 20 yıl öncesi gibi değil. Bugün gençlik 20 yıl öncesinden daha tecrübelidir. Yine yanıbaşlarında Kürdistan'da yükselen bağımsızlık mücadelesi çok önemli bir evreye ulaşmıştır.

Türkiye gençliği acı da olsa yaşadığı tecrübelere ve yanıbaşında dev gibi yükselen Kürdistan bağımsızlık mücadelesine dayanırsa, doğru yolu bulması ve kendisine düşen görevleri yapması zor değildir. '71 direnişçilerinin anıları da bu gerçeği temsil etmeyi zorunlu kılıyor.

★

Tarihten Günümüze Dersim

Av. Hüseyin YILDIRIM

GEÇEN SAYIDAN DEVAM

Mustafa Kemal, 1924 yılında **Feridun Fikri Düşünsel**'i Cumhuriyet Halk Fırka'sından Dersim mebus adayı gösterdi. Feridun Fikri, sözde seçim propagandası için Hozat merkezine geldi. Seçim ve propaganda bir gösteri ve bir formalite idi. Dönemin sömürge valisi kimin adına mazbate verirse, o kişi mebus olarak Ankara'ya giderdi. Nitekim, sonraki yıllarda hayatlarında Dersim'i görmemiş Trakyalı, Egeli vb. Türk şahıslar, Ankara meclisinde Dersim mebusu olarak bulundular. Bu durum, 1946 çok partili döneme kadar devam etti. Aslında bu sürecin Dersim'de uşak yaratılana kadar sürdürüldüğü görülür.

Feridun Fikri, aslen Dersimli idi. Fakat küçük yaşta Dersim'den kopmuş ve İstanbul'a yerleşmiştir. Aynı zamanda uluslararsı üne sahip Lütfü Fikri'nin amcasının oğludur. Feridun Fikri, yüksek tahsil görmüş ve kültürlüdür. Ancak, Ziya Gökalp gibi aşırı Türkçü biridir. Bu nedenle Seyit Rıza, Feridun Fikri'nin Dersim'den mebus adaylığına karşı çıkar. Seyid Rıza, Mustafa Kemal'e çektiği telgrafta, "Feridun Fikri'nin Dersim Kürtlerini temsil edemeyeceğini, Hasan Hayri'nin temsil etmekte olduğunu" bildirir. M. Kemal de cevabi telgraflarında "Feridun Fikri'nin dürüst ve yurtsever olduğunu, Hasan Hayri'nin ise ihanet içinde olduğunu, bu nedenle de Dersim'den çıkarılmasını" ister.

Bu gelişmeler üzerine Seyid Rıza, **2.000 kişilik bir kuvvet**le Hozat'ı ablukaya alır. Kürt Kuvvetleriyle, Hozat'ta bulunan Türk jandarma birliği arasında şiddetli çarpışmalar olur. Feridun Fikri, çarpışmalarda yararlanır, Elazığ'dan gelen takviye birliklerin himayesinde Elazığ'a kaçar. Seyid Rıza, Hozat'ı zaptetme kararındadır. Hozat jandarma birliğinin Kürt olan komutanı Ali Avni, Derviş Cemal mezrasında Seyid Rıza ile yaptığı uzun görüşme ardından, Seyid Rıza ablukayı kaldırır.

Şeyh Sait Ayaklanmasında Dersim

Koçgiri direnişinde olduğu gibi, burada da bu hareketin ayrıntılarına girmeyeceğiz. Ancak bu konuya girmeden önce önemli bir noktayı belirtmekte yarar vardır. Türk sömürgeciliği, Şeyh Sait ayaklanmasında işlediği cinayet ve katliamlarını gizlemek ve kendisini savunabilmek için bu hareketi dinci ve irticai bir hareket olarak göstermiş ve bunun yoğun propagandasını yapmıştır. Amacına ulaşmak için hareketin önder aydın kesimini idam etmesine rağmen, ikinci planda tutmuş hatta isimlerinden bahsetmemiş ikinci, üçüncü hatta orta sıralarda ne kadar din adamı, şeyh varsa hepsini lider düzeyinde ön plana çıkarmıştır. Bugün dahi aydın Türk sol kesiminde bu propagandanın yoğun etkisi vardır. En önemlisi, bir kesim Kürt aydını dahi bu konuda net değildiler.

Hareketin temeline inildiğinde sivil, subay birçok Kürt aydınını bu hareketin öncüleri olarak görüyoruz. Cebranlı Halit Beyin başkanlığında 1922 yılında kurulan "İstiklal" adında bir örgüt görürüz. Bu örgütün içinde Bitlis mebusu Yusuf Ziya Bey ve birçok Kürt aydınını görüyoruz. Daha sonra halk içindeki etkinliği dikkate alınarak birçok şeyh de örgütlenmenin içinde yer almıştır. Ancak öncülüğün oluşmasında Kürt aydınının damgası vardır. Ne yazı ki, Örgütlenme tamamlanmadan Cebranlı Halit Bey, Yusuf Ziya Bey ve birçok aydın tutuklanmış, Koçkiri hareketinde olduğu gibi ayaklanma zamanından evvel patlak vermiş ve bu süreçten sonra önde görünen şeyhler olmuştur.

Şeyh Sait ayaklanmasında Türk sömürgeciliği, Dersim Kürtleri arasında mezhep çelişkisini etkin bir propaganda aracı olarak kullanmış ve amacına ulaşmıştır. Halk içinde etkinliği olan Ohili Necip Ağa, Hüseyin Doğan dede ve İbiş Zeki gibi işbirlikçi uşak takımının tahrikleri sonucu Doğu Dersim'in çapulcu takımı Palu ovasında Şeyh Şerif kuvvetlerini arkadan vurmuş, köyleri yakıp talan etmişler. Bu çapulculukta talan amacının rölü büyüktür. Şeyh Sait ayaklanmasında Dersim Kürtlerinin tümü Dersim tarihinde kara bir lekedir.

Bu çapulculuk hikayesini birçok yaşlının ağzından dinlemiştim. Göktepeli Ahmet Beyin evinde, Pağnik Beylerin evlerinde nasıl toplandıklarını, neler konuştuklarını acı acı anlatır dururlardı. Hepside çok pişmandılar.

Şeyh Sait ayaklanmasında eski Dersim mebusu Hasan Hayri'yi ortayolcu olarak görüyoruz. Hasan Hayri, Mustafa Kemal'e muhalif Terakki Fırka'sı içinde yer alır. Mustafa Kemal nutukunda uzun uzun Hasan Hayri'nin muhalefetinden bahseder. Daha sonra Ankara'dan kaçarak Dersim'e gelir.

Hasan Hayri, Elazığ Fırka Komutanı Nurettin Paşanın daveti üzerine Elazığ'a gider ve Hüseynik köyüne yerleşir. Seyit Rıza defalarca Hasan Hayri'yi uyararak Dersim'e çağırır. Hasan Hayri, Nurettin Paşanın verdiği şeref sözüne itimat ederek Elazığ'da kalır, Şeyh Sait ayaklanmasında da Şeyh Şerif'le işbirliği yapar. Diğer yandan Dersim aşiretlerine sükuneti tavsiye eder. Açık ki, Hasan Hayri'nin hayalinde tekrar mebus olma hesabı var. Hasan Hayri, Karabal aşiret reisi Kango ailesinden oluğu için sözü ve tavsiyeleri, gerek kendi aşireti ve gerekse bir kısım diğer aşiretlerce itibar edilir. Sömürgeciler isyan döneminde Dersim aşiretlerini tahrik etmemek için Hasan Hayri'ye dokunmazlar. İsyan hareketi bastırılıp Türk ordusu duruma hakim olunca Mustafa Kemal'in emriyle Hasan Hayri ve kendisi gibi tahsil görmüş bir Kürt aydını olan amcası oğlu **Celal Mehmet** tutuklanıp Elazığ İstiklal Mahkemesince idam edildiler. Ne yazık ki, Dersim aşiretleri bu idamlara seyirci kalırlar. Dersimliler, Türk ordusunun bu dönemde Dersim'e saldırmamasını bir kazanç sayarlar. Oysa Hasan Hayri ve amcasının oğlu idam edilirken, Türk sömürgeciliği, Dersim aşiretlerinin isyan ihtimalini dikkate alarak Dersim sınırlarında yoğun askeri tedbir alırlar.

Seyit Rıza, Şeyh Şerif kuvvetlerinin Malatya üzerine yürümesini bekler. Kendisi de Koçgiri üzerinden Sivas'a hücum hazırlığı içindedir. Şeyh Şerif kuvvetleri, Elazığ'da yenilgiye uğrayınca Seyit Rıza, Sivas üzerine yürümekten vaz geçer. Seyit Rıza ile Şeyh Sait arasında bir diyalogun olup olmadığı kesin olarak bilinmiyor. Aralarında mektuplaşmanın olduğu iddia ediliyorsa da bu konuda bugüne kadar bir belgeye rastlanmamıştır. Elazığ ve Diyarbakır İstiklal Mahkemelerinin verdiği idam kararlarını durdurmak için Seyit Rıza'nın yoğun protesto ve çabaları sonuç vermemiştir.

Bir kısım Kürt aydınlarının girişimleri sonucu **Sevr Antlaşmasında** Kürt halkına tanınan haklar, **Lozan Barış Konferasında** tekrar gündeme gelir. İsmet İnönü'nün diplomatik manevraları, Kürtleri öven parlak sözleri sonuç vermez. Türk delegasyonu sıkıntılı günler yaşar, Kürt ihaneti yine imdada yetişir. Hasan Hayri ve bir kısım Kürt kökenli mebuslar Lozan Barış Konferasına telegramlar çekerek kendilerinin Kürt halkını temsil ettiklerini, Kürt halkının Türklerden ayrılmayacağını bildirirler. Ertesi gün kordiplomatiğin davet edildiği mecliste Hasan Hayri, Mustafa Kemal'in direktifi ile Kürt kıyafeti giyerek aynı mahiyette bir konuşma yapar. Hasan Hayri'nin Mecliste Kürt kıyafeti ile konuşma yapması, Elazığ İstiklal Mahkemesinde verilen idam cezasının gerekçelerinden biri oldu.

Ben, 1982 Ekim'inde Suriye Kürdistanı'na geçtiğimde Kamışlı'da **Hanili Kürt tarihçisi Hasan Amca**'nın evine misafir oldum. Kürt tarihçisi Hasan Amca genç yaşında Şeyh Sait ayaklanmasına katılmış, Elazığ İstiklal Mahkekemesince 30 yıla mahkum edilmiş, 1928 affıyla hapisten çıkmış, Ağrı hareketine katılmış, İran'a geçmiş ve sonra Suriye Kürdistan'ında Kamışlı'ya yerleşmiştir. Türk sömürgeciliğinin çeşitli tarihlerde çıkardığı afları reddetmiş, dönmemiştir.

Birkaç yıl önce vefat eden bu saygıdeğer Kürt tarihçisi evinde bana bir hatırasını nakletmişti: *"Şeyh Sait ayaklanması nedeniyle Elazığ İstiklal Mahkemesinde yargılanırken, Mardinli olan bir polis bana tercüman tayin edilmişti. Ben Türkçe bildiğimi belirterek tercümanı kabul etmedim. Mahkeme bir sinema salonunda yapılıyordu. Kalabalık bir dinleyici kitlesi toplamışlardı. Mahkeme önce bana idam cezası verdi. Yaşım küçük olduğu için cezamı otuz yıla indirdi. Mardinli polis bana Gazi Paşa hazretlerine dua et diye tutturdu. Ben neden Gazi Paşa hazretlerine dua edecekmişim. Bu genç yaşımda sırtıma 30 yıl hapis yüklediği için mi deyince, Mardinli polis mahkeme heyetinin gözü önünde çeneme sert bir yumruk vurdu, çenemi kırdı. Karardan sonra hapishaneye götürdüler. Bu kez Dersim mebusu Hasan Hayri'yi götürdüler. Hasan Hayri'yi çabuk geri getirdiler. Mahkeme ne oldu diye sordum. Hasan Hayri*

Devamı 17. sayfada

BERXWEDAN'IN NOTU:

Cumhuriyet Halk Fırkası

CHF, Kemalizm devlet olarak örgütlendikten sonra, devlet partisi olarak 1919-23'de kemalist Müdafai Hukuk Cemiyetlerinin devamı olarak tıpkı cumhuriyet gibi CHF de M. Kemal'in bir kararıyla (1923) kemalist devletin ve ordunun bir fonksiyonu olarak kurulur. Devleti ve toplumu yöneten paşalar, kompradorlar ve toprak ağaları partiyi oluştururlar. Kemalizmin, 'imtiyazsız, sınıfsız, zümresiz' toplum ilkesi partinin de felsefesi olur.

1946'ya kadar CHF, tek yasal parti olarak kalır. Tüm adaylar Mustafa Kemal tarafından saptanır. Fırka, "Türk kültürünü kabul etmiş her fert fırkaya girebilir" ilkesiyle, azgın şovenist bir kuruluş olarak oluşturulur. Fırkanın kuruluş ilkelerinde, "Fırka, hiçbir fert ve hiçbir cemaat için imtiyaz tanımayacak" denmesine rağmen, fırka, komisyoncu paşaların, kompradorların, toprak ağalarının ve iri bürokratların partisi.

CHF'nin **"altı ok"**'unun da hikayesi ilginçtir. **"Cumhuriyetçilik"** ilkesi, Mustafa Kemal'in bir gecede kuruluşuna karar verdiği cumhuriyettir. Devletin başkanı, meclisin başkanı, partinin başkanı, ordunun başkanı aynı kişidir. Mustafa Kemal'in **"milliyetçilik"** ilkesinin tanımını dinleyelim: "Türkiye Cumhuriyeti (Misak-i Milli) dahilinde yaşayan, Türk dili ile konuşan, Türk kültürü ile yetişen, Türk ülküsünü benimseyen, hangi din ve mezhepten olursa olsun Türktür" (CHF programı). Bu ilke, Kürtlere vd. halklara yaşam hakkı bırakmamaktadır. **"Laiklik"** ilkesi, hiçbir demokratik özü olmayan, herhangi bir demokratik hareket ve örgütlenmeye denk düşmeyen, sadece kozmopolit Batı taklitçiliği ve M. Kemal'in meşhur şapka devrimine(!) indirgenen bir tanımdır. Kemalizm, din ve mezhep ayrılıklarını gelişmesine zemin yapmış, dinî, gericiliği devletin yedeğinde hep örgütlü tutmuştur. Halbuki Batı toplumlarında laiklik, geniş kesimlerin katıldığı burjuva devrimine denk düşer ve burjuva anlamda olsa bile, demokratik bir işlevi vardır. Kemalist laikliğin bununla alakası yoktur. **"Devletçilik"**, 1930'larda Mussolini ve Hitler faşizminden yararlanarak, benimsenen devletçilik ilkesidir. Paşa ve komisyoncu burjuva diktatörlüğünün devletçilik anlayışı, 1930'larda Hitler devletçiliği örneği sosyalistlikle bile eşdeğer tutulur. CHF'nin **"inkilapçılık"** ilkesi de "parti varlığı, devlet varlığı ile beraberdir" şeklinde tanımlanır. En son 1930'larda eklenen altıncı ok olan **"halkçılığın"** tanımı da şöyle: " Menfaatler arasında zıtlık olmayacak şeklinde aheng yaratmak ve sınıf mücadelesini kabul etmemek."

CHF, Kemalist diktatörlüğün siyasal örgütlenmesi olur. 7 Kasım 1924'te Kazım Karabekir, Dr. Adnan Adıvar, Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele, Rauf Orbay vd. muhalif kemalist klik **"Terakki Perver Cumhuriyet Fırkası"** kurarlar. Rolü bittiğinden, bir yıl sonra da partiyi kapatır.

CHF, 1930'larda faşist ilkeleri rehber alarak örgütlenir. Kemalist şovenizmin ve baskının devlet örgütü olan CHF, Kürdistan'da devlet, valileri ve paşaları tarafından örgütlendirilir. Uzun süre birçok Kürdistan kentinde CHF örgütlenmesi bile yapılmaz. Kürdistan şehirlerinden mebus olarak seçilenler, M. Kemal'in tespit ettiği, Kürdistanlı olmayan halis kemalistler ya da azılı uşaklar olmuştur.

Kemalist particilik, dünyada benzeri olmayan, hiçbir burjuva normuna uymayan, baştan faşist ögeleri içeren bir siyasal egemenlik aracı olmuştur. Onun Kürdistan'da örgütlenmesi, kemalist sömürgeciliğin kurumlaşmasının aracı, hatta siyasal somutu olmuştur.

Ziya Gökalp

Türk egemenlerine uşaklığın meşhur bir maketi olan şahıs, Diyarbakır'da doğar. Doğu kültürüyle yetişir. Abdullah Cevdet, Diyarbakır'a sürgün edilirken onunla tanışır ve onu İttihat-ı Terakki'ye kazandırır. Fikirleri alak-bulak olan Ziya Gökalp, bir ara intihara kalkışır.

Ardından İstanbul baytarı mektebine gider. Bir ara Kürt sorununa merak sarar. Çabuk vaz geçer. Çıkarı, Türk egemenlerine uşaklıkta görür. Bir politik ve aciliyet hareketi olarak 1908'de iktidar olan İttihat-ı Terakki yönetimi, kendini en büyükler ve güçlüler topluluğu, aynı zamanda benimsediği Osmanlıcılık ve Panislamist ilkeleri dolayısıyla tüm Osmanlı halklarının temsilcisi olarak gösterir. Enver Paşa, dahi komutandır; Talat, en büyük politikacıdır. Bir de ideolog ve sosyolog lazımdı, o da bulunur; Ziya Gökalp.

Onu tanıyıp, anı bırakanlar, bir sosyologtan ziyade bir tarikat hatibine benzettirler. 1875 Çermik doğumlu Ziya Gökalp alp, dinci, aristokrat, esnaf ideolojisi onu İttihat-ı Terakki'nin en büyük ideologu haline getirir. Uşaklığın şansı açılmıştır. İttihat-ı Terakki'nin Selanik okuluna hoca olur. Konuşunca terleyen, kafasını kaldırıp karşısındakinin yüzüne bakmayan, hiçbir görüşü tam savunmayan, profesörken bile tarikat mantığını terketmeyen, her söyleneni yapan, robot tutumuyla çalışan, hep ezik, bakarken bile lümpenliği ve ayyaşlığı terketmeyen, ama uşaklıkta inat eden bir tip. Bazıları, felsefesinin **Durkheimcilik** olduğunu söylerler. Durkheimcilik, Fransa'da Marksizmin artan etkisini önleme arayışı ve ona karşı ortak vicdan arayışı içinde olan karşı-devrim felsefesidir.

Ziya Gökalp'de Marksizm düşmandır. Batılaşmak, Türkleşmek ve islamlaşmak ilkeleri kapitalizme özlem, Türk şovenizmi ve yayılmacılıktır. Bu felsefe onu,, Panslavist Alman emperyalizmi hayranı yapar.

Uşak, 1919'da Malta'ya sürülür. 1921'de sürgünü biter. Uşak, uşaktır. Yeni efendi arar. Mustafa Kemal'i güneş, yokluğunu da kıyamet olarak görür. Mustafa Kemal, onu görünce hayretlerini gizlemez. Bir türlü yaranamaz. Diyarbakır'a gönderilen lise öğretmeni olarak ölür.

Arapkir'li Abdullah Cevdet'e uşaklığının ödülü olarak bir mezarlık toprak verildi. Ziya Gökalp'ın da kaderi aynı olur. Hasan Hayri'ye önce mecliste Kürt kıyafeti giydirildi, sonra da İstiklal Mahkemelerinde sadece bu kıyafetle ilgili soru soruldu ve idam edildi.

BİR DERGİ, 2000'E DOĞRU:
BU "CUMHURİYET" NASIL YAŞATILMALI?

GEÇEN SAYIDAN DEVAM

2000'e Doğru dergisine göre günahkar kimdir?

Yayın yaşamına başladıktan belli bir süre sonra gittikçe artan bir şekilde, Doğu ve Güneydoğu diye tabir ettiği Kürdistan'daki gelişmelere, aktüel olay ve haberlere yer veren 2000'e Doğru dergisi, Kürdistan halkının PKK önderliğinde yürütmüş olduğu bağımsızlık ve özgürlük mücadelesine "terör" damgasını vurarak, öte yandan devletin de "teröre" karşı terörle cevap vererek bu sorunu bu yöntemle bir çözüme kavuşturamayacağını ve hatta devlet terörünün "daha çok PKK'nin işine yaradığı, taban topladığı vs." klasik iddiaları tekrarlayarak, Kürt halkının bir parçası olarak tanımladıkları Kürtlere güya "demokratça", "insancıl" bir yaklaşım sergilemeye çalışıyorlar. Dersim'de göçe zorlanan Kürtlerin durumundan, çeşitli işkence olaylarına ve buradan da "yakala-öldür" gibi ordu talimatlarına kadar iniyor ve bunlara karşı olduğu, devletin "vatandaşlarına" böyle davranmaması gerektiğini belirterek sorunun TC'nin birliğine ve aynı zamanda 21. yy.'a "demokratça" girmesine en yakışır ve yararlı çözüm olarak "Kürtlere özerklik" başlığını atıyor. Nereden nereye? Bir dönem Kürt halk gerçekliğini inkar edenler kervanından şimdi Türkiye'nin bütünlüğü ve varlığı için en iyi çözüm bu olur diyenlerin kervanına...

2000'e Doğru dergisini böyle öne fırlamaya iten neden nedir? Belli ki bu, Kürdistan halkının PKK' önderliğinde bağımsızlık ve özgürlük mücadelesindeki kararlılığı; ayrılma ve kurtulma hakkını en devrimci bir yöntemle çözüme ulaştırmadaki dinamizmi ve azmidir. Gelinen aşamada bu baylar, bunu göremeyecek durumda değillerdir. Tam dört yıldır kurtuluş savaşı gerilla biçimi ile yürütülüyor. Halkın desteği olmadan gerillanın, suyu çekilmiş denizdeki balık olduğunu, halkın katılım ve desteği olmamış gerillanın böylesi bir aşamaya ulaşamayacağını bu baylar da klasiklerden okumuşlardır. Görüyorlar ki, PKK kitleselleşiyor, halklaşıyor, halklaştıkça büyüyor; saygınlık, otorite ve etkinliği sadece kendi ulusu için de değil, başta bölge olmak üzere dünyada artıyor. Cepheleşiyor, ordulaşıyor. Bu, PKK'nin belirlediği stratejisine kesin bağlı kaldığını, bunda inatçı olduğunu gösteriyor. Bağımsız, Demokratik ve Birleşik bir Kürdistan! Bu strateji, Türk egemenlik sistemini bir bütün olarak tarih sahnesinden silmede kararlı, bunun için Türkiye devrimci-sosyalist hareketiyle stratejik ittifakı içeren bir çizgidir. Bu nedenle bu strateji şu veya bu durumla Türk egemenlik sisteminin yaşamasına şans tanımıyor. En önemlisi de, PKK bu stratejisini ve bundan kaynaklanan temel mücadele biçimini -silahlı mücadeleyi- kendi halkına mal etmiş durumdadır. İşte, 2000 yılına doğru giderken, 2000'e Doğru dergisi gelişmenin bu aşamasında Kürtlerin dostu kesilmeye çalışıyor; Kürdistan'da devletin ve ordusunun işkence, sürgün, köy koruculuğu vs. politikasını (tabi devletinin geleceğini temel alarak ve bunu hesaplayarak bunu yapıyor) eleştiriyor. Bütün bunları haber, belge ve görüntüleri ile sayfalarına getiriyor. Ardından tüm bu haksızlıkların nedenleri, baskı ve işkencenin sorumlularını araştırıp-incelemeye koyuluyor; röportajlar yapıyor, resimler çekiyor vs. vs... Ve burada yüzyıllardır Türk egemenlik sisteminin ve özellikle TC rumuzlu burjuva egemenlerinin halkı kandırmada, devleti ve orduyu devamlı koruyucu görevi gören bir ana, doğruyu düşünen bir molla olarak göstermesi; ama devletin bu temel misyonunu, alicenaplılığını anlamayan, emirlere uymayan, keyfi hareket eden suçlular ortaya çıkarılarak, devletin yaptığı zannedilen şeylerin, kişilerce yapılmış olduğu ortaya koyulmaya ve böylece bazı piyonlar öne çıkarılarak devlet-ordu temize, Kemalizm servise çıkarılma oyunu oynanıyor.

Bilindiği gibi kemalist Türk aydını (özellikle yazarı, edebiyatçısı, tarihçisi) ve burjuva basını bu oyunu çok oynadı ve oynuyor; sol saflarda da bu oyuna gelenler, bu oyunu oynatanlar oldu, oluyor. Buna göre devlet her zaman babadır. Ordu adalet ve kurtarıcılıktır, kötülükler mi var, sorumlusu bazı paşalar, subaylar veya devletin şu veya bu düzeydeki memuru, falan vali, filan köyün muhtarı, kasabanın belediye başkanı veya şu aşiretin reisidir... Ve böylece her dönemde suçlar bazı piyonların sırtına bindirilerek asıl suçlu -devlet-ordu- yine cici gösterilmeye, umut odağı olarak görülmeye, insanlar ruhen alıştırılıyor. Devlet, vatandaş-kamuoyu ilişkilerinde bu eğitim en önemli yönünü oluşturuyor. Özellikle kemalist solcular, aydınlar, M. Kemal'in kurduğu TC'nin ve onun zor ve barbarlık direği olan Türk ordusunun suçlarını örtmek için yarıştılar ve yarışıyorlar. Bunun için sahte tarih tezleri, belgeleri ve hikayeleri uydurdular ve uyduruyorlar. M. Kemal paşa Kürtlere dostmuş, onlara bir halk gözü ile bakıyor ve hatta özerklik verilmesi gerektiğini belirtmiş derler. Birinci cumhuriyetin ilk meclisini bu açıdan örnek gösterirler. Ardından Kürdistan'a yönelik işgal ve katliamları, Kürt dili ve kültürünün yasaklandığı dönemde, Atatürk'ün ya hasta olduğu, ya da diğer paşalara gücü yetmediği için, "gericiliği" tehlike gören, ya Fevzi Çakmak ya da İsmet İnönü'ün bunları yaptığını söylerler. Ardından paşalar gelir, paşalar gider, darbeler olur, cuntalar kurulur ve hala bu seçmecilik eğitim ve ruhu sürdürülmeye çalışılır.

İşte bu oyunu 2000'e Doğru dergisi kendi sayfalarında Kürdistan halkına ve Türkiye emekçilerine yönelik olarak "belgeli" ve "fotoğraflı" bir şekilde oynuyor veya oynamaya çalışıyor. Bütün Türk burjuva basınında olduğu gibi, özellikle son dönemlerde 2000'e Doğru dergisinde de, "Çankaya-Hükümet çelişmesi" diye bir çelişki ortaya atılarak ve bu işlenerek, rejimin temel bütün sorunlarına ilişkin Evren-Özal faşist kliğinin bütünlüğünden çok, adeta aralarında önemli sorunlara ilişkin, önemli ayrılık ve çekişmeler varmış gibi gösterilerek ve bu halka yansıtılarak bunlardan, "Çankaya" daha gerici, Özal daha ilerici yapılarak klasik oyun oynanmaya çalışılıyor.

Devlet olgu olarak nedir? 2000'e Doğru dergisinin yazarları bunu çok iyi bilirler ama onlar, kötülüklerin, baskı, zulüm ve işkencenin gerçek kaynağı olarak kitlelerin gözünde, bunu (mevcut faşist devlet ve Evren-Özal kliğini) gizlemeye, suçları bazı kuklalara yükleyerek devlet ve ordusunu temize çıkarmaya çalışmaktadır. Bunu yaparlarken de mevcut faşist kliğin içinde bir yanı "ilerici", bir yanı "gerici" göstermeyi de ihmal etmemektedirler. Bu konuda "Kürt sorunu" dedikleri soruna ilişkin, dergilerinde şunları belirtiyorlar: *"... Kürt sorunu konusunda tabuları yıkmaya yönelik bazı girişimlere hazırlanıldığını, Özal'ın "liberal" çevresi seçim öncesinde gazetecilere sık sık fısıldamışlardı. Hatta Nurettin Yılmaz'ın ANAP'tan milletvekili yapılması bu girişimlerin bir parçası olarak değerlendiriliyordu... Doğu ve Güneydoğu bölgesinde askeri tedbirler yanında ekonomik iyileştirmeler de Kürt sorununa çözüm arayacağını sezdiren ANAP'a karşı, Türk şovenizminin Evren'de dayanak aradığı gözden uzak tutulmazdı."* Bu baylara göre, Nurettin Yılmaz'ın ANAP milletvekili yapılması, "Kürt sorununa" çözümde "çok" önemli bir adam oluyor! Yine, 12 Eylül rejimi bir yana, Özal'ın ANAP'ı bir yana! Özal, 12 Eylül'ün adamı ve suç ortağı değilmiş de, şovenizmden arınmış, işkence ve katliamlara emir vermemiş "hümanist", "insancıl" bir yaklaşımla "Kürt sorununa" çözüm arıyormuş!.. O ararken, 12 Eylül'ün şefi Kenan Evren şovenizmi ile buna engel oluyormuş!.. Kısacası, Türk şovenizminin dayanağı olarak Kenan paşa; Türk hümanizminden ve şovenizminden ayrılmış devlet adamı olarak ANAP'ın Turgut Özal'ı!.. Ve böylece 2000'e Doğru dergisi 12 Eylül rejiminden iki kanat yaratıyor ve şoven olan Türk devlet adamları ile, olmayan devlet adamları arasındaki bir mücadeleyi de buna ekleyerek, kötülüklerin de hangi kanattan kaynaklandığını ima ederek (şüphesiz kendisini de şoven olmayan bu Türk burjuva kanadına koyarak) artık "Kürt sorununa" ve "insancıl" ve Türkiye'yi "demokrasiye" tamamiyle bütünleştirilecek işin tamamlanmasını istiyor... Zaten 2000'e Doğru dergisi, 1983 seçimleri ile birlikte 12 Eylül rejiminden çıkılmaya başlandığını belirtmiş ve bir "demokrat-sosyalist" kanat olarak dönüşüm tam olabilmesi önünde olan engellerin aşılmasında kendisine de görevlerin düştüğünü fark etmiş ve bu nedenle "demokrasiye" tam dönüşe engel teşkil eden uygulama ve anlayışları sürekli eleştirmiş ve teşhir etmeye çalışmıştır. Bu tam dönüşe engellerden biri olarak Kenan Evren paşasını görmüş, özellikle "Kürt sorununun" çözümsüz bırakılmasının yarattığı bunalımı fark ederek, TC için en uygun çözümü istemiş; ancak bu büyük ve gelişen tehlike karşısında sessiz ve çözümsüz kalmanın Atatürk'ün kurduğu cumhuriyeti hangi akibetle karşı karşıya geldiğini anlamayan kalın kafalı ve dar görüşlü egemen sınıfların Atatürkçülüğü uygulamamakla itham ederek, her sorunda olduğu gibi, bu sorunda da çözümsüzlük nedeninin Atatürkçü tezlerden uzaklaşmış olmasından kaynaklandığını keşfederek, rejimin yönetimini gerçek Atatürkçü olmamakla eleştirmiştir.

2000'e Doğru dergisi Atatürk tezlerini "açığa" çıkararak bu temelde "Kürtlere özerklik" başlığı atıyor. Ve artık "baskı altındaki Atatürkçülerin" seslerini çıkarmalarını ve "gerçek Atatürkçülüğün uygulanmamış" olduğunu ifade ediyor. Ve böylece yeni suçlular ve suç-günah nedenleri keşfediyor.

2000'e Doğru dergisine göre Atatürk'ten korkuluyor, kemalistler baskı altında

Kendilerini baskıya uğrayan kemalistler olarak göstermeye çalışan 2000'e Doğru dergisinin kadroları, mevcut rejimi de Atatürk'ten korkmakla itham ediyorlar. Kendisini İngiliz işgali altındaki İstanbul'da hayalleyen, vatanı kurtarmak için Mustafa Kemal'in bir adamı olarak görevli gittiği işgal topraklarında çantasında "çok gizli" belgelerle yakalanan ve yargılanan bir Fatma kadın karikatürüne büründürmeye çalışan 2000'e Doğru dergisinin sorumlu müdürü Fatma Yazıcı, yargıcın tokmağını masaya vurması ile daldığı bu rüyadan bir anda sıyrılarak şunları söylüyor: *"Acaba ben hangi ülkede yaşıyorum. Hangi ülkenin mahkemesindeyim diye sormaktayım kendime. Kurtuluş savaşının önderi, Türkiye Cumhuriyetinin korucusu Atatürk'ün oluşturduğu ülkede miyim"* ve 2000'e Doğru dergisi müdürü Fatma Yazıcı'ya göre *"yargılanan kendisi değil Atatürk'tü"* ve Fatma kadın devam ediyor, *"Bu davada varlığını Atatürk'e borçlu olan hukuk devletinin mahkemesinden yargılanmaktan utanç duyuyorum. Biz, Atatürk'ün gizli kalmış görüşlerini yayınladığımızda, resmi ellerce hep yasaklama, dağıtımı durdurma uygulamasıyla karşılaştık."* Sürdürüyor 2000'e Doğru dergisi, *"Acaba Atatürk yaşasaydı bu görüşleri yayınladığı için sandalyesine oturtulacak mıydı? Yazı tarihi gerçeklerden korkulması gerektiğini söylüyordu. Yayınlanan belge, Atatürk'e aitti ve devlet arşivlerinde vardı. Yazıda hiçbir yorum yapılmamıştı ki bölücü denilen kişiler, 2000'e Doğru yayınını 'Türk burjuvazisine Kürdistan'ı elinde tutması için akıl vermek' olarak değerlendirmiştir. 2000'e Doğru, yayın hayatına girdiğinden beri bölücülüğe karşı mücadele veriyordu..."* (2000'e Doğru dergisi, 22-28 Kasım 1987) Eklemek gerekir ki, 2000'e Doğru dergisinin kadroları sadece bu dergilerinin yayına başlamasından bu yana değil, politikaya başladıklarından, solculuğa bulaşmasından bu yana "bölücülüğe" karşı mücadele veriyorlar ve özellikle bu mücadelelerini 70'li yıllarda en üst ihbarcılıkla sürdürmüşlerdir.

Gittikçe büyüyen-güçlenen, bölge ve dünya konjüktüründe derinden sonuçlar yaratabilecek gelişmelere karşı, TC'nin varlığını idame ettirebilecek, ama aynı zamanda "Kürt sorununa" da yumuşak inişi sağlayacak arayışlar-tartışmalar içte ve dışta yoğunlaşarak sürmektedir. Tehlikeyi iyi gören, tanımlayan ve objektif olmaya çalışanlar, TC'nin ve mevcut bölge statükosunun basit bir tehlike ile karşı karşıya olmadığını anlamakta veya anlamaya çalışmaktadırlar. Anlayanlar içerisinde 2000'e Doğru dergisinin de bulunduğunu belirtmek gerekir. O halde çare nedir? Eskiden kendilerinin de yaptığı gibi, gerçekliği inkar etmek mi, yoksa kendisini kendi öz gücü ve en devrimci yöntemlerle dayatan bu soruna, TC lehine bir çözüm mü bulmak veya önermek? Şüphesiz ki bunlar, TC lehine bir çözümden yanadırlar. "Kürt dostu" vs. olduklarından değil, bu rumuzun adamı olduklarındandır. Ve burada da soruna ilginç ve kurnazca bir yaklaşım metodu ile yaklaşarak, kitlelerin ve kamuoyunun kafasını bulandırmaya, suçluyu kurtarıp, suçlu yaratmaya, Kemalizmi yeniden piyasaya sunmaya çalışıyorlar. Bunun ifadesi olarak M. Kemal'in bir gazeteci ile yaptığı görüşmenin belgesini yayınlayarak (veya bu yayınlatırılarak) aslında "Kürt sorunu" konusunda ta başından bu yana özerkliği hedef alıp, iki halkın kardeşçe yaşayacağı demokratik bir Türkiye hedeflediğini ortaya koymaya çalışmak; bir yandan Kemalizmin halk düşmanı, TC'nin katliamcı ve hilekar tarihini gizlemeye çalışırken; öte yandan bugünkü çözümsüzlüğün, Atatürkçülüğün her yönüyle uygulanamamasının neden olduğunu ispat etmeye -ve böylece Kemalizmi yeniden ısıtarak, kitlelere yeniden bir umut olarak sunuyor- öte yandan böyle bir demagoji ile yeni bir oyalama-kandırma yöntemini geliştirmeye çalışıyorlar. Ancak, bu baylar, tarihi yaşamın belge ve demagojilerin değil, pratik ve uygulamaların, bunların temelinde gelişen sonuçların olduğunu çok iyi bilmeliler veya bildikleri bu şeyi, tersten çevirerek, suçluyu ve suçu kurtarabileceklerini zannetmemelidirler.

Yayınladığınız bu belge, Kemalizmin ve Türk egemenlerinin ancak ne kadar düzenbaz, kurnaz ve komplocu bir tarihe ve kişiliklere sahip olduğunu göstermesi -ki bu devrimcilerce çok iyi biliniyor- anlamında bir öneme sahiptir. Ve bu belgeyi yayınlarken, egemenlerinizi telaşa düşüren ve korkutan da bu olmuş olsa gerek... Bu belge Kemalizmin, nasıl kurnaz, Kürt düşmanı bir katliamcı olarak, Kürtleri oyalayıp-kullanarak ardından katlettiğini açığa vu-

ran "belgelerden" bir diğeridir. Ama Türk egemenlik sisteminin, Kemalizmin ve günümüzde de 12 Eylül rejiminin ne mal olduğunu anlamada devrimciler bilinç içindedir ve böyle belge diye ileri sürülen, güya Kemalizmi temize çıkarmayı ve yine Kürdistan halkını avutmayı-kandırmayı içeren laflara, Kürdistan halkının karnı toktur. Çünkü Kürdistan halkı kimin kim olduğunu, bugün neye, nasıl vurup-kopararak alacağını, neye yöneleceğini kitlesel ve silahlı mücadelesi ile ortaya koyuyor. Beyaz adam, artık şunun farkına varmalıdır ki, ne iknalarla, ne incik-boncuklarla, ne de otonomi-özerklik şekeri ile; katliamcı Türk egemeninin kurnazlığını ve sinsiliğini belgelemekten öteye bir anlam taşımayan "belgelerle" sömürge ülke insanının ve halklarını kandırma, kullanma ve özerklikle başlarında doğru-devrimci bir önderlik varsa, onları kapitalizm düzeni ve egemenlik sistemlerini sürdürmede bir malzeme olarak kullanma çağı geçmiştir. Ve yine beyaz adam, bilmeli ki, bitmiş ve zamanını doldurmuş halk düşmanı Kemalizmi, Kürt ve Türk halklarının kendi deneyimlerinde bizzat gerçeğini ve karikatürünü yaşadıkları Kemalizmi, yeniden ısıtıp-cilalayarak, bir kurtuluş umudu olarak sunmaya çalışmak; bunu özerklikle bölgecilik ve sansasyonel basın yöntemleri ile yapmak; bir yandan suçluları gizlemeye, diğer yandan tekrar suçluya, yeni suçlar işletecek yolu açmaya ne zemin ve ne de zaman müsaittir. Özellikle PKK önderliğinde Kürdistan halkı sorunu kavramış durumdadır. Gerek PKK önderliğinde savaşan Kürdistan halkı ve gerekse dürüst Türkiyeli devrimci ve sosyalistler bunun bilincindedirler.

2000'e Doğru dergisi için birkaç şey daha

2000'e Doğru dergisi, bazı işkence olaylarını ve cezaevlerine ilişkin haberleri zaman zaman gündemine alıyor, kitlelerin gündemindeki önemli sorunlara değiniyor. Ve sayfalarını bunlara açıyor. Ancak, bu kadar işkenceden geçirilen, özellikle PKK davalarından yargılanan, dünyada emsaline rastlanmayan bir vahşet diye kendisinin de kabul ettiği Diyarbakır zindanlarında, kaç tutuklunun yakalanarak bu vahşi işkencelere uğramasında, bu zulümü yaşamasında, şimdi 2000'e Doğru dergisinin başyazarı da dahil diğer kadrolarının, eskiden yaptıkları ihbarların ne kadar payı bulunduğunu veya bunların yaptıkları ihbarlar sonucu kaç devrimci ve yurtseverin yakalanarak, bu barbarca işkencelere uğradığı, katledilip, sakat bırakıldığını, kamuoyuna açıklamıyorlar. Öncelikle eğer işkencelere karşı ise bunu ortaya koymalı önce, bugünkü başyazar ve kadrolarının işkence ve zulümdeki payından başlayarak, daha sonra falan gardiyan, yüzbaşı veya paşaya doğru gitmeli. Belgeciliği çok seven ve sansasyonlarla traj arttırmaya çalışan bu dergi, bu konuya ilişkin belge bulamayacağını söylememeli ve bunu konu edinirse, bunun da epey sansasyona yol açabileceğinden kuşku duymamalıdır. (Belki unutmuş olabilirler -çünkü bu ara M. Kemal'in eski arşivlerini bularak, onu ve TC'yi temize çıkarma çalışmalarına dalmış bulunuyorlar- belgeleri, "Aydınlık" gazetesi, bulacakları yer 2000'e Doğru arşivi.)

Buna bağlı olarak, bu dergi, Kürtlerin nasıl fişlendiğine ilişkin belgeli yazılar yayınladı ve bunu konu alan sayısı toplatıldı. Kürtlerin fişlenmesine "karşı" olan bu dergi, mirasını daha politize bir şekilde yürütmeye çalıştığı, Aydınlık gazetesinin ihbarları sonucu (isim, adres, boy, öz geçmiş vs. de eklenerek) kaç Kürdün fişlenmesine neden olduğunu, fişçilikte ilk adımlara nasıl pay sahipliği yaptığını da açıklamalıdır.

2000'e Doğru dergisi, *"Devlet örgütlerinde cumhuriyet tarihinde görülmemiş bir çürüme yaşandığını herkes kabul ediyor"* diyor. (sayı 14)

Ve bu temelde, çürümeyi "ortaya koyan" resimlerle; özellikle, zaman zaman ordu içinde "bazı" yozlaşmaları ve subaylarının işlediği "bazı" suçları konu alan haberleri, sayfalarına aktarıyor. Böylece, yozlaşan devlet organlarından rahatsızlığını ortaya koyuyor ve Atatürk'ün kurduğu TC'nin bu duruma ve özellikle ordusunun bu hale gelmiş olmasını kabüllenemiyor. Öte yandan, böyle bir ordu ile, gerilla savaşına karşı durmanın gittikçe zorlaşacağını vurgulamak istiyor ve bu nedenle diri bir ordu istiyor. Ama başta sömürgeci-faşist, katliamcı Türk ordusu olmak üzere, TC kurumlarının böylesine bir yozlaşmaya yuvarlanmış olmasındaki nedenlerini ortaya koymuyor ve yine işi "muzip" bazı subaylara yükleyerek, Türk ordusunun aslında böyle bir ordu olmadığını, "muziplere" gerekli dersin verilerek, 2000'e Doğru dergisinin üstünü örtüp, Türk ordusunu, Kürdistan'da "nizamı" sağlamaya çalışan "adalet" gerici olarak gösterme çabaları boşunadır. Bu faşist ordu, burjuva işgalci bir ordudur. Ve geçmişten bu yana Kürdistan halkını sindirmek, sömürgeci esaret altında bulundurmak için, o topraklarda bulunuyor ve şimdi de açık bir gerilla savaşı ile karşı karşıyadır. Devrimci savaş içinde yediği darbelerle moralitesi çöken ve her an ölümü bekleyen ordu birlikleri, subay ve zavallı erlerine, Türk Genelkurmaylığı bu tür moral geceleri düzenleyerek, bunu çarelerden biri olarak görmektedir. Her burjuva işgalci orduda olduğu gibi ve onu yozluğa götüren, çürüten, Kürdistan'da gerillanın gelişimi, güçlenmesi, taktik savaşımdaki üstünlüğü ve davasındaki inancı ve haklılığıdır.

Türk ordusunun Kürdistan'da, halka karşı işlediği yoğun suçlardan ve yaptığı işkence ve katliamlardan birkaçını konu edinen 2000'e Doğru dergisi her şeyden önce, bu ordunun bu baskı, zulüm, işkence ve katliamları yapmak için öteden bu yana Kürdistan'da görevli bulunduğunun gizlemeye, hasıraltı etmeye çalışıyor. Ve yine bu işkence, katliam ve sindirme görevlerini yapması için, Ege'de bulunan bilmem kaçıncı ordunun -SSCB "emperyalizmi" daha tehlikelidir. Demagojisi ile- "Doğu"-ya, Kürdistan'a kaydırılmasını isteyen, bunun için kampanya açan, şimdiki yazar, ideolog ve sorumluları değil midir? O halde, Kürt halkına karşı işlenen her suçtan, kendilerinin de sorumlu olduğu açık değil midir?

Öte yandan Türk ordusu ve özel vurucu timlerinin Kürdistan halkının uyanış ve örgütlenmesini engelleyerek, sindirmek, ve gerilla savaşını önleyebilmek için düzenlemiş olduğu aralıksız operasyonlar ve eylemler sözkonusudur. "Doğu ve Güneydoğu'da bir savaşın yaşandığını" artık resmi ağızlar da itiraf etmek zorunda kalmışlardır. Bu temelde Türk Genelkurmaylığı Kürdistan'da, ordularının hareket tarzı, emir düzeni ve seferberliğine ilişkin olarak yeni düzenlemelere gitmiştir. Basına da yansıdığı gibi, cephe sistemine geçiş, bölgelerde bulunan komutanlık ve birliklerin insiyatiflerini daha fazla arttırma vs. sözkonusudur. Şüphesiz, 2000'e Doğru dergisinin de bizzat Türk Genelkurmaylığının bu düzenlemelerinden haberi vardır ve belli bir dönemden bu yana, bu düzenlemeler temelinde, Türk ordusu, Kürdistan halkına ve silahlı güçlerine yönelik savaş yürütmektedir. Yani, savaşta, halka, devrimci ve yurtseverlere karşı işkenceler ve işlenen her suçun, önde gelen suçlusu Türk Genelkurmaylığıdır. Ama, 2000'e Doğru dergisi, savaşta Türk ordusunun işlediği cinayet ve suçlardan, Türk Genelkurmaylığını temize çıkarmaya özel çaba sarfediyor. "Yakala ve temizle" biçimindeki bir ordu talimatını ele geçiren veya kendisine bizzat ulaştırılan talimatı ele alan 2000'e Doğru dergisi, araştırıp-inceliyor ve sonuçta, şu veya bu böylesi emirleri, Türk Genelkurmaylığınca verilmediğini, keyfi uygulamalar olduğunu ispat etmeye çalışarak, asıl suçluyu gizlemeye çalışarak, yine suçu birkaç piyona yükleyip, Türk Genelkurmaylığı ve ordusunu temize çıkrmaya çalışıyor. Oysa ki o insanlık düşmanı cellatlara, bu vahşeti işlettiren, bizzat Türk Genelkurmaylığıdır. Son düzenlemelerle, ayrıca bu tür özel emirler verme zahmetini de ortadan kaldırmıştır. 2000'e Doğru dergisi, nasıl ki "MİT Raporu" sansasyonu ile bir süre daha kamuoyunu meşgul ederek, arkasından Ürüğ paşasını temize çıkarıp, anti-Amerikancı paşa diye lanse edip sahip çıkmışsa, aynı şekilde, birkaç Türk ordu uygulaması ve talimatı gündemleştirilerek, ardından Türk Genelkurmaylığı ve ordusunu temize çıkarmaya çalışıyor.

Bir yandan TC'nin yaşatılabilineceği konusunda akıl vermeye, çözüm yolları önermeye çalışan; diğer yandan "Kürt sorununa" çözüm manşetleri ile Atatürk'ten kalma meclis tutanaklarından belgeler sunan, böylece adeta, kendisini Kürt halkının dostu ve bunu daha da ileri götürmeye çalışarak "Kürt sorununun" avukat ve sahipliğine soyunmaya çalışan 2000'e Doğru dergisi, kurnaz-sinsi Kemalizm ile bekleyici felsefik yaklaşımı birleştirerek, oyun oynamaya, hedef şaşırtmaya, çalışıyor. "Kürt sorunu" dediği sorunun sahibi kimdir? Bu sorunu böylesine geliştirip, Türkiye, bölge ve dünyanın gündemine, belleğinin gücü, siyasetinin sağlamlığı ile sokan kimdir? Bunun PKK olduğu, uyandırdığı, bilinçlendirip, şimdide halk savaşı ile sömürgeci düşmana karşı diktiği ve böylece, bu halk kendi sorununu öncüsü sayesinde, Türkiye, bölge ve dünyanın gündemine soktuğu açık ve nettir. Ancak, kurnaz-sinsi Kemalizm ile bekleyici mantığı birleştiren 2000'e Doğru dergisi, bu sorunun gökten indirildiği, TC'sinin başına düştüğü, bu temelde, bir çözüm bulmak gerektiğini inceden-inceye işleyerek, "sahipsiz soruna" sahiplik-avukatlık yapmaya soyunuyor. bunun ifadesidir ki, "Eğer Doğu ve Güneydoğu'da bir sindirme hareketine girişilmiş olunsaymış, başta 2000'e Doğru dergisinin kapatılacağının kendilerine bildirildiğini" surmanşet verek, kendisini "Kürt sorununun" talepçisi ve avukatı imiş gibi bir imajı yaratarak, oyun oynuyor. Böylece, önce bir bütün vücudu reddedenler, şimdi de, başı -öncüyü, PKK'yi- gövdeden, -Kürdistan halkından- ayrı göstermeye çalışarak "sorunun" avukatı olarak da kendilerini lanse etmeye çalışıyorlar. Herhalde utanmazlık, ahlaksızlık olurdu, ama bu kadarı da olmaz. Ancak hatırlatmak gerekir bu kurnazlık ve ahlaksızlığa, bekleyiciliğe çoğu sizden önce soyundu veya soyunmaya çalıştı. Ama, ne yazık ki başarılı olamadılar ve böyle sahte "dostlarına" Kürdistan halkı gerekli dersi vererek heveslerini kursaklarında bıraktı. Sahipsiz, öndersiz olmadıklarını bu bayların kafalarına vura vura gösterdi. 2000'e Doğru da ortalığı boş zannediyor olmalı ki, ve yine iç ve dış desteklerinin sayesinde, böyle bir şeye epey iştahlanıyor.

Buna bağlı olarak, 2000'e Doğru dergisi, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketinin öncü gücü PKK'ye yönelik çarpıtma ve provokatif yayınlarına da devam ediyor. Bunların bazılarının kaynağını, Kürt 2000'e Doğru dergisi denilebilecek, "Kurdistan Press"ten alarak yayınlıyorlar. Özellikle bu kaynaklı yayın ve haberlerinde, 2000'e Doğru dergisi, kaynağı gibi, Kürdistan'ın bütün parçalarında birlik ve ittifak çalışmaları üzerinde provokasyon yaratmaya çalışıyor. Kürdistan'ın bütün parçalarında, kendisine ilerici-yurtsever, devrimciyim diyen bütün güçlerle, PKK'nin geçmişten bu yana ısrarla izlemiş oluğu ve pratikte yoğun çaba sarfettiği, ilişki, birlik, ittifak çalışmalarında atılacak en küçük adımın bile, Kürdistan halkının birliği için önemini, TC için tehlikesini bilen 2000'e Doğru dergisi, böylesine çarpıtarak ve kaynağı da bu konuda tescilli haberleri ile, ilişki, ittifak, dostluk yaklaşımları ve çabaları içinde bulunan, karşılıklı tarafları şartlandırma, taban düzeyinde bulanıklıklar yaratma, provokatif yöntemlerine başvuruyor. Kürdistan'daki birlik çalışmaları karşısında, rahatsızlık ve hırçınlığını dile getiriyor.

Evren-Özal kliği, rejimin ömrünü uzatmada, sadece kaba askeri, ekonomik, sosyal ve siyasal tedbirlere başvurmuyor. Aynı zamanda çok ince ve özellikle "sol" ve "sosyalizm" adına olan ve tamamen kendi icazeti altında bazı oluşum ve gelişmeleri yaratma zorunluluğunu hissediyor. Çünkü PKK'nin Kürdistan'da geliştirdiği halk savaşı, Türkiye'de ekonomik ve sosyal kriz, Türkiye halkı içinde de devrimci-ihtilalci eylem ve çıkışları kendi bağrında barındırıyor. Ve bunu gittikçe olanaklı hale getiriyor. Evren-Özal kliği ordu ile bir başka cephede -Kürdistan- açık bir savaşla yüzyüze bulunurken, geri cepheyi -Türkiye'yi- kendileri açısından mümkün olduğu kadar sağlam, uysal ve sessiz tutmaya çaba sarfediyorlar. 12 Eylül rejimi, özellikle anti-PKK'cı ve rejimin statükosuna uygun oluşumları yaratma, var olanlarını geliştirme, bunları kabul edenlere buyur deme politikasını izliyor. Anti-PKK'cilik icazetli, devlet sınırları içindeki solculuğu, sosyalistliği, demokratlığı geliştirmek birçok yönü ile rejime nefes aldırıyor, güç veriyor. Öncelikle cephe gerisi -Türkiye- "sol", "demokrat", "sosyalist" görünümlü böylesi güçlerle sağlam tutulmaya çalışılıyor ve bunlar çeşitli biçimlerde bir halkın haklı ve meşru davasına ve öncüsüne karşı, politikacılığı, yazarlığı, edebiyatçılığı, dergiciliği ile savaştırıyor. İkincisi, devlet ve düzenin bütününü doğru-devrimci bir strateji, örgüt ve mücadele biçimi ile hedef alabilecek, oluşum ve gelişmelere tuzaklar hazırlanıyor, alanlar daraltılıyor ve Türkiye'de devrimci bir savaş cephesi açma olayı üzerinde oynanıyor. Kitleler, yeniden bu düzen solcusu, halkçılık, sosyalizm edebiyatçılığından dilbaz oluşumlara kaydırılarak, ihtilalci yapı ve girişimleri tabanları üzerinde oynanıyor. Kısacası, halk yeniden, icazetli solculuğun ve bu solculuğun edebiyatçılarının peşine taktırılarak, bilinci ve enerjisi çarpıtılıp boşaltılarak, patlamaya karşı emniyet sübapları oluşturulmaya çalışılıyor. Diğer yandan, bu icazetli, silahlı mücadele düşmanı ve anti-PKK'cı böylesi "sol", "demokrat", "sosyalist", "komünist" yapılanmalarla, dış dünyaya Türkiye'nin "demokrasi" görünümü daha renkli ve cici gösterilmeye çalışılıyor. İşte böyle bir solculuk, sosyalistlik akımının bir ucunu TİP'le birleşen TKP, diğer ucunu 2000'e Doğru dergisinin başyazarının da içinde bulunduğu ve kuruluş çalışmaları tamamlanmış olan sosyalist parti çekiyor.

Yurda dönmek, huzura kavuşmak isteyen "siyasi mültecilerin" sorunlarına yeterince sahip çıkılmadığı konusunda da rejimi eleştiriyor. Bu konuda rejimi etkin olmamakla, "siyasi mültecilerin taleplerine" kulak vermemekle eleştirdikten sonra, TKP türü dönüşün teşvikini istiyor. Ama bu arada da iyi paşa-kötü paşa ikilemi oyununu oynayarak: Bu dönüş biçimi ve ardından hazırlanan kervanın, Evren-Özal kliği ve Türk Genelkurmaylığının işi olmadığı, bazı "ileri ve çağdaş" yöneticilerin, "olgun" ve "demokrasiye" açık kişilikleri ve fedakarlıklarından kaynaklandığını ima ederek, hem ihanetçileri, deşifre olmuş Kenan Evren'le anlaştılar "ithamından" uzak tutmaya ve hem de bu biçim dönüşün ne için ve nelere karşı yapılacak bir dönüş türü olduğunu gizlemeye çalışıyor. Nitekim Sargın ve Nabi Yağcı'yı sorguya çekenler, "Hükümetten size güvence veren kimdi?" sorusunu ısrarla ve cesaretle sordular. (2000'e Doğru dergisi) Bu soruyu gece bekçilerinin değil, MİT'in üst düzey elemanlarının sorduğu açık. O halde 2000'e Doğru dergisine göre, demek MİT ve Genelkurmaylığın bile bu dönüş hazırlığındaki pazarlık ve aracılarından haberleri yokmuş ve bu iş bunlarsız ANAP'ın demokrasi aşinası Adnan Kahveci'nin "hümanist", "demokrasiye açık", "çağdaş" kişiliği ve fedakarlıklarından kay-

Devamı 17. sayfada

Avrupa Basınında Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi

Der Spiegel, No. 16, 18 Nisan 1988

YENİ VİETNAM

Körfez savaşında Irak cephesinin çökmesi durumu karşısında Ankara, Kuzey Irak'taki petrol bölgelerini işgal etmeyi planlıyor.

Bundan kısa bir süre önce Başbakan Turgut Özal, "Türkiye yeterli toprağa sahiptir. Bu bize yetiyor" dedi.

Saddam Hüseyin ile Bağdat'ta bir görüşme yapmakta olan Özal'ın bu mesajı, sadece komşu Irak'ı teskin etmeyi amaçlamıyordu. Aynı zamanda, eski bir rüyanın gerçekleştirilmesi üzerinde konuşmaya başlayan kendi askeri uzman ve otoritelerine de yönelikti: Bu çevreler, Osmanlı İmparatorluğunun bir parçası olarak gördükleri ve Irak'ta petrol bölgeleri olan Kerkük ve Musul'un tekrar Türk hakimiyetine geçirilmesi üzerinde duruyorlar.

Humeyni birliklerinin işgal ettikleri Irak topraklarını genişletme durumunda ve Kuzey Irak cephesinin çökmesi halinde Türk askeri yetkililere göre Türkiye'nin Irak'a bir müdahalesi gündem konusu olacaktır.

Gerçi Başbakan Özal, "Maceralar bizi ilgilendirmez" diyerek işgal planını yalanlamaktadır. Ama diğer taraftan NATO üyesi Türkiye, askeri birliklerini Irak sınırına ciddi şekilde aktarmakta ve alarm durumunda tutmaktadır.

Allah adına savaşan fanatik İran'ın, Irak'ın petrollerinin yarısını elde ettiği Musul ve Kerkük'e doğru ilerlemesi, İran'ın müttefiklerini ve Kürt isyancılarını Türk sınırından 100 km kadar uzakta bulunan alanlara daha da yaklaştıracaktır.

16 milyon civarında olan Kürt halkının ulusal bağımsızlık ve devletini kurma istemleri, öncelikle Türkiye ve Irak tarafından baskı altına alınmaktadır.

40 km kadar içte olan Kürt savaşçılarının mevzilerini dağıtmak amacıyla, yıllardan beri Türk birlikleri Irak'ın onayı ile Irak sınırlarının ötesine baskınlar düzenlemektedir. 1984 yılında Ankara ve Bağdat arasında bu yönlü bir de antlaşma imzalandı. Buna göre, Türk birlikleri Irak topraklarında sınıra yakın alanlarda geniş boyutlu temizlik harekatları yapabilecektir.

1981 yılından beri Ankara, Türkiye'deki Kürt bölgesinde 150 bin kişilik askeri birliklerini sürekli bulundurmaktadır. Amaç, Türkiye Kürtleri hareketlerinden en militanı olan marksist-leninist "Kürdistan İşçi Partisi" savaşçılarının saldırılarını engellemektir.

İran'ın Irak Kürtleri ile ittifakından sonra, Türkiye Kürtleri ile de ittifaka girmesi Ankara için Kürt tehlikesini büyüttü. Kürtler şu anda Irak-İran savaşında Kuzey cephesinde Irak'a karşı ağırlıklı olarak savaşmaktalar. "Kürdistan Yurtseverler Birliği" başkanı Celal Talabani, son zamanlarda kuzey cephesinde ele geçirilen topraklar konusunu, "Kürt savaşçıları ile İran'ın ortak başarısı" şeklinde değerlendirdi.

Türkler, kuzey cephesinin düşmesi halinde, Tahran'ın açıktan silah yardımı yaparak Kerkük ve Musul yörelerinde Kürtlere bir otonomiyi kabul edeceğinden korkuyorlar. Tabii bu devlet sözde bağımsız, gerçekte ise Tahran'a bağlı olacak. Bu durum, Türkiye'nin müdahale etmesinden yana olanların görüşüne göre, "Türkiye için ciddi sonuçlar" doğuracaktır. Çünkü, Kürtlerin çoğunluğu Türk toprakları üzerinde yaşıyor.

İyi silahlanmış askeri bir güce sahip olan Türkiye, Körfez savaşında şimdiye kadar tarafsız davranabildi. Ankara, hem İran hem de Irak ile büyük çaplı ticaret yapıyor. Çoğunlukla yiyecek maddelerine karşın petrol mamülleri alıyor. Türk inşaat firmaları her iki tarafta da büyük işler yapıyor.

Fakat son zamanlarda Tahran ile işler iyi gitmiyor. Türk askeri çevreler, Tahran'ın Türkiye'deki islam fundamentalistlerini desteklediğine şahit oluyorlar. Ayrıca bazen de tehlikeli denilebilecek düzeyde olaylar cereyan ediyor: İran bir Türk karakolunu bombaladı. Gerekçe ise, Ankara'nın Irak uçaklarına semalarını açarak Irak tarafından İran'daki hedeflerin vurulmasını imkanlı hale getirmesi biçiminde gösterildi. Özal, tekrarı halinde ateş edecekleri tehditinde bulundu.

"Milliyet" gazetesi, yüksek rütbeli bir subayın sözlerini şöyle aktardı: "Güvenliğimizin tehlikeye girmesi halinde, seyirci kalamayız."

Türk işgal planında ekonomik emeller de bir rol oynuyor. Musul ve Kerkük'ün İran tarafından işgali, Ankara'nın kazanç kaynaklarını önemli oranda zayıflatabilir: 2 petrol boru hattı ile Kerkük'ten İskenderun'a günde 1,5 milyon varil petrol pompalanmaktadır. Türkiye senede boru kirası olarak 300 milyon dolar para almaktadır. Bu kapasite daha da artırılacaktır.

Türk politik çevreler dikkatleri ayrıca Irak Türkleri üzerine de çekmekteler. Bunların "vazgeçilmez önemi" üzerinde durmaktalar. Kuzey Irak Türklerinin kaderinin Türkiye için önemini vurgulamaktalar. Başbakan Özal ise tüm imkanlara açık kapılar bırakmaktadır; "Ben tehditlerde bulunmuyor, bir şey söylemiyorum, şunu veya bunu yapacağız demiyorum. Sadece bu sorunun bizim için büyük öneme sahip olduğunu söylüyorum."

Kürtlerin liderlerinden Talabani, Ankara'yı işgal planlarını gerçekleştirme konusunda şöyle uyardı: "Bölgeyi yeni bir Vietnam'a çevireceğiz. Irak-Kürdistanı, Türkiye-Kürdistanı ile birleşecektir."

Main-Spitze, 18 Nisan 1988

Kurtuluş Mücadelesinde Kürtler

Yürüyüş Cumartesi Günü Belediye Binası Önündeydi /Bonn'da Engeller

Karlsruhe-Bonn: Feyka-Kurdistan'ın Almanya'da düzenlediği uzun yürüyüşün parolası; "Karlsruhe-Bonn → 380 km" biçiminde açıklandı. Cumartesi günü belediye binası önünde yapılan mitingten sonra, Mainz'e doğru tekrar yürüyüşe devam edildi. Kürtler, 25 Nisan'a kadar yürüyecekler. Amaçları; FAC'ta Kürtlere yapılan baskıların durdurulması için kamuoyu oluşturmaktır.

"Hiçbir katliam halkımızın kurtuluş mücadelesini durduramaz" sloganı bir pankart üzerinde yazılıydı. Belediye önünden hareket eden Kürtlerin sayısı 50 kişi civarında idi. İstemler, megafonlarla Almanca, Türkçe ve Kürtçe dilleri ile okunuyordu. Yürüyüşün 11. gününde eylemciler henüz çok enerjikti. "Feyka-Kurdistan" PKK yanlısı bir kuruluştur. 13 işçi ve kültür derneğinin Almanya'daki tavan örgütüdür. Uzun yürüyüşçüler; eylemleriyle, Kürdistan kurtuluş mücadelesine yönelik baskı ve saldırılar karşısında durmak istiyorlar. Almanya'da yaşayan, 15 Şubat'tan bu yana 15 Kürt, 129a paragrafı temelinde tutuklu bulunuyor. Tutuklular çeşitli hapishanelere dağıtılmış ve birbirlerinden tecrit edilmiştir. Feyka-Kurdistan bunların serbest bırakılmasını ve politik çalışmalarının engellenmemesini talep ediyor. Feyka-Kurdistan'a göre, bu yasa maddesiyle kurtuluş mücadelesine destek veren Kürtler, "terörist"likle damgalanmakta ve kamuoyu nezdinde Kürtlerin teşhiri sağlanmaktadır.

19 gün sürecek olan uzun yürüyüşten önce de, Kürtler istemlerini duyurma çabalarında bulundular. 20 Şubat'ta Bonn'da bir açlık grevi yapılmıştı ve bu, 3 Mart'ta "ölüm orucuna" dönüştürülmüştü. Feyka-Kurdistan taraftarları bu eylemlerde de engellerle karşılaştıklarını açıkladılar.

Açlık grevi ile Kürtler, Türkiye ve Almanya'daki tutukluların açlık grevlerini desteklemek istiyordu. Engeller; çadır açmaya izin vermeme, hastane arabaları getirmeme biçiminde kendisini gösterdi. Örgütün açıklamalarına göre, halen de 12 Feyka üyesi açlık grevi dolayısıyla hastanelerde tedavi görmektedir.

Bu eylemlerle, Almanya'nın Türkiye ve Irak'a yaptığı silah yardımları da protesto edilmektedir. Yakın dönemde yapılan bir bombalama sonucu, 5.000 Kürt Irak'ta katledildi. "Bombalar Almanya kaynaklıdır" diyor Feyka-Kurdistan. Ayrıca, yakın dönemde Türkiye'ye yapılan yardımlara dikkat çekildi. 24 Mart'ta 150 Leopard tankı, askeri uzmanlar ve 580 milyon-mark askeri yardım Türkiye'ye yapıldı. Feyka, yapılan bu askeri yardımın, Kürtlerin katliamında kullanılacağını açıkladı. Uluslararası dayanışma çağrısında bulunan eylemciler, Cumartesi öğle saatlerine kadar henüz Rüsselsheim'de idiler.

TÜRKEI

Neues Vietnam

Für den Fall, daß die irakische Front im Golfkrieg zusammenbricht, plant Ankara die Besetzung der nordirakischen Erdölfelder.

Die Türkei", meinte kürz ...sterpräsident Turgut Öza... nug eigenen Boden. Der reich aus."

...e Türken befürchten. ...inem Zusammenbruch ...nordirakischen Front ...e sich Teheran für die ...nhilfe erkenntlich zei... ...d den Kurden in den

Die kurdische Gefahr ist für Ankara gewachsen, seit die Iraner nicht nur Verbindungen zu den Irak-Türken anknüpften, sondern sich auch mit ihren eigenen Kur-...

Rheinischer Merkur, 29 Nisan 1988

Kürt sorunu insan haklarının mihenk taşı kalacak

HAİNLER ÇAYHANELERDE

Türkiye'nin Güneydoğu'sunda yeniden silahlar konuştu. Kendi devletini kurmak isteyen Kürt ayrılıkçılar, kısa bir süre önce Türk güvenlik güçleri ile silahlı çatışmaya girdi. Çatışmada, Kürt İşçi Partisi'nin 20 savaşçısı ile paramilitarist birliklerin 3 üyesinin yaşamını yitirdiği bildirilmektedir.

Çatışma, partizan savaşına fazla elverişli olmayan bir bölgede meydana geldi. Küçük bir yerleşim alanı olan Nusaybin, Suriye sınırının hemen yanında ve Fırat düzlüğünde bulunmaktadır. Alandan belli bir uzaklıktan sonra kayalık ve tepelik alan başlar, fakat burada da korunma olanakları fazla yoktur.

Bundan bir yıl öncesine kadar, stalinist Kürt İşçi Partisi PKK'nin Suriye'de üsleri vardı. Gerillaların Türk topraklarına sızması, dikenli teller, gözetleme kuleleri ve sınır boyunca kurulan askeri garnizonlarla güçleştirildi. Türk devletinin girişimleri sonucunda, PKK Suriye'den Lübnan'a doğru çekilmek zorunda kaldı. PKK'yi muhtemelen gizliden hala destekleyen Suriye için Fırat suları çok önemlidir; Ankara'nın elinde Şam'a karşı bir baskı unsurudur. Ama, Suriye'nin bu desteğine, Suriye ile sınır olan alanlarda rastlanmıyor. Türkiye, Irak ve İran'da olduğu gibi Suriye'de de Kürtler, etnik bir azınlık olarak yaşamaktalar.

Uludere, Irak sınırından 10 km uzaklıkta bulunan küçük bir kasabadır. Buraya ulaşmak için, minibüsün saatlerce karlı yollarda sarsıntı geçirmesi gerekiyor. Türkiye ve Suriye sınırı olan düzlük alandan Dicle'yi geçtiğimizde, şoför, "Kürdistan buradan başlıyor" dedi.

Tabi bu doğru değildir. Çünkü; Kürtler, çok daha batıda ve kuzeyde de yaşamaktalar. Bu kelimelerin içerdiği derin anlam; ilk yol kontrolüne rastlamamızla ortaya çıktı.

Yol boyunca kurulan askeri üsler fazla korunmamış, bu da 1000 kişi olarak tahmin edilen PKK birliklerinin ağır silahlarla donatılmış olmadıklarından kaynaklanıyor. Uludere, yüksek dağlarla çevrili dar bir vadide kurulmuş. Akşam karanlığı basar basmaz, erkekler az sayıdaki çayhanelere doluşuyor. Kağıt oynuyor, zar atıyorlar ve çevrede bulunan bir sürü sivil giyinmiş güvenlik güçleri ile de hiç ilgilenmiyorlar.

İyice ısıtılmış lokaller, Uludereli olan, silah ve telsizlerle donatılmış bazı milisleri de çekmektedir. Bundan 4 yıl önce PKK saldırılarının başlamasıyla Ankara, Kürt köylülerini silahlandırdı. Yerleşik alanların saldırılardan korunması amaçlanmaktadır bu milislerle. Ayrılıkçıların en fazla uğradığı Hakkari bölgesindeki köylerin en azından 200'ünde ilkokul vardır. Her okul, bir Türk öğretmeninin yanında yerel milislere bağlanmıştır. Köy koruculuğu sistemi PKK'ye boyun eğdirmemiştir, fakat hareket imkanını daraltabilmiştir.

Uludere'de hava gergindir. Meydanda bulunan Atatürk büstünde kurşun izleri var. Çayhanelerden birinde bir seferinde bir el bombası patlamış; geride çirkin izler kalmış. Bir Kürt karanlıkta ortalıkta dolaşmamızı tembihliyor. Dağları göstererek sessizce, "peşmergeler" diyor. Kürtler, özgürlük savaşçılarına bu adı veriyor.

Türkiye Başbakanı Turgut Özal, bu yılın Şubat ortalarında, Kürt sorununda yankı yapan bazı adımlar attı. Kürt tutukluların yaptığı bir açlık grevinden sonra ve anlaşıldığı kadarıyla yurt dışından gelen baskılar sonucunda, tutukluların aileleriyle "istedikleri dilde konuşabileceklerine" izin verdi. Bununla tabi Kürtçe kastediliyordu. Fakat Kürtçe konuşma resmi olarak yasaktır. Türk dilinin aksine, Kürt dili bir İndo-Germen dilidir ve Farsçaya akrabadır. Kürt dilinin yasaklanması, Kürtleri Türkiye'ye başkaldırmaya yöneltiyor.

Zoraki asimilasyon ve baskı politikası ile Ankara, uzun bir zamandan beri, Kürtleri Türkleştirmeye çalışıyor. Bu durum, PKK'ye yaradı. Türkiye'ye savaş açarak, bir Kürt devletini kurmak istediklerini ilan etti. İran ve Irak'ta bulunan peşmergeler sadece ulusal motivleri üzerinde taşırken, Kürt İşçi Partisi PKK, kendisini dünya komünist devriminin bir parçası olarak görüyor.

Kurt Pelda

İSTANBUL'DAN BİLDİRİLİYOR

Türkiye Gençliği Hareketleniyor

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ İŞGAL EDİLDİ

12 Eylül 1980 tarihinden sonra öğrenci gençlikte büyük bir pasifizmin ve toplumsal sorunlara karşı bir duyarsızlığın hakim olduğunu görüyoruz. Öğrenci gençlik hareketi 1986 yılının sonlarına doğru yeni yeni örgütlenme çalışmalarına başladı. Buna ilk olarak demokratik kitle örgütü olan öğrenci dernekleriyle başladı. Öğrenci dernekleri ilk kurulduğunda, hakim olan düşünce, küçük-burjuva, oportünist ve reformist anlayışlardı. Bu dönemde öğrenci gençliğin devrimci eylemleri pek fazla bir gelişme göstermedi. Kamuoyu yaratmadı ve sorunlar karşısında öğrenci gençliğini duyarlı hale getirmekten uzak kaldı. Çünkü kendilerini öğrenci gençliğin önderleri olarak gören grupların yaptıkları, imza toplamak, dilekçe vermek, yemek boykotu yapmak ve sınırlı da olsa açlık grevleri yapmaktı. Bu tür pasif eylemler, öğrenci kitlesini duyarlı hale getirmediği gibi, öğrenciler arasında örgütlü bir yapı oluşturmada da etkili olmadı. Çünkü kendilerine devrimci sıfatını yükleyen bu gruplar, kitleye önderlik edeceklerine, pratikte kitlenin gerisinde kaldılar.

1986-87 öğretim yılının başında öğrenci derneklerinde devrimci gruplar da çalışmaya ve örgütlenmeye başladı. Bununla birlikte öğrenci gençliğin eylemlerinin niteliği değişti ve öğrenci kitlesinde bir hareketlilik başladı. Bu gruplar arasında yer alan Kürdistan devrimci-yurtsever öğrenci gençliğinin rolü de küçümsenmeyecek düzeydedir. Bu yeni gelişme ile beraber gençlik ilk etkili eylemini 14 Nisan 1987'de 2000 kişinin katıldığı bir yürüyüşle yaptı. Faşist polisin yürüyüşü engellemek istemesine karşı çıkan öğrencilerin direnişi, faşist polisin yaklaşık 70 öğrenciyi tutuklamasıyla son buldu. Yürüyüş, dernekleri nereyse kapatmaya götüren, tek tip dernek yasasının çıkmasını engellemek için yapılmıştı. Yapılan eylem öğrenciler arasında, Türk ve Kürt halkları arasında az da olsa bir kamuoyu yarattı.

Derneklerde çalışan gruplarır en büyük kaygılarından birisi olan gençlik, 12 Eylül'den sonra korkuyor, pasif ve kitle yetersizdir. Dolayısıyla bunlar da etkili eylem yapacak kitlenin olmadığı düşüncesi yaygındı. 14 Nisan yürüyüşü gerçeğin böyle olmadığını gösterdi. Asıl sorunun öğrenci kitlesini örgütleyerek ve devrimci eylemler koyarak, kitleyi doğru yöne kanalize edecek devrimci güçlerin yetersiz olduğu görüldü. Bundan sonra öğrenciler arasında pasifizm ve eylemsizlik süreci yeniden yaşandı. 28 Nisan 1988 tarihine kadar durum bu şekilde sürdü. Yaptığımız bu kısa değerlendirmeden sonra, İstanbul Üniversitesi'ndeki rektörlük binasının işgalinin gelişimini anlatmaya çalışacağım.

Gelişen öğrenci hareketini engellemeye çalışan faşist, sömürgeci ve işbirlikçi Türk burjuvazisi, öğrenci gençlik arasına polis teşkilatında yer alan resmi, sivil ve ajanlardan oluşan unsurlar yerleştirmişti. Bunu engellemeye çalışan öğrenci gençlik belirli eylem paketlerini hazırlamıştı. Bunların uygulanmaya başlandığı bir sırada beklenmeyen bir olay bu eylemin yapılmasına yol açtı.

Eylem, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde sivil bir polisin bir bayan arkadaşa laf atması sonucunda aniden gelişti. Bunun üzerine arkadaşlar sivil bir polisi dövdüler. Bundan dolayı 6 öğrenci arkadaş gözaltına alındı. Bu olayı protesto etmek için daha önce Turan Emeksiz'i anmak amacıyla toplanmış bulunan öğrenci kitlesi, yine orada bir sivil polisi döverek rektörlüğe doğru slogan atarak yürüyüşe geçtiler. Yürüyen kortej rektörlüğe çıktı. Rektörle konuşmak istendi. Rektör gelmeyince kapısının önünde oturma eylemi yapıldı. Rektör yine de gelmeyince öğrenciler kampus bahçesinde tekrar toplanmak üzere dışarı çıkma kararı aldı. Tam bu sırada faşist polis, çevik kuvvet ekipleri rektörlük binasını sardı ve dışarı çıkan öğrencileri tartaklamaya başladılar. Bu saldırı üzerine devrimci-yurtsever gençlik, o anda ani bir tavır geliştirerek "rektörlük işgal" diye slogan atarak, rektörlüğü işgal eylemini başlattı. Rektörlük odalarında kapılara barikatlar kurarak faşist güçlere karşı direnmeye başlandı. Öğrenciler "Direnmek Yaşamaktır" sloganlarıyla eylemlerini sürdürdüler. Bu direniş sırasında bir faşist Türk polisi içeriye rehin olarak alındı. Yapılan bu devrimci eylem, daha sonra faşist Türk polisinin barikatları yıkması ve devrimci öğrencilerden yaklaşık 200'ünün gözaltına alınmasıyla sona erdi. Ancak geliştirilen bu devrimci pratik eylem orada kalmadı, meydanlara taşarak faşizme karşı direnişe dönüştü. Eylem sırasında atılan sloganlar direniş kokuyordu.

Bu eylem, Türk gençliğinin devrimci mücadelesine önderlik iddiasında olan grupların kitlelerin gerisinde kaldıklarını bir daha ortaya çıkardı.

Bundan sonra gelişecek kitle muhalefetinde de Kürdistan devrimci-yurtsever gençliği üzerine düşen görevi yerine getirerek, Türkiye devrimci hareketine katkıda bulunup, mücadelelerinin yükseltilmesinde çaba sarfedecektir.

— Her şey Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi için!

— Bîji PKK, ERNK!

— Bîji YXK!

7.5.1988
İstanbul'dan
Berxwedan okuyucusu

Türk Burjuva Basınından

Türk burjuva basınının Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine saldırıya geçmesi artık bir gelenek halini almıştır.

Ama bu defa Türk basını sıkışmış. Yalanlarını kamufle edemiyor. Neticede bayatlanmış yöntemlere sarılıyor. Bunlardan ilgi çekici bir birkaç tanesi şöyle:

Yavuz Donat ve "Gönüllü Korucular"

10 Mayıs tarihli Tercüman'da Kürdistan izlenimlerini yazan Yavuz Donat, *"11 ilde mevcut 12 bin korucuyu"*, *"Yeni bir istihdam alanı"* olarak değerlendiriyor. Gerekçe de şöyle: *"Koruculara 125.000 lira maaş veriliyor, korucular sosyal güvenlik kapsamına alınacaklar, emeklilik hakları olacak, sağlık giderleri de devletçe karşılanacak, üstelik Türkçe de öğretilecek..."*

Faşist kalemşör, çeteciliğin gönüllü olduğunu, korucuların 'teröristlere' karşı aktif mücadele etmek için, 'daha etkili silah istediklerini, hudutların mayınlanmasını istediklerini' ve 'önlerine gelen her Türk'e komutanım' diye hitap ettiklerini yazıyor.

Yavuz Donat, *"Dersim'de ben korucu olmak istiyorum"* diyen hiç kimsenin bulunmadığını da aktarmış.

Yazılanlar toplanırsa şu sonuçlar ortaya çıkıyor: "Köylüler korucu olmak istiyor, koruculuk yarışı var, köylüler asker, silah, mayın vb. her şeyi, dolayısıyla ordu baskısını istiyor, koruculuk işsizliğin olduğu alanda istihdam olanağı sağlıyor" vb.

Gerçekler bu kadar tersyüz edilebilir. Kürdistan'da konumlanan yüzbinlerce kişilik Türk ordusu, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesiyle başa çıkamadığı için koruculuğa sarıldığı, koruculuğun zorla ve aşiret ağalarına dayalı olarak geliştirildiği, koruculuğun Türk devletinin ve ordusunun Kürdistan'daki çıkmazı olduğu gizlenmek isteniyor. Yavuz Donat, her gün silahlarını gruplar halinde teslim eden korucular, halkın malına ve namusuna el atan korucuların marifetlerinden, Kürt halkının sosyal gerçekliğinde, faşist ordunun terör uygulamalarından, başarısızlık ve çıkmazından hiç söz etmek istemiyor. Özel jandarma kolordusu komutanı Korg. Hulusi Sayın'ın, yaralı bir savaşçıyı salt bilgi almak amacıyla tıbbın bütün olanaklarını kullanarak iyileştirmesini istemesindeki amacın Vietnam'daki gibi, "önce yarayı sar, sonra aynı yarayı azdırarak işkence yap" yöntemi olduğunu da gizliyor.

Zorla silah verilen insanlarımızdan zorla alınan demeçler ve birkaç uşağın sözleriyle, faşist-sömürgeci ordu kurtarılmaya çalışılıyor. Her tarafa konumlanma, her tarafı mayınlama, bir avuç çetenin gücüne sığınma Türk ordusunun nasıl zavallılaştığının ürünüdür. Bunu hiçbir faşist kalemşör gizlemeyi beceremez.

Hürriyet'in Sömürgeci Devlet Şefkati ve İçyüzü

8 Mayıs tarihli Hürriyet'te *"PKK'lının çocuklarına devlet sahip çıktı"* başlığı altında verilen haberde, PKK militan **Ahmet Tosun**'un iki çocuğunun Bitlis Bakım Yurdu'na alındığını anlatıyor ve devletin şefkatini öve öve bitiremiyor.

Haberin yazarı **Öztürk Akkök**, halis bir ırkçı kemalist uşak olduğunu belli etmek için isim ve soyadının tüm harflerini özenle seçen 'yazar', PKK'nin aleyhine kullanılabilecek her malzemeyi itina ile seçmiş.

Bu tür haberler sık sık Türk basınında çıkmaktadır. Bu nedenle konuyu açmak gerekmektedir.

Türk devletinin Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ve Kürdistan halkına karşı yürüttüğü özel savaş, esas olarak yararlanılabilecek, kullanılabilecek ve propaganda malzemesi yapılabilecek her şeyden yararlanmaya dayanıyor. Bunun için hiçbir insani kural tanınmıyor.

Türk devleti için Kürt halkı düşmandır. Bu nedenle katliamalar dahil halkımıza her kötülüğü yapmayı mübah görür. Özellikle savaşçı ailelerine etmediğini bırakmaz. Denebilir ki özel savaşın en tahrip edici ögesi bu olmaktadır. Aileler tutuklanmakta, işkence edilmekte, namuslarına el atılmakta, göç ettirilmekte, zorla milisliğe koşulmakta, röportajlar yaptırılmakta, radyo ve televizyondan PKK'ye karşı propaganda yaptırılmaktadır.

Sömürgeci devletin bu yöntemlerine eklenen bir yenisi de PKK kadro ve savaşçılarının ailelerinin ve çocuklarının zorla bakım yurtlarına alınarak Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı eğitilmeleridir. Bu insanlık dışı bir yöntemdir. Bu uygulamayı da ancak Türk sömürgecileri yapabilir.

Bu uygulama yeni değildir. Osmanlı Türk hakim sınıfları, Kürt direniş önderlerinin ailelerine aynı yöntemi uyguladılar. 1840'larda **Bedirxan Bey**'in tüm çocukları geride kimse kalmayacak şekilde İstanbul'a götürüldüler. 1808'de ayaklanan Süleymaniyeli Baban aşireti reisi **Abdurrahman Bey**'in de tüm çocukları İstanbul'a götürüldüler. Bugün sağda solda halen sesleri duyulan Babanzadeler Türk eğitiminden geçirilerek uşaklaştırıldılar. **Şeyh Sait** ve **Seyit Rıza**'nın da çocuklarına aynı yöntem uygulandı.

Günümüzde Türk burjuvazisi aynı uygulamaya daha yaygın başvuruyor. Cezaevlerinde yaşı küçük olan tutuklular Türkçülük eğitimine alınıyor. Savaşçı çocukları zorla, çocuk bakım yurtlarına alınıyorlar. Sömürgeciler buradan hareketle çocuklar üzerinde haince oyunlar geliştirip ulusal kurtuluş saflarına uzanmak istiyorlar. Sadece savaşçıların çocuklarını değil, öldürülen çetelerin çocuklarını da aynı amaçla alıp eğitiyor.

Halkımızın varlığına kastеden Türk sömürgeciliği, bu cani yöntemlerle kendi kuyusunu kazmaktadır. Çünkü, halkımız bu uygulamaların anlamını biliyor ve bir an önce faşist Türk devletinin egemenliğinden kurtulmanın sabırsızlığını yaşıyor.

İhanete sarılış çırpınışları

Türk burjuva gazetelerinin tümünde istisnasız yer alan, "PKK canavarı" olarak gösterilen bir zavallının itirafları... Haber, **13 Mayıs tarihli Sabah** gazetesine, *"PKK celladının korkunç itirafları"* olarak geçmiş. Bu zavallı ihanetçi unsurun söyledikleri, gazeteciler tarafından istendiği gibi süslenmiş ya da MİT'in istediği tarzda ifadeler dizilmiş.

Bu tür itirafların anlamını yurtsever kitleler bilmektedir. 1985'te pişmanlık yasası çıktığından bu yana, ihanetçi unsurların ifadeleri Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini karalamak için kullanılıyor. Posası çıkmış bu sömürgeci uygulamanın kimse için inandırıcılığı kalmamaktadır. Çünkü, bir an için faşizme sığınma zaafını sergileyen bu zavallılar, robot gibi sömürgeciler tarafından kullanılmakta, işleri bitince de bir köşeye atılmaktalar. Ama toplum bunları affetmemektedir. Aynı basın her gün itirafçıların itiraflarını vermek zorunda kalmakta ve toplumun içine çıkamayan bu hainlerin estetik ameliyata tabi tutulduklarını da yazmaktadır.

İlginç olan 3 aydır teslim olmuş Kemal Emlük adlı ihanetçinin itirafları sanki yeniymiş gibi yayınlanmasıdır. Bu durum, Türk devletinin Bahar '88 ulusal kurtuluş atılımı karşısındaki çaresizliğinin ve burjuva basının artık Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini kötülemek için ne kadar sıkıntı içinde olduğunu göstermektedir.

Basının, Kemal Emlük adlı ihanetçiyle oynadığı kötü oyunun bir iddiası da, örgütün Kemal Emlük'a, ulusal kurtuluş kahramanı şehit Abdurrahman MOTOR'u "vurma emrini vermesidir." Bu tür iddialar, ulusal kurtuluş kahramanlarımızın halk üzerindeki sarsılmaz yerini ve bıraktıkları güveni sarsmayı ve kitlelerin düşüncesinde kaos yaratmayı amaçlayan beceriksiz bir iddiadır.

Kaldı ki Kemal Emlük, bir PKK kadrosu değildi. 15 Ağustos Atılımından sonra ulusal kurtuluş saflarına savaşçı olarak katılan ama düşünce kapasitesi, inancı ve gücü, ulusal kurtuluşun yükünü kaldırmaya yetmeyen bir zavallıdır. Sömürgeciler, 1985'te bunların köyü olan Guyina (Çetinkaya-Eruh)'-yı boşaltmış, ardından ailelerini ajanlaştırarak köye dönmelerine izin vermiş ve aileler vasıtasıyla ulusal kurtuluş saflarına sızarak komplolar geliştirmek istediler. Kemal Emlük, adlı ihanetçi, bu ajanlık ve komplo zincirinin bir halkasıdır.

LÜBNAN/İSRAİL:

İsrail Güney Lübnan'a Yine Saldırdı

Geçtiğimiz yılın kasım ayından itibaren İsrail işgali altındaki Filistin topraklarında başlayan ve giderek önemli boyutlar kazanan Filistin halk hareketi karşısında önemli oranda gerileyen siyonist İsrail, sözümona gerillaları arama bahanesiyle Güney Lübnan'a girerek, bir kez daha saldırdı.

2 Mayıs gecesi, 2.000 kadar oldukları tahmin edilen İsrailli asker, Lübnan'ın güneydoğusundaki Arkoub bölgesine girdi. Bu alanda bulunan Ayn Aata Libbaya, Mimes, Kifair, Halvat ve Ayn Zeta köyleri, önce top ateşine tutulmuş; ardından da havadan birlikler indirilerek, karadan da tank desteğinde bazı birlikler bölgeye girmiştir. İsrail askerleri, yörede ve diğer yerleşim alanlarında aramalara girişmişlerdir. Ayrıca buralarda, "teröristlerin" barındırılmaması, yerlerinin bildirilip teslim edilmesi çağrısını yapan bildiriler dağıtılmıştır. Yer yer Bekaa Vadisi'nde bulunan Suriye birliklerine kadar ilerlemelerine rağmen, herhangi bir çatışma çıkmadığı bildirilmektedir.

Siyonist İsrail ordusu, saldırının ikinci gününde bölgede bulunan Hizb-u Allah örgütüne mensup gerillalarla giriştiği çatışmada 3 ölü ve 17 yaralı verdiği gibi, tüm operasyon boyunca da tek bir Filistinli'yi yakalayamamış ve böylelikle saldırısı tam bir fiyaskoyla sonuçlanmıştır.

FRANSA:

Cumhurbaşkanlığı Seçimlerini Yeniden Mitterrand Kazandı

Fransa'da 8 Mayıs'ta seçimlerde -beklenildiği gibi- şimdiki Cumhurbaşkanı François Mitterrand oyların %54'ünü alarak önümüzdeki 7 yıl için yeniden cumhurbaşkanlığına seçildi.

24 Nisan'da yapılan ilk tur seçimlerinde en fazla oyu alan şimdiki Cumhurbaşkanı Mitterrand ile gualist Başbakan Jacques Chirac, son tur seçime kaldılar.

İki yıl önce yapılan genel seçimlerde, Sosyalist Parti ağır bir yenilgi alarak meclisteki çoğunluğu kaybederek, hükümeti sağa bırakmak zorunda kalmıştı. Gözlemciler, Mitterrand'ın cumhurbaşkanlığı seçimlerindeki başarısını daha çok, Mitterrand'ın sosyalist ilkelerden vazgeçip, ılımlı orta bir yol izlemesine bağlamaktalar.

Lübnan'da kaçırılan 3 Fransız'ın seçimler öncesi büyük meblağlar ödenerek serbest bırakılmasının sağlanması ve Yeni Kaledonya'da halkın bağımsızlık doğrultusundaki istemlerinin kanlı bir şekilde bastırılması, Chirac'a, umut edilen oyları getiremedi.

Seçimlerde beklediğini elde edemeyen Chirac, başbakanlıktan istifa ederek tekrar eski görevi olan Paris Belediye Başkanlığına döndü.

Mitterand, Chirac'ın istifası üzerine Sosyalist Parti milletvekillerinden eski tarım bakanı Michel Rocard'ı yeni kabineyi kurmakla görevlendirdi. Sosyalist Parti içerisinde liberal görüşün savunucularından olan Rocard, seçimler öncesi parti içinde Mitterrand'a karşı cumhurbaşkanlığı için adaylığını koymak istemiş, fakat daha sonra bu kararından vazgeçmişti.

12 Mayıs günü açıklanan yeni kabinede ağırlıklı olarak önemli bakanlıklara sosyalistler getirilirken, sağ kesime mensup bazı bağımsız milletvekilleri de bakan olarak atandılar. Sosyal demokratlar ve muhafazakarlar arası orta bir çizgi takip etmesi beklenilen yeni hükümetin güvenoyu almasına kuşkuyla bakılmakta.

Nitekim Mitterrand başkanlığında toplanan yeni kabine, seçimlere gitme kararı aldı. Mitterrand, parlamentoyu feshederek 5-12 Haziran tarihlerinde yeni seçimlerin yapılacağını açıkladı.

YENİ KALEDONYA:

Bağımsızlık İçin Direnen Bir Halk

Yeni Kaledonya, Avustralya kıtasının doğusunda ve Pasifik Okyanusu'nun güneybatı kıyısında bulunan, oldukça dağlık bir adalar topluluğudur. İlk olarak 1774 yılında batılı denizci James Cook tarafından keşfedilen bu adalara -1843 yılından önceleri hemen hemen tüm sömürge ülkelerde olduğu gibi- misyonerler gönderilmiş; 1953'ten itibaren de resmen Fransa'nın egemenliği altına alınmıştı.

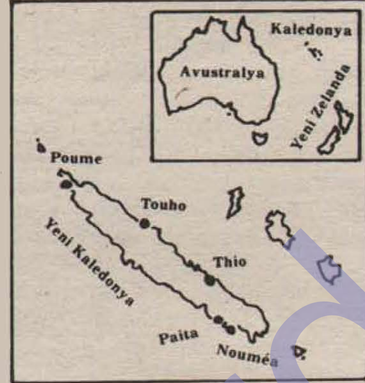
Fransa, Nou adası üzerinde siyasi ve daha çok da adi suçlular için bir hapishane inşa ederek, 1864 ile 1896 yılları arasında 40.000 hükümlüyü buraya sürmüştü. Adalardaki Fransız nüfusunun büyük bir kısmını burada kalan bu hükümlüler oluşturmaktadır.

19.103 kilometrekarelik bir alanı kapsayan Yeni Kaledonya, 166.000 dolayında nüfusa sahiptir. Mevcut nüfusun %37'sini buraya göçmen olarak gelen Fransızlar, %42'sini de buranın yerlileri Kanaklar oluşturmaktadır.

Bir taraftan sürdürülen yoğun asimilasyon, yerlileri kendi halk gerçeğine yabancılaştırma; diğer yandan buraya yerleştirilen Fransızlar, Kanakların nüfus oranlarının düşmesine yol açtı. Kanaklar birçok haktan yoksun oldukları gibi, ülke ekonomisinin işlerliğinde hiçbir güce sahip değiller. Ülke yönetiminde ise çok az bir varlık gösterebilmekteler.

Özellikle çok zengin yeraltı kaynaklarına sahip olan Yeni Kaledonya, dünyanın en zengin ve verimli nikel maden yataklarına sahip olup, dünya nikel üretiminde en ön sıralarda bulunmaktadır. Bugün nikel üretiminde dünyada 4. sırada yer alan Yeni Kaledonya, nikelin yanısıra krom, demir, mangan vb. önemli maden yataklarına da sahiptir. Bu madenlerde yerli halk köle gibi çalıştırılmakta ve yoğun bir sömürü altında tutulmaktadır.

Çok dağlık olmasından dolayı tarıma elverişli toprakları ülkenin ancak %2'sini teşkil etmekte ve bu verimli topraklar da Fransızların elinde bulunmaktadır. Tropikal meyvelerin yanısıra, şekerkamışı, pirinç ve tütün üretimi de yapılmaktadır.

Sömürge statüsünde tutulan Yeni Kaledonya'da her ne kadar göstermelik bir "otonom" yapıda tutuluyorsa da, esas yönetim Fransa tarafından gönderilen bir yüksek komiserin denetimindedir. Hükümet başkanı da Fransız ve gaulist RPCR partisindendir.

60'lı yıllarla birlikte Pasifik Okyanusu'ndaki birçok adanın bağımsızlığını elde etmesinin etkisi ile Kanaklar da 70'li yıllarla birlikte önceleri "Özgür Kaledonya" talebi ile siyasal faaliyete geçtiler. Daha sonra FLNKS (Front de libération nationale kanake et socialiste - Kanak Sosyalist Ulusal Kurtuluş Cephesi) etrafından birleşerek, 80'li yıllarla birlikte bağımsızlık talebini programlaştırarak, mücadelelerini yoğunlaştırdılar. Hatta 1 Aralık 1984'te 'Sosyalist Kanak Cumhuriyeti'ni ilan etmişlerse de, bu yalnız kağıt üzerinde kalmıştır.

Özellikle son yıllarda FLNKS önderliğinde gelişen Kanak bağımsızlık hareketi kendisinden sık sık söz ettirmeye başlamıştır. Nüfus olarak çok az ve donanım olarak da bir o denli zayıf olmasına rağmen, Fransa gibi atom gücüne sahip emperyalist bir devlete kafa tutmayı başarıyla sürdürmektedir.

Siyasal kitle faaliyetlerinin yanısıra FLNKS son dönemlerde bu mücadeleyi silahlı eylemlerle bütünleştirmiştir.

Adalarda 8.000 Fransız asker ve polisi bulunmaktadır. Bu güce karşılık son dönemlerde birçok eylem gerçekleştiren FLNKS gerillaları, 26 Nisan'da 30 kişilik bir güçle, Ouvéa adasında bulunan bir jandarma karakolunu basarak, üç jandarmayı öldürmüş, birçoğunu yaralamış ve 26'sını da savaş esiri olarak esir almışlardır. Tutsakların serbest bırakılması için Fransız askeri güçlerinin Ouvéa adasından tamamen çıkmalarını ve 8 Mayıs'da yapılması öngörülen yerel seçimlerin iptal edilmesini talep ettiler. Bunun dışında FLKNS, bir aracının denetiminde Yeni Kaledonya halkının kendi kaderini kendi tayin etmesi için bir referandumun yapılmasını talep ediyor.

Bu olay üzerine Fransa ek güç olarak 160 polis, 90 kişilik askeri bir birlik ve GIGN adlı "anti-terör" örgütünden 20 kişilik bir ekibi adaya gönderdi.

Fransa seçimlerinden birkaç gün önce Fransız birlikleri ile çatışmaya giren FLNKS gerillalarının 25 kişilik bir kayıp verdikleri; çatışma esnasında 4 Fransız tutsağın öldüğü ve teslim olan gerillaların da hemen kurşuna dizildiği bildirilmektedir. Diğer tutsaklar ise, Fransız birlikleri tarafında kurtarıldı.

Direnmede kararlı olan Yeni Kaledonya'nın gerçek sahibi Kanak halkının mücadelesi karşısında, birçok kere istemlerinin kabul edileceğine dair söz veren Fransız emperyalist devleti, verdiği bu sözlerin hiçbirini bugüne kadar yerine getirmemiştir.

FİLİPİNLER:

Filipin Ulusal Demokratik Cephesi (NDF) Kuruluşunun 15. Yıldönümünü Kutladı

Hollanda-Utrecht: 15 yıl önce 24 Nisan 1973 yılında küçük bir Filipinli yurtsever grup tarafından kuruluşu ilan edilen NDF'nin yıldönümü, her yıl farklı biçimlerde kutlanmaktadır. NDF'nin dış ilişkiler sorumlusu Luis Jalandoni'nin verdiği bilgiye göre, kutlama törenleri koşullara özgü bir biçimde cezaevlerinde, gerilla savaşının yüksek olduğu kırsal kesimlerde, şehirsel alanlarda ve yurt dışında farklı biçimlerde olmaktadır. Cephe içinde, amaçları ulusal demokratik bir hükümet kurmak olan 14 örgüt yer almaktadır. Cephenin savaş gücü olan Yeni Halk Ordusu (NPA), 15.000'i düzenli olmak üzere 30.000 kişilik silahlı güce sahiptir.

NDF'nin dış ilişkiler temsilciliği, cephelerinin kuruluş yıldönümünü Hollanda'nın Utrecht kentinde düzenledikleri ve dost güçleri de davet ettikleri bir toplantı ile kutladı. Toplantı davetlileri arasında ERNK Benelüks temsilciliği ile Hollanda Kurdistan-Komite de vardı.

Toplantı, açılış konuşması ve programın sunuluşuyla başladı. Daha sonra bir bayan ozanın eşliğinde bir grup Filipinli çocuk folklorik gösteride bulundu. Konuşmacı olarak NDF dış ilişkiler sorumlusu Jalandoni kürsüye davet edildi. Konuşmanın bitimi ile konuşmacıya çeşitli sorular soruldu. Kurdistan-Komite temsilcisi de, sorduğu sorularla tartışma bölümüne katıldı.

ERNK temsilcisi ise, NDF'nin silahlı mücadelesi ve Yeni Halk Ordusu'nun durumu üzerine tartışma yürütülen platforma katıldı.

Kutlama toplantısına gelen 50 kadar mesajın arasında ERNK temsilciliğinin mesajı da yer almaktaydı.

Toplantı, hep birlikte söylenen direniş türküleriyle sona erdi. Bu toplantı, dünyadaki birçok devrimci gücün tanışmalarının ve bundan sonra da dayanışmaları sürdürmelerinin de bir vesilesi oldu.

Adım Adım Kürdistan/Çolamerg

Baştarafı 7. sayfada

görülür. Aşiret ve kabilelerin oluşumları ve alana yerleşim düzeni belirtilen üretime bağlı olarak şekillenmiştir. Şehir merkezine her aşiretten akınlar olmaktadır. Fakat esas olarak, aşiretler etkinliklerini ağırlıklı olarak kendi bölgelerinde korumaktadırlar.

Sömürgeciliğin alan üzerinde zayıf olan egemenliği, aşiret yapısını fazla kıramamış. Son yıllarda Hakkari merkezinde kurulan et-balık kurumu ve süt endüstrüsü, alanda sınırlı bir işçi kesiminin oluşmasına yol açmıştır. Oluşan bu işçi kesimi, kalifiyesiz işçilerdir.

Alanda, halkın devletle ilişkileri aşiret ağalarının vasıtasıyla sağlanmaktadır. Aşiret ağalarının, halkla devlet arasındaki uşakça rolü ve benzeri tüm çabalarına rağmen, yöre halkı, devlete karşı tarihi kinini büyük oranda korumaktadır. Bu konuda, alanda yaşanmış şu olay durumu çok iyi izah etmektedir: Sömürgeciliğin bir gazetecisi, yöre halkının devlete karşı tutumunu yerinde incelemek için alana gider. Gazeteci halktan birine şu soruyu sorar:

''Buraya gelmiş gitmiş jandarma komutanlarından hangisinden memnun kaldınız?''

''Vallahi birisinden çok memnun kaldık.''

''İsmi neydi bunun?''

''İsmini bilmiyorum. Tayini buraya çıkmıştı, gelirken yolda Zap'ı geçemedi boğuldu, ondan çok memnun olduk.''

Bu olay alandaki halkın sömürgeciliğe karşı tutumunu çok net bir biçimde izah etmektedir.

EKONOMİK DURUM

Yörenin ekonomik yapısı alan halkını dışa kapalı tutmasına rağmen milli değerlerini, üretimine has canlılığını korumaktadır. Alandaki geçim kaynağı hayvancılığa ek olarak tarım üretimi de —bu ihtiyaca yönelik tir— vardır. Ekilebilir arazinin sınırlı düzeyde olmasından dolayı, tarım üretimi de ancak ailenin ihtiyacına cevap verebilmektedir. Ekimi yapılan çoğunlukla pirinç, tütün ve sebze türünden bitkilerdir. Alanda meşhur tütün üretimi yapılır. Tütünün bu şöhreti, Şemdinli'de üretilenine aittir. Şemdinli dışındaki alanlarda da tütün ekimi yapılır.

Bu üretim biçimi özgürdür, devletin denetim ve kontrolü yoktur. Sömürgecilik, halkın kendisine yönelik tepkisini sınırlamak için buna göz yummaktadır. Alanda sigara içen herkes, yana asılan tütün kesesini eksik etmez. Devlet bazen bunu bahane ederek tütün keselerini toplar. Fakat, yerine hemen yenileri asılır.

Yörede birçok isyan patlak vererek gelişmiş. Halk bu isyanlara katılıp savaşmakla yetinmemiş, Doğu ve Güney Kürdistan'daki isyanlara da katılmıştır. Hemen her aşiret, bu isyanlarda binin üzerinde kayıp vermiştir. Yöre halkı bunun acısını belleklerinden silmeden yaşıyor. Ulusal kurtuluş mücadelesinin alana taşırılmasıyla, yöre halkında düşmana karşı biriken kin gerçek kurtuluş yolunu bulmuştur. Tüm ihaneti geliştirme çabaları, halkın her geçen gün öz davasına daha sıkı sarılarak sahip çıkmasını engelleyememektedir.

Bu ''Cumhuriyet'' Nasıl Yaşatılmalı?..

Baştarafı 12. sayfada

naklanıyormuş... 2000'e Doğru dergisi bu tür gerçek dışı romantik dönüş öykülerini, ihanetçinin suçunu hafifletmek için mi üretiyor, yoksa kendisinin de örgütlemekte görevli olduğu bu solculuk tarzının nasıl bir ihanet üslubu olduğunu gizlemek için mi? Şu açık bir gerçektir ki, bu devlet ve onun kapitalist düzeni, bu kadar yaşamış ve şimdide ayakta kalabiliyorsa, bu icazetçi solculuğa, bu devlet solculuğuna çok şey borçludur. Evet, devlet solcuları TC'nin sol kılıklı bu fedakar evlatları, Atatürk'ün kurduğu ''Cumhuriyetin'', ordusu, ekonomisi, bürokrasisi, polisi, hukuku, edebiyatı, edebiyatçısı, müziği ve müzisyeni ile, gazetesi-dergisi ve muhabiri ile birlikte çöküşü yaşadığını görüyorlar, bu egemenlik sistemi 2000'e doğru gidilirken, varlık-yokluk savaşı veriyor bu cumhuriyetin solcuları, edebiyatçıları, sendikacıları, dernekçileri, şairleri-ozanları, geçmişte yaramazlık yapmış, ama bugünün pişman delikanlıları, PKK'nin yükseltmiş olduğu Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ve Türkiye'de devrimci bir çıkışa karşı, cumhuriyet için geriye dönüyorlar. Çünkü, bir savaş altında, çöküş yıllarını yaşayan bir cumhuriyette ona ait, ondan kaynaklanan, onun yarattığı, onun üzerinde taşıyan ne varsa bütün bunlar ''cumhuriyet''le birlikte yıkılıp-gidecek. Bunu hepsi bugün eskisinden daha iyi kavrıyor, 2000'e Doğru dergisi kavrıyor, TBKP kavrıyor ve birbirlerine destek olup güç veriyorlar.

Şırnak'ta Çetelere Ölümcül Darbe...

Baştarafı 3. sayfada

Türk Genelkurmaylığı Şırnak'ı sınırlandırılmış savaşın alanı olarak tespit edip, ulusal kurtuluş güçlerimizi burada imhayı hedefledi. Köyler yakıldı, kitlesel tutuklanmalar yapıldı, insanlar kurşunlanıp helikopterlerden canlı atıldı.

Sonuç, ulusal kurtuluş güçlerimizin zaferidir. Sömürgecilerin itiraf ettikleri gibi, en fazla darbe aldıkları alan Şırnak'tır. Buna karşılık ulusal kurtuluş güçlerimiz, en az kaybı Şırnak'ta verdiler. Çetecilik, Alixan Tatar, Osman Demir ve KUK'çu geçinen Gundike Melle çetelerini aşmadı. Sömürgecilerin de itiraf ettiği gibi, sadece son bir yıl içinde silah alan 40 kişiden 38'i silahlarını geri vermiştir. En son olarak Kayaboyu köyünde, 6 kişi daha silahlarını geri vermiştir. Ağalar ve çete grupları kırsal alana çıkamamaktadırlar.

Buna karşılık, ARGK her köyden savaşçı almıştır. Yine hemen hemen her köyden şehidi, tutuklusu vardır. ARGK'nin en büyük kitlesel gücü Şırnak'tadır. Sömürgecilerin öne çıkardığının aksine Şırnak'ta sağlanan ulusal kurtuluş örgütlenmesinin gücü sadece askeri eylemlere değil, büyük bir ikna ve eğitim çalışmasına da dayanmaktadır. Köylüler açıkça şunu demektedirler: ''Düşmanın işi kolay, siz yeterki içimizdeki hainlere yönelin, onlar ihbar yapıyorlar, bizi silah almaya zorluyorlar.'' Köylüler sadece bunları söylemekle kalmıyor, istihbaratla ve doğrudan eylemlere katılmakla da ARGK'ye destek oluyorlar.

Bu savaş, Şırnak'ta 4 yıldır **sürmektedir. Kitlesel gücü, coğrafyaya hakimiyeti, geniş** manevra kabiliyeti ve durmadan üremesiyle üstünlük kesinkes ARGK'nin elindedir. Sömürgeci özel savaşın tüm ögeleri, çetecilik, okul-yol, stratejik köy, göç ettirme vb. politikalar tümüyle Şırnak'ta iflas etmiştir. ARGK'nin bu etkin denetimi Cudi'ye, Gabbar dağına, Eruh-Pervari'nin Garrisan dağı ve Beytülşebap-Çatak'ın Kato dağına dayanıyor ve buralardaki köyleri kapsamaktadır.

Buralar Botan'ın tarihi isyan merkezidir. Şevkatli topraklarımız ve isyancı halkımız **şimdi artık bir daha yenilmemecesine** geleceğini inşa ediyor.

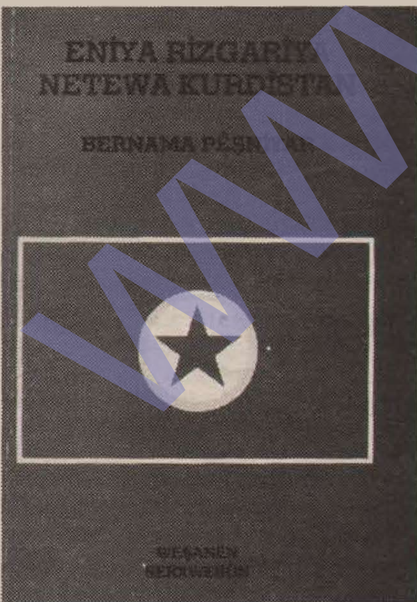
Tarihten Günümüze Dersim...

Baştarafı 11. sayfada

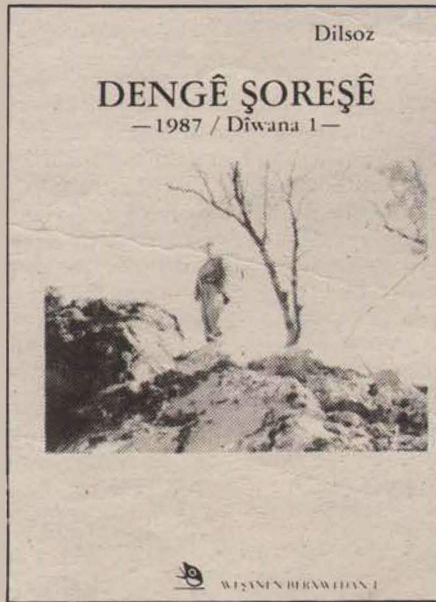
'içeri aldılar bir şey sormadılar, mahkemeni erteledik dediler ve beni cezaevine geri getirdiler' dedi. Hasan Hayri, kırılan çenemi bir bezle tutarak bana bir parça ekmek yedirmeye çalışıyordu. Hapishane görevlileri Hasan Hayri'yi çağırıp dışarı götürdüler. Aradan bir saat geçti, iki saat geçti Hasan Hayri dönmedi. Sorduk, soruşturduk, Hasan Hayri'nin idam edildiğini öğrendik'' dedi. Evet o günden bugüne Türk sömürgeciliğinin Kürt halkı hakkında değişmeyen adaleti.

Şeyh Sait ayaklanması Türk sömürgeciliğinin cinayet ve katliamları ile sona erdikten sonra Türk ordusu Dersim dışında tüm Kürdistan'ı işgale başlar. Düşmeyen tek kale Dersim, hedef seçilir. Kalenin düşmesi için yoğun hazırlıklar yapılır. Planlar bir bir uygulanmaya başlanır.

DEVAM EDECEK

Weşanên Serxwebûn yayınları arasında daha önce Türkçe olarak yayınlanan **ERNK-Program Taslağı'**nın yeni bir baskısı Kürtçe olarak çıktı.

Dilsoz / Dengê Şoreşê şiir kitabı **Weşanên Berxwedan** yayını olarak ilk baskısı yayınlandı.

Direniş Kahramanımız Ramazan...

Baştarafı 2. sayfada

ve bir daha bozuşmamak zorunluluğu altında hissettim kendimi.''

Birden olaylar ters gelişmeye başlar. 1985 Aralık ayında, Parti MK toplantısı yapılmış, yeni planlamalar hazırlanmıştır. Ramazan yoldaş, MK yedek üyeliği ile onurlandırılmıştır. Ona bu görevi alana giden bir devrimci grubumuz iletecektir. Grup, Şirvan'ın Hürmüz köyünde bir komplo ile karşılaşır. Üçü şehit düşer, üçü de yaralı olarak esir düşer. Ardından Sason'da Ali Ozansoy adlı kaçkının ihaneti gelişir ve Mart '85'te de 8 devrimci şehit düşer. Düşman kış koşullarından da yararlanarak isabetli operasyonlar yapar. Sason birimi, kurye göndererek Ramazan yoldaştan yardım ister. Yerleri keşfedilince birlik zorunlu yer değiştirir. Birlik, çok ağır koşullar altında hareket etmektedir. Hem sert kış koşullarıyla hem de düşman operasyonlarıyla mücadele edilmektedir.

Birlik, kayıp vermeden bahara girer. Planlamaları atılımdır. Geniş bir alanda harekata girişilir. Köy toplantılarına ağırlık verilir, eylem hazırlıkları yapılır. Ramazan yoldaş, moralinin diriliğini ve intikam inadını Nisan 1985'te Botan'daki Parti birimlerine ilettiği son raporunda şöyle dile getirir:

''Sömürgeciler, binlerce askerle yoğun operasyonlar yapıyorlar, tutuklanmalar var. Düşman, ajanlaştırmaya, muhbirliğe ve milisliğe ağırlık veriyor. Pasifikasyon kısmen etkili oluyor. Yarattığımız geniş siyasal etkiyi, düşman operasyonları ve yoğun kardan dolayı yeterli etkinlikte derinleştiremiyoruz, düşman bu durumdan yararlanıyor... Yine de boş durmuyorduk; büyük bir çabayla kitlelere ulaşmaya, durumu anlatmaya, insiyatifi elimizde tutmaya, düşmanın operasyonlarını boşa çıkarmaya çalışıyorduk. Şimdiye kadar az çok düşmanın oyunlarını bozduk. Şimdi karlar eridi. Hareket serbestisine kavuşuyoruz. Daha etkin bir çalışmaya gireceğiz. Yoldaşlarımızın şehit olmasına yol açan ajanlara karşı eylemler halkın en büyük istemi haline gelmiştir...''

Düşman da ağırlığını Bitlis ve Şirvan'a verir. Binlerce askerin katıldığı operasyonlar olur. Düşmanın kışın devreye soktuğu pek çok ajan cirit atmaktadır. Büyük çatışmalar olur. Ramazan KAPLAN yoldaş, bu çatışmalardan birinde ağır yaralanır. Mermi çenesine değmiş ve dağıtmıştır. Kan kaybı fazla yol aldırmaz. Bayılır. Yarı ölü durumdadır. Köylüler, onu kurtarmaya fırsat bulamazlar. Sömürgeciler yetişir. Konuşturmak üzere derhal Bitlis'e götürürler. Önce konumu açığa çıkmaz. Ali Ozansoy hainine gösterilir. Komite sorumlusunu yakaladıklarını öğrenen sömürgeci cellatlar vampirler gibi üşüşürler.

Gün 1 Mayıs 1985. Sömürgeci cellatlar kurban isterler. Işkencenin dozunu artırırlar. Ramazan yoldaş, konuşamamaktadır. Kağıt kalem ister işaretle. Sömürgeciler amaçlarına ulaşmış gibi sevinirler. Ama sevinçleri kursaklarında kalır.

Ramazan yoldaş, devrimci yaşamında kusur etmemiş halk önderi olarak ne yapacağını biliyor, kağıdın üzerine şunları yazar:

''Boşuna uğraşmayın, tek kelime alamayacaksınız.''

Cellatlar saldırır ve onu şehit ederler.

Şehit edilişinin 4. yıldönümünde Ramazan KAPLAN yoldaşı, sadece bir ulusal kahramanımız olarak anmıyoruz. O her zaman aramızda yaşayan halk önderi, Parti militanı, devrim öğretmeni, direniş kahramanımız CELAL HOCA'mız olacak, anılacaktır.

Yusuf

Impressum:
M. Atar
Göttinger Chausse 75
3000 Hannover 91

Yazışma Adresi:
Feyka-Kurdistan
Postfach: 15 31
5300 Bonn 1

Ödeme Adresi:
BfG.-Bonn
Konto Nr: 12 05 24 21 00
BLZ: 380 101 11

Avustralya	3.—	$
Avusturya	18.—	s.
Belçika	60.—	bfr.
Danimarka	8.—	dkr.
Fransa	6.—	ff.
Hollanda	3.—	hfl.
İngiltere	0.80	£
İsveç	6.—	skr.
İsviçre	2.50	sfr.
Norveç	10.—	nkr.

Meteloken Kurdî

Kurmê darê, ne ji darê be, dar narize

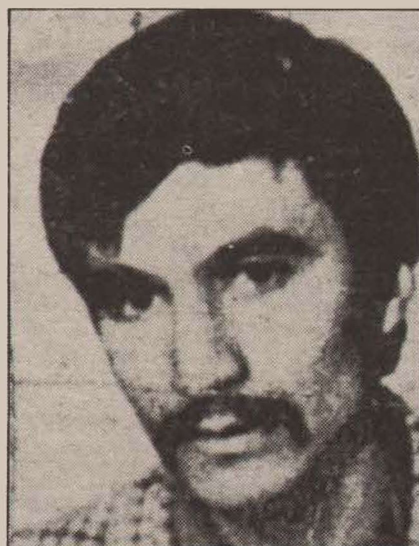
ÇAND • PÎŞE • TORE — KÜLTÜR • SANAT • EDEBİYAT

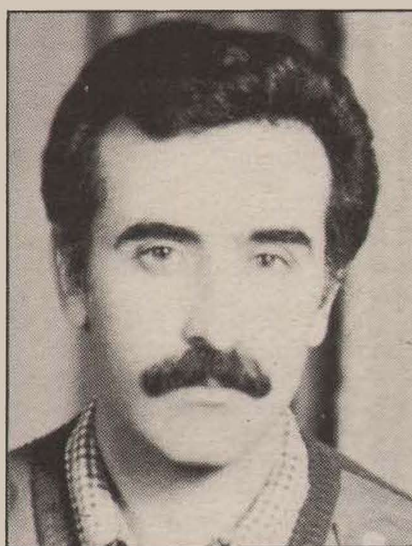
Özgürlük ağacına katık olan
Onlar özge canlar
Özgürlük yürüyüşümüzde
Birer kilometre taşı dikerek
Yiğitçe toprağa düştüler

Ve yine onlar
Bölük bölük tabur tabur
Alan alan yürüyen
Özgürlük savaşçılarının elinde
Yükselen bayraktırlar...

Haki KARER, Mehmet KARASUNGUR, Ferhat KURTAY, Eşref ANYAK, Necmi ÖNER, Mahmut ZENGİN, İbrahim BİLGİN, Ramazan KAPLAN ve Halil ÇAVGUN'u özgürlük yürüyüşümüzde yaşatıyoruz, yaşatacağız.

Aydın cezaevinden
dava arkadaşları adına
Mehmet Can YÜCE - Sabri OK

Li ser bîranîna rêberê gernas û têkoşerê înternasyonalîstê bilind HAKI KARER:

EZ MIROV BÛM!..

Nebû tu cudatiya min
Ji dîliyên xwede ên din
Neh mih û deh rojan
Di rahma dayik te mayî
Zabûyî, mezinbûyî, dipeyivî
Canekî xwarin dixwar bûm.
Di bîstûheftan de bûm hîn
Têr nebûyî ji jîna xwe
Şitilekî ciwan bûm
Qencî re, delalî re, nûjenî re, rastî re; heval
Nebaşî re, gemarî re, kevnarî re, xwehrî re; dijmin bûm.
Ez MIROV bûm!..
Canê min standin bê ècel
Tirêj tirêj pêl-dayî, di rojekî hijdehê Gûlanê de
Bo dozê, min serî danî
Daxwaza min, evîna min, ser xaka xwe dirêj bûm
Zeliqîn berên bi dohn
Li singê min ê hogir;
Ji serî ta neynûkan xwînî bûm.

Ez MIROV bûm!..
Ez hevalê hemû komên bindest ê rast
Zilmê re, nîrî re, kedxwarî re dijmin bûm
Di şerê serxwebûn û azadiyê de
Di refên pêşîn de bûm, bo gelê xwe yê belengaz
Dest min de çek, keleşekî cengawer bûm
Li ser nebûna min qedeh li hevdan koma xayînan
Ya kû ew wan nedizanî, ez di stranên dihatin gotin de
Loriyên dihatin xwendin de û
Di nav dengê çekên nedihatin rawestandin de
Yê dijiyam bûm.

Ez MIROV bûm!..
Ez ê karkeran, ez ê gundiyan
Ez rika bêhempa yê hemû bindestan
Ez kedxwarî re, emperyalîzmê re
Û li hemberê paşverûkên xweyî-cih
Çar-gavî bilind bûyî dengê gelê xwe yê awaz
Ez ji serî pêde "rabûn" bûm
Ne ji bo pênc-çexiyan namusa xwe dayî re amade
Xayînek, ne jî "xwarina wî goştê mirovan
Vexwarina wî, xwîn bûyî" sultanek bûm.
Ararat bûm, Koçgirî bûm ez
Dêrsim bûm, Zîlan bûm
Ji zikên hatin qelaştin hatî derxistin
Rûyê rojê nedîtî mendalek bûm
Di serê sunguwan de yê dihejiyam bûm.

Lê ez MIROV bûm!..
Dirok bûm ez, dîroka bindestan, yên nizm tên dîtin
Derbas bûm ez ji cendera zilmê
Sohr, mîna xwînê hatim herifandin
Imparatoran, sultanan, koma xwînxwaran
Xwestin min tune bikin
Belavkir şaxê xwe min li xaka xwe
Ta îro min debar kir.

Ez MIROV bûm!..
Min firand serê wî, yê zalim Dehak
Ez KAWA'yê hêsinger bûm
Yê ser orsê mekûtê dihejand bûm
Kêm nebû tu caran carek din
Li xaka min agirê serhildanê
Ez şelalekî sohrik bûm
Li hemû 21'ê Adar'an de
Ser baniyên çiyan ê pêdiket bûm.

Ez MIROV bûm!..
Spartakûs re bi hevra bûm, di qadên Roma de
Hêviya pêşemîn
Gerîllayê cîhanê bûm ê yekemîn
Li hemberê ezbeniyên wan li serxwe "rapirîm"
1871'ê li Parîsê, li Rusya'yê bûm Cotmeh 1917'an de
Li Çîn'ê, li Kore, li Kûba, li Vîetnam
Ala sohrik ê hilgirtî bûm
Li Laos'ê, li Kamboçya'yê, li Mozambîk
Li Angola xwîn diveraşandê mitralyozan bûm
Qelaşt zikê wan xayînan, mejokdaran
Ji kozikan ta kozikan belav bûm
Heskirina welat weke çarikeka bi gemar
Li ser rûyê xwe yên hildigirin
Canê min standin bê ècel.

Ez MÎLÎTANEK bûm!..
Bê şer û bê kedxwarî
Li nav gêtîkî şerê min
Hîn di bîstûheftan de bûm û
Hîn şitilekî ciwan
Bona serxwebûn û azadiyê
Daxwaza bê bûha di nav xwîna sohr de
Hatim gevizandin.

Ez MIROV bûm!..
Ez şerê bê dawî
Ez welatê tî-bûyê serxwebûnê
Ez erdê bi sergîn-bûyê rizgariyê
Ez K U R D I S T A N bûm!..

ŞIVAN Û ZERÊ

Diyar

—2—

—Zerê tu hatiyê çê, ma tiştik bûye li mala we?

—Çi nebûye.

—Heke tiştek nebûyî be, çima tu hatî? Tu hatî çê, kovanên te çine?

—Şivanê min, destura min bi de ez bê me cem te. Ku ez demekê li bal te runim, ez wê keserên dilê xwe ji te re bêjim.

—Başe Zerê were rune. Ka çi dilê te de heye, derdên xwe bêje û zû rabe ji nik min here, da kes te li cem min nebîne.

Zerê runişte cem Şivên û dilê xwe ji Şivan re vekir.

—Şivanê min, ev bû 2 sal in, bûme dîldariya te. Dilê min ketî te û Zozana Gewerokê. Dilê min bi we re ye. Ez dixwazim evîna te jî, ji bo xwe bijîm. Ji bona vê yekê ez hatime cem te, ka tu çi dibêjî? Gotina te çiye?

—Zerê rabe bi lez ji vir here, here bin reşmala mala bavê xwe. Henekên xwe bi min neke. Ez Şivanekî hêjar, belengaz û bê kesim. Tu dota axanî. Ez baş dizanim, tu ne henkûfî min î. Ez bi çavên xwe dibînim, ev bû 2 sal in, kurên axan û malbatên eşîra Herkiyan tên te dixwazin. Bavê te, te nade tukes ji wan, vêca wê çawa te bidê min.

—Şivan! Raste kurên axan tên min dixwazin. Bavê min jî,lê min didê wan. Lê belê ez wan nastînim. Dilê min ketiye te. Ez li ber soz û biryara te me, li hêviya gotina te me. Niha ez li benda te mame, ka tu çi dibêjî?

Şivan ji xwe re heyirî ma. Kete nava fikaran. Lê tu soz û biryarên bingehîn neda Zerê, ji ber ku, Şivan bawer bi vê yekê nedikir.

—Zerê! Ez tu soz û biryaran nadime te.

—Çima?

—Ji ber ku tu keça axayekî û jî mirovekî Şivanim. Ne mala min heye, ne jî rewşa baş min heye. Jiyana te ji min re wê bibe barekî pir giran. Hema ne serê min biêşîne, û ne jî serê xwe. Rabe here mala xwe, rune ser xatuniya xwe! Vaye pezê min çû, ez jî wê herim pezkê xwe.

Zerê xwe ji cem Şivên durxist. Bi çavên rondik û tijî hêstirî û bi dilekî disojî, hêdî-hêdî bera xwe da malê. Lê belê ji tivancên dilê xwe, heya beyanê raneza. Tava beyanê avêt; li alîkî bû qeb-qeba kewên Kurdistanê û li ser şikêr, kevir û latên bilind dixwendin, li aliyê din bayê beyanê bi nermî lêdixist, ava golan li navahev dixist û dihejand, dilerizand. Çêmenên dora avan di navahev dediqulibîn. Gûl û sosinan xwînava xwe li nav çêmenan dirijand. Zerê, bi kesera dilê xwe û hisreta evîna xwe, ber bi golê de rêveçû. Ji bo xwe û ji ber xwe diaxifî û wusa digot:

"Xeml û rêdana rewşa te zozanê! Ji bo min tu bûyî jiyana çol û deştên zuwa. Ji wan çolîstanên Erebîstanê. Ez çi bi gûl, beybûn û sosinên te bikim? Tev bûn sitirî ketin çavên min, tev bûn kelem dilê min derizandin, tev bûn agir mêlak li min biraştin! Dengên kewên te li min bûn dengê gur û kefteran! Mêrg û çêmen li min bûn bestên kuç û keviran! Ez çi bikim bi vê jiyanê, ku şad nebî bi evîna min?"

Zerê, bi van xem û xiyalan, li ser devê golekî rawestî. Mîna gûlekî çilmisî û meçiqî, melûl-melûl difikirî. Qewla xwe da, ku bi şev carekî din biçe cem Şivanî. Vê carê, bi sund û peyman, bi ahd û biryar, bi hemû şêweyan xwe bi Şivên bide pejirandin. Di vê navberê de, tava rojê xwe avêtibû serê gir, mil û baniyan. Tirêjên xwe ji nava serê Çiyayê Çarçelê davêta nav çêmen û mergên dora golê. Derdor kesk û şînahî dikir. Kembera pişta Zerê, dileylî û dibirisî. Şivanê li dur, ji teysîna kemberê zanî ku ew Zerê ye.

Lê Şivan jî heyanî wê demê tev vehesiya bû, di nava bîr û fikarên xwe ên kur de mabû. Dema Zerê li vî hêlî dît, dîsa dest bi hizrên xwe kir. Ji xwe re bi vê nolê difikirî:

"Ez nizanim Zerê çi dil heye. Bi min be, ew henekên xwe bi min dike. Ma gelo raste bûye dîldar û evîndara min? Heke vê carê ez Zerê bibînim, ez wê tiştekî jê bizanibim. Ka çi dil wê heye, wê çi bike? Ka ji dil e an ne? Dê binêr lo... pezê min jî bijiya! Dê ez billûrekê lêxim, pêzê xwe bînim serhev... Heye ku Zerê jî, guhdariya billûra min bike!"

Şivanî dengê billûrê bilindkir û berda zozan û gêliyan. Zerê, ji ser mêrgên dora golê dengê billûra Şivên sehkir. Hema ji ber şala pişta xwe neynika xwe anî der û berê wê da aliyê Şivên, teyisand û leyiland. Hingê Şivan wusa gote xwe:

"Bi xudê dilê Zerê bi min heye. Lê ku Zerê rast be, û rast dibêje, ez wê xwe li nava vê behrê bidim. Hema çi hat û çi çû! Kalkên min gotine; **'Li zorbazan zor, li kêman kêm'**. Ka vêca wê çi bibe, wê çawa bibe?"

Lê Zerê hebekî dilşikstî bû, ji ber ku Şivan bersiva neynika wê nedabû. Halo difikirî:

"Ez nizanim, ez çi bikim! Ev Şivano çi miroveke weha? Bersiva neynika min jî neda. Lê heke ew min bikuje jî, ez wê vê şevê dîsa biçim cem wî û biryarekî bêdûmayî jê bistînim..."

Di vê navberê de, rojê tirêjên xwe berdabûn ser zomê û reşmalan. Dibû gum-guma meşkên bêrîvanan û dengê berx û kehrikan, qîr-qîra zaroyan. Dot û nebûk ji nava zomê derketibûn, çûbûn ser co û kehniyan. Neynikên xwe deranîbûn, xemla xwe çêdikiran. Heryekek ji cihê xwe li rewşa Zozanê Gewerokê mêze dikiran. Guhdariya dengê kew, kovok û civîkan dikiran. Lê belê di nava ref û rêzên xwe de, hew Zerê didîtin. Hema carekê mêze kirin, ku Zerê li aliyê golê ye û bera xwe daye aliyê reşmalan. Bi şêweyeka xeyidî, bê xeml û hewl rêvediçe û tê. Keçhevalên Zerê, li dora Zerê civiyan û jê re gotin:

—Xatuna me, arama me, te çiye, çi li te bûye? Bo çi îro rewşa te ne başe, xemla te xeyidî ye?

—Min çi niye. Di vê sihara beyanê de, ez di xew de bûm. Li ser dengê kew û civîkan ez şiyar bûm û rabûm çûm ser çêmenan. Min guhdariya hemû dengan dikir. Ji ber vê yekê hemû xerîbiyên taybetiyên Zozana Gewerokê di nava dilê min de, îro cihên xwe girtine. Kelemên dilê min û xemgîniya min ev e. Çi derd û tivancên dilê min nîne.

Diya Zerê, **Dêvanê**, ji binê reşmala xwe de dît ku, heval û hevtemanên Zerê, li dora Zerê kombûne. Bi yek hewlê ji cihê xwe hema rabû û ber wan de çû. Dema çavên wê bi rengê Zerê ket û dehna wê ket xemgîniya Zerê, cih de şaş û metal ma:

DÛMAHIK HEYE

Çiyayên Govendê û Çarbûkan
(Govenda bo çarbûkan)

Tayip-Şoreş / 7. Sibat 1988

Li herema **Botanê** di navça **Şemzînan** de, **Çiyayê Govendê û Çiyayê Çarbûkan** hene. Navekî din ê Çiyayê Çarbûkan, **Çiyayê Çarçelê** ye. Ev çiya bi hemû taybetî, dîrok û bûyerên xwe gelek bi navûdeng in. Ji mêj ve, ev wusa tê zanîn.

Pêşî em dixwazin li ser serpêhatina Çiyayê Govendê binivîsin: Çiyayê Govendê dikeve başura bajarê Şemzînan. Di navbera êşîrên **Gerdî, Herkî û Mizûrî** de dimîne. Eşîra Gerdî dikeve başur, Mizûrî dikevin rojava û Herkî jî dikevin bakura Çiyayê Govendê. Ev hersê eşîrên Kurdî, li Govendê cihên xwe girtine.

Çiyayê Govendê, ji aliyê Mizûriyan ve, dikeve tixubên Kurdistana Başur. Çemê ji Şemzînan tê, di wê hêlê de diherike jêr, nav **Rûbara Zapa Piçûk**. Di navbenda Govendê û çem de, 7 gundên Kurdan hene. Navê gundan ev in: **Basya, Tûyê Darê, Gilanê, Akîka, Mavata, Hergoş û Benan**. Ev gund bi rêzê dikevin demanên Çiyayê Govendê. Ji nav van gundan, gundê Hergoş bi navûdeng tê nasîn.

Ji sala 1965'ê heya sala 1975'ê 630 mal di vî gundî de hebûn. Gundekî gelek mezine. Di nava gund de 63, li dora gund jî 303 kehniyên avê hene. Gelê me, li ser gundê Hergoş gelek tiştan dibêje. Lê belê em vê yekê dihêlin paşê re û niha em wê bên ser Çiyayê Govendê, hêla Kurdistana Bakur.

Li hêla bakur, 5 gund dikevin demanên Govendê. **Girane, Kelêtok, Şervena, Kelêta û Bêgalte**. Gundê Bêgalte û hêlekî ji gundê Basya dikevine ber eşîra Herkiyan. Çar gundên din, girêdayî eşîra Herkiyan in. Dora Çiyayê Govendê, 45 heya 50 km heye. Bilindahî ji heya 2 km û bêhtire. Bilindiya girê bi xwe dora 100 metran e. Firehiya banê Govendê û berûnatî ji 7 haya 10 km heye.

Niha em bêne ser taybetiyên Çiyayê Govendê:

Rastî, gava mirov ji dûr ve berê xwe bide Govendê, di nava dilê mirovan de keyf û şadiya hezar salan pêdikeve. Gelek tiştên bîra mirov û cih digirin. Dema mirov li Çiyayê Govendê temaşe dike, bi hezaran keç û xortên Kurdan, bi taw û temtêlên Kurdî girêdayî, tên pêşiya çavan. Weke ku di çar demsalên salê de, rabûyibin govendê.

Me li jor li ser banê Çiyayê Govendê nivistibû. Kêliya mirov ji dûr li banê çiyê binêre, mîna deştekî rast tê xuyakirin. Lê mirov tê diderxîne, ka eşîra Gerdî, di çi baniyan de dije. Ji dûr ve, mirov dibêje ku, ev bajarekî xirabeye. Çolîstaneke, bûye cihê kundan, rovî û çeqelan. Lê dema mirov here ser banê Govendê, mirov dibê xwezî ez nehatibama!

Tu caran, tu kes naxwazê ji wir derkeve, vegere. Çawa suka qeyseran hene, ew jî wusa çêbûye. Mîna çêbûna sukên bajarên qeyseran, çêbûye. Demsala buharê gava mirov diçe ser banê Govendê, rastî xeribiyek kûrbi-kûr dilê mirovan dialîne. Dengê **Qaqijkan**, digel refên **Kew û Kevokan** bilind dibe. Ji ser vî kevirî xwe davêjin ser kevirê din. Dipekin, dileyzin, dibezin... Pezkuvî ji mexelên xwe radibin, derdikevin serê keviran, li ber tava rojê mîna heykelan dirawestin. Lê çi mixabim, kehniyên avê li ser Govendê nînin. Li şuna van gelek çal û çalik hene. Hinek ji wan heye 20 metran, hinek jî heya 30 metran kûr in. Berfa dehsalan di çalan de serhev dimîne. Ji aliyê din gelek giyayên xwarinê hene: **Rêvas, Bêza, Çorîn, Sitirk, Bihyok, Lûşe, Hindirş, Tirşok, Guruzî, Gulîlîkî, Soryasî, Gejengî, Pirpar, Sîrik, Sîrmo, Spîng, Çêmen, Tûjik, Mendik, Gung, Gungulok, Tolik, Kereng, Qîvar, Birqelack** ûhw. Dîsa di mehên havînê de bi hezaran gûl û qulilk li wir şindibin, weke; **Nêrgiz, Şilêr, Boxem, Gûl, Mexmer, Sosin, Binefş, Beybûn, Sorgûlîn** ûhw. Erd bi sed rengan dixemile. Rastî çuqas em li ser Govendê binivisînin, em nagihin dawiyê...

Niha em têne ser dora Çiyayê Govendê. Li dora Çiyayê Govendê, li hindava eşîra Gerdiyan 13 derî, li hindava Mizûriyan 6 derî têne nava çiyê. Li ser serê çiyê girek ji axê heye. Ew der cihê **Zozana Hergoşê** ye. Hinek dibêjin ev girê axê, sêlika devê çalekî ye. Ew ax anîne jor, da banê Govendê bê axkirin. Lê di dawiya nivîsa xwe de, em wê dîsa bêne ser bûyera vê axê.

Em dixwazin hinekê jî li ser berxwada li Çiyayê Govendê rawestin. Biqasî tê zanîn, gelek caran egîd û xweşmêrên Kurdan li hemberê dijminan li vî çiyayî şerkirine. Ji ber ku Kurd dizanîn pişt û hevkarên wan nîne, pişta xwe bi Çiyayê Govendê girêdidan. Çiyayê Govendê jî herdemê mêrxas û egîdên xwe xwedî kiriye. Lê belê dîsa jî bi destê kevneperestên welatfiroş dawiyê de lehengên me Kurdan dihatin şikandin.

Yek ji van berxwedanan, tevgera **Xelîlê Xweşewî** bû. Di salên 1935'an heya 1940'an gelek caran Xelîlê Xweşewî xwe dikişand Çiyayê Govendê û li wir dima. Dijmin nedikarî derkeve ser serê Govendê. Piştî sala 1940'an tevgera **Ahmedê Nadira** li Kurdistana Başur navça **Mêrgesorê** rabû. Ew jî xwe li Çiyayê Govendê heşar da. Lê ew jî ji ber axayên xwînamefiroş nekarî pir li ber xwe bide. Axa li hemberê Ahmedê Nadira şer dikiran. Lê nekarîne. Vêcarê agahî şiyandin dewleta Ruman (Tirkan). Tirkên hov, digel tabureka leşkerên cenderme, bi top û çekên mezin hatin ser Ahmedê keleş. Hogirê Mergesorî li ber xwe dan, heyanî ku tev canemerg (şehîd) bûn. Pêşî tabura cenderman pelixandin, serbazên Tirkan şikestin. 35 leşkerên Tirk hatin kuştin. Ahmed xedar birîndar dibe, xwe li Çiyayê Govendê hişar dike. Bêbextên welat hay ji kuştina wî nebû. Hêzên dewletê dîsa anîn û lê geriyan. Belê Çiyayê Govendê wî veşartîbû. Nekarîn wî bibînin. Heya sala 1981'ê. Hinek şivan diçin cihê pezkuviyan. Di şikeftekê de hestiyên wî dibînin. Belê nîşanek di didanê wî de hebû. 2 diranên wî zêr bûn. Bi vî awahî hate zanîn ku ev laşê Ahmedê Nadira ye.

Kin bê gotin, Çiyayê Govendê bi hemû şêweyan çiyakî destdayî û berhemiye. Dîroka me de, bûye remza berxwedana gelê me li dijî dijminan. Ji sala 1942'-an heya sala 1982'an ev Çiyayê şêrîn ji berxwedanê dûr ketibû. Li belê xebata gelê Kurd bin rêberiya **PKK (Partiya Karkerên Kurdistan)** dîsa destpêkir. Çiyayê Govendê jî, xwe ji bo hişarên pêşmergan amade kir.

Xebat, heya sala 1984'ê rojbiroj pêşde çû. Kedxwar û çahşikên li welatê me dure xebat hindikî rawestandin. Demekê xebat vemirî. Lê çendekê dure, berxwedan dîsa destpêkir. Gelek xwîn hate rijandin. Hogirên mîna **Hamîd AVCÎ, Ahmet û Cangir**, di sala 1985'ê de li gundê Girane serî li dijî paşverûkên welatfiroş û dewleta Tirkan a faşîst hildan. Bin rêberiya PKK xebata xwe pêşve birin. Dawiyê de, di komployeka kevneperestên feodal û dewleta Tirkên mêtinger de hatin şehîdkirin. Lê xebata şoreşgerî berdewam kir. Heya sala 1987'ê. Dîsa li gundê Girane rêheval **Mazlum**, li gundê Kelêtokê rêhevalên **Cemîl, Sadun û Zekî** û li rojhelata Çiyayê Govendê, li **Zozana Silo** rêheval **Recep (Qehreman)** bi xwîna xwe ala Partiyê bilînd kirin û li ser birçên Govendê çikandin.

Berxwedanên li Çiyayê Govendê, ji dîrokê heya niha, gelek in. Di rojnama **Serxwebûnê** de li ser jiyan û berxwedana hevalan li Çiyayê Govendê, gelek caran, lê bi zimanê Tirkî, hatiye nivîstin. Ji ber vê yekê me jî kin nivîst.

Em dixwazin niha li ser bûyerên dîrokî ên li Çiyayê Govendê binivisînin:

Tê gotin ku, di herema Gerdiyan de mîrek hebû. Keçeka gelek bedew a wî mîrî hebû. Hêla din a heremê de jî, axayek hebû. Kurê axê dilê xwe berdabû keça mîr. Li ser baniyên Govendê jî dêwek hebû. Ew jî ji keça mîr hesdikir. Ji ber vî dêwî, tukes nediwerî keça mîr bixwaze. Rojekê kurê axê gote bavê xwe, ''Bavo here ji min re keça mîr bixwaze!'' Bavê wî gotê, ''Kurê min, tu bi xwe dizanî li Çiyayê Govendê çi dêwek heye. Em nikarin vê keçê bixwazin.'' Kurê wî gotê, ''Bavo, heke dêw mala me tevan xirab bike jî, tu wê biçî, dîsa keça mîr ji min re bixwazî.'' Axa bênecar dimîne. radibe diçe cem mîr. Rûdana kurê xwe gotê. Mîr gote axê, ''Tu bi xêr hatî, başe ez keça xwe didim kurê te. Lê hinek hoyên (şertên) min hene.'' Axa gotê, ''Ka bêje mîrê min! Çine şertên te?'' Mîr got, ''Her çi kesê banê Govendê ax bike û li baniyan **Nêrgiz** av bide, ez wê keça xwe bidim wî.''

Baniya Nêrgizan

Baniya Nêrgizan dikeve başurê Çiyayê Govendê, nava eşîra Gerdiyan. Weke deştekê tê xuyakirin. Lê belê wusa bilinde ku, li tu deran ava çokan negihîtê. Di buharan de, derdor tev dibe çêmeneke kesk û di nava çêmen di jî nêrgiz şindibin. Behna wan nêrgizan xwe dide hemû gundên derdorê. Yanî di dîrokê de ew cih, tucaran nehatiye avdan. Şertê mîr ji girêdayî avdana wê derê bû, mîrê Gerdiyan vê dixwest.

Axa gote mîr, ''Başe mîrê min. Ez dê wê baniya bi nêrgiz avdim.'' Rabû karê çûyina xwe kir. Gihîşt mala xwe. Axa ji kurê xwe re got, ''Şertên mîr hene, min jî jê re got ku, em dê Baniya Nêrgizan biavdin.''

Rojekê dêw dît ku, mirov li ser **Çemê Hecî Begê** dixebitin. Ji ser banê Govendê li wan mêze kir. Got, ''Wey!.. Ev dixwazin baniyan avdin.'' Ew ji rabû, bi lez agahî ji mîr re hinart. Gote, ''Ez dê banê Govendê axkim.'' Dêw rabû selika xwe da pişta xwe. Çû, wê rojê selikek ax anî û vala kir, ser banê Govendê. Roja paşê selikeka din jî amade kir. Kurê axê ji dûr ve dît ku, aliyeka banê Govendê hatiye axkirin. Ji xwe re got, ''Heke ez xwe nelezînim, wê dêw berî min banê Govendê biaxbike.''

Kurê axê, hema rabû, barê sê-çar hespan patiska sipî kirî. Bi şev mirovên xwe anî, wê patiska sipî li Baniya Nêrgiz raxist. Beyanê dêw rabû, ku biçe selika axê a din jî bîne. Dît ku Baniya Nêrgiz sipî dike. Dibêjin, hema rengê dêwî reş û şîn bû, çavên wî sohr bûn, bi yekderbê kire kifên û qêrîn. Ber bi mala axê de baz da. Destê xwe avêt kevirekî û avêt ser qesra axê (Kevirek heye me jî dît, şanî me kirin, niha li ser rêyekî ye. Niha jî jê re dibêjin kevirê dêwî. Biqasî xaniyekî mezin e.)

Berî ku kevir bigihe mala axê, dêw destê xwe avêt kevirekî din. Gava dixwest wî jî bavêje, mêzekir ku mala axê gişt direvin. Kes di qesrê de nema.

Pir hêrs bû. Xwe ji wî poza Govendê avête xwarê. Li binê çiyê ket û parî-parî bû. Belê dema ku xwe ji çiyê bavêje jêr, tevşuyê wî jî kevir û ax pêre dibirin. Tevşû di destê dêwî de bû. Tevşûyê wî, li pozê çiyê ketiye. Cihekî diyar li wir heye, dibêjin ev dere, cihê ku tevşû lêketî. Şikeftekî, ku dora 300 mêr bikaribin ji xwe re li wir cih çêbikin heye. Ev jî, dibêjin, seviya wî axeyî ye ku xistibû ser banê Govendê. Niha ev der, Zozana gundê Hergoşê ye. Gundî, niha jî, 2 mehan li wir dimînin.

Govenda bo çarbûkan

Navê **Çiyayê Govendê** ê kevn û dîrokî, **Çiyayê Jûlî** ye. Navê **Çiyayê Çarbûkan jî, Çiyayê Çarçelê** ye. Ev bûyera jêrîn li ser hatiye gotin, û tê gotin.

Dibêjin çar bûk bi hev re anîn Çiyayê Çarçelê. Dawetîkî gelek giran ji bo wan çêkirin. Ji hemû heremên Kurdistanê, gelek kes hatibûn û vexwendî bibûn. Roja ku ew çar bûk hatin, hewqas mirov destên hevdû girtine. Mêr û jin, tev bi hev re, bi leyistok, govend û sitranan çûne pêşiya çar bûkan. Belê di wê şahiyê de, berbûkakê jî ji bona rê, hinek nan bi xwe re anîbû. Ji ber keyf û dîlanê, jibîrkiribû ku nanê xwe bixwe. 2 caran nanê wê kete erdê. Lê herdu caran jî nan ji erdê hilanî û xiste paşila xwe de û govenda xwe domand. Cara sisiyan dîsa nan ket. Ê din jî kerbên xwe piyê xwe rakir, danî ser nanî. Bi erdê ve pelîxand. Dibêjin hema cih de ew çar bûk û ew govenda giran dibine kevir.

Rastî gava mirov ji dûr ve temaşê vê derê bike, bi tevayî mîna çarbûkan û refên govendê tên ber çavan.

Li bajarê Mêrdînê navça Kosarê yekîtiyên ARGK ji çend aliyan avêtin ser alaya cenderman

Şeva 5'ê Gûlanê, hêzên me yên rizgariya neteweî êrîşek birin ser alaya cenderman, ku li ser reya Mêrdîn û Kosarê (Kiziltepe) dimîne û mezintir e ji yekîtiyên leşkerî ên artêşa Tirkan li herema Mêrdînê. Hêzên me yên rizgariyê, ji hêla çiyê ve, û ji sê aliyan ve roket reşandin ser avahiyên alaya cenderman. Ji aliyê din jî, hêzeka ARGK, livbaziyeka bingehîn li ser rêya Mêrdîn û Kosarê pêkanî. Li vira karakola polêsan heye û karvanên leşkerî hertim xwe ji vir ditevgirînin.

Cemseka polêsan ku kete kemînê, digel kesên tê de, hate tunekirin. Bi kêmasî 5 polês hatin kuştin û gelek polês û serbazên dijmin jî, birîndar ketin. Hundabûnên dijmin ên diravî jî, digihin milyonan ji Lîrên Tirkî.

Serleşkeriya Gelemperiya Tirkî, xwest rûdanê veşartî bihêle. Ji ber ku, ew wan digot ku ev alay wusa hatiye parastin, ku tucaran êriş nekaribin bên ser. Dure jî beyankirin, ku leşkeran bi xeletî li hevûdu reşandine. Wusa xwestin tengezariya xwe biniximinin.

Ev êrîş îspat kir ku, tu yekîtiyên dijmin ên li welatê me, nikarin xwe biparêzên, ji êrîşên hêzên ARGK...

Xofa artêşa mêtinger mezin dibe

Operasyonên artêşa mêtinger dîsa bêhuda çûn

Tevger û liva hêzên me yên rizgariya neteweî, ya buhara sala 1988'ê bi serkeftinî berdewam dike. Ji hêla din operasyonên artêşa mêtinger jî avê de diçin. Vê yekê asteng û bêçaretiya artêşa mêtinger mezintir kir.

Roja 6'ê Gûlanê, serekê Serleşkeriya Gelemperî Necîp Torumtay hate bajarê Amedê. Hevdîtin digel waliyê mêtinger Hayrî Kozakçıoxlu, serleşkerê Cendermên Nemaze ên heremê Hulusî Sayin û berpirsiyarên artêşê û îstîxbaratê çêkir. Li ser pêşveçûna têkoşîna me rawestîn. Ji ber ku weke dihê zanîn, roj bi roj, dibistan bêhtir dihên girtin. Çetên sîxur, du hev çekên xwe datînin. Posideyên livbaziyên rizgariya neteweî, her dem diçe xurttir dibin. Li hemberê vê yekê jî, ji destpêka meha Adarê virde, artêşa Tirkan operasyonan birêve dibe, lê tev bêhuda diçin.

Dawiya civînê de biryar girtin ku, ew wê operasyonan xurttir bikin, parêzkariyê dijwartir bikin, karên îstîxbaratê kur bikin, derfetên parastinê li dora tixuban zedetir bikin û karên civakî û aborî (!) li "Rojhilatê" bilezînin. Lê diyare ku, serê 4 salan e, mêtinger her vê çerokê ji devê xwe derdixin.

Niha li dora êrdimên nola Midyadê, Mistbînê, Mehsertê, Dihê, Şirnex, Berwarî Qilaban, Şemzînan, Dêrsim û Çewlikê (Bîngol) ev operasyon bêhtir hatine zêde kirin.

Leşkerên Tirk di nava tirsê de ne. Bi hev dikevin. Hevûdu dikujin. Nivê serbazên Tirkan di nobetê de ne. Ev rewş xofa wan datîne holê. Pir eşkere dihê dîtin ku di nava kîjan psîkolojiyê de ne. Artêşa mêtingeran tedbîra xwe ne tenha li dijî ARGK, digire. Herwusa li dijî dubendiyên di nava xwe de jî. Herçuqasî dewleta Tirk, heya ji dest dihê, rûdanan vedişêre jî, dîsa eşkere dibe ku serbaz ji leşkeriyê direvin, hinek ji serbazan daku neçin şer xwe birîndar û seqet dikin. Rûdana ku vê dawiyê di nava bajarê Amedê de bû, îspateka vê yekê ye. Roja heftê Gûlanê ji ber ku serbazek xwest fîrar bike, leşker bi hev ketin. Heya beyanê ber û gule reşandin ser hevûdu. Bajarê Amedê, bi hemû rûdanan rind hesî...

Li Şirnexê lêdanên mezin li çetan ket

Destpêk rûpela dawî de

ax û zozanan bidin. Lê piştî demeka kin de, mêtingeran bi dozerên xwe rê vekirin, digel bijijk, mamhosta û karakolên xwe hatin vê heremê. Li her gundekî karakolek hat avakirin.

Mêtingerên Tirk, ji bikaranîna bingehîn di warê çetevanî û şerê taybetî de, Şirnex ji xwe re hilbijartin. Serleşkeriya gelemperiya Tirkan xwest, tevgera me ya rizgariya neteweî, tenê bikişînê vê derê û tunebike. Gund hatin sohtin. Mirov hatin girtin, şewitandin û ji balafiran hatin avêtin.

Lê encam dîsa jî bû, serfîraziya hêzên me yên rizgariyê. Mîna mêtinger bixwe jî dibêjin, cihê ku bêhtirîn derb girtinê Şirnexe. Çetevanî ji Alîxan Tatar, Osman Demîr û KUK'vanên Gundikê Mellê, derbas nebû. Lê dîsa jî, ji 40 kesên ku vê salê çek ji dijmin girtibûn, 38 kes çekên xwe vegerandin. Di vê dawiyê de li gundê Kayaboyu 6 kes din, çek ji destên xwe berdan. Axa û garanên çetan, nema diwêrên bêne gundan.

Li hemberê vê yekê, ARGK ji her gundî şervan derxistî ye. Ji her gundî şehîd û girtî hene. Hîma girseyî a mezintir, ya ARGK ku li Şirnexê ye.

Ev bû çar salin ku şer li Şirnexê berdewame. Serdestî di destê ARGK de ye. Hemû azînên şerê taybetî ên mêtingeran, nola çetevanî, dibistan, rê, gundên stratejî, koçberkirin ûhw. îflas kirin. Serdestiya ARGK ji Çiyayê Cûdî, heya Çiyayê Gebarê, ji wir heya Dihê û Berwarî û heya Çiyayên Garisan, navçên Elkê û Çatak û Çiyayê Kato seransere.

Ev derdor, navçên dîrokê yên serhildanê li Botanê ne. Axa me ya bi şefqet, gelê me yê serhildankar, ê din xwe didamezrîne.

Komcivîna înstîtuta Kurdî li Bonnê

Di roja 7'ê Gulanê 1988'ê de, Melbenda (înstîtut) Kurdî komcivîna xwe çêkir, piştî 3 mehan ji komcivîna berî niha, ku têda biryar hatibû standin, civîneka wilo di 3 mehan de bête dirist kirin, bi armanca ku Melbenda Kurdî ji rewşa mirin û nemayinê derkeve.

Bêhtirî 100 endamên aktiv û alîkar amadê komcivînê bûn.

Komcivîn, 9 seetan berdewam kir. Tê de çi problem û çi nebaşî peyda nebûn. Deqîkek li ser şehîdên Kurdistanê hat rawestan. Dîwanek ji 3 kesan û ji 2 nivîsaran ji nav endaman hatin hilbijartin. Komîteya berê rapora xwe ya xebatê bi zimanê Almanî xwend û bi Kurdî şirove kir. Rapora diravî jî hat xwendin û hat diyarkir, çuqas deyn li ser Melbendê hene (dora 60.000 DM). Piştre vehesek hat dayin.

Piştî vehesê, dest bi xwendin û guhartina desturê hat kirin. Gelek xalikên ku derî li endametiya Kurdan digirtin hatin rakirin. Serxwebûna Melbendê ji dest Almanan û ji nav lepên 'van kesên Kurd, ên ku dixwestin wê ji xwe re bikin dêrîna bavê û di nav xwe de bikin weraset, bû armanca guhartinan. Hat biryarkirin, ku komîteya nûh careka din li desturê binêre û pêşniyarên xwe bo guhartina xalikên nedirist ji komcivînekî paşerojî re amade bike. Di vê koçbera komcivînê de bi firehî li rewşenbîran ji aliyê gelek endaman ve hat axaftin û biryar hat standin, ku 3 endam bên derxistin (Yekta, jina wî û Klaus Thüsing). Dîsa vehesek hat dayin, ji bona komîteyeka nûh bêtin hilbijartin. Dora 20 endaman bo komîteya berpirsiyar ji aliyê endaman hatin pêşniyar kirin, ji wan 8 man û ên din xwe dan şun.

Ji wan 8 kesan, bi dizî û nivîsandin, 7 kes hatin hilbijartin. Ji wan 5, endamên komîteya berpirsiyar bin û 2 kes jî, endamên cihgirt bin. Ji komîteya berê tenê yek endam hat hilbijartin.

Li dawiyê, komîteya nûh ji mêhvan û endaman spas kir û soz da, ku navê Melbenda Kurdî paqij bike. Şaşiyan serrast bike. Têkiliyên wê di xizmeta gelê Kurd de pêkbîne û xebatên baş û pak bide ber xwe. Lê bi rastî, ji ber ku deynên Melbenda Kurdî pirin û hinek alîkariyên mîrî ji ser ve hatine birin, Melbenda Kurdî hewcedarê hemû rengên alîkariyê ye û di serî de alîkariya diravî.

YKWK, têkilî xwepêşdanên 1'ê Gûlanê bû

Kedkarên Kurdistanî, li welatên Almanya Rojava, Frense, Îsvîçre, Hollanda, Belçîka, Danîmarka û Avusturya, bin ala ERNK û amblemên YKWK beşdarî xwepêşdanên pîroziya 1'ê Gûlanê bûn. 1 Gûlan roja hevkariya karkerên cîhanê ye. Karkerên Kurdistanê, bi armanca hevkariya enternasyonalîst xwe têkilî van xwepêşdanan kirin.

YKWK (Yekîtiya Karkerên Welatparêzên Kurdistan), bi awakî aktîf, di vê salê de li welatên Ewrûpî hate temsîlkirin. Domana numayîş û xwepêşdanan de bi awakî berfireh û tunde, belavok û kovar hatin belavkirin. Nunerên karkerên Ewrupa jî, bersiva hevkariya YKWK dan. Xebatên ragihandin û agahdariyê ên YKWK, bala girsên Ewrûpî, pir kişandin ser xwe.

Daxuyana Komcivîna Komela Demokratên Kurdistana-S.

Di roja 10.04.1988'ê de, komcivînek taybetî ya Komela Demokratên Kurdistan-S. li bajarê Bonnê di xaniyê "Kurdistan-Centrum" de çêbû. Dora 85 kes ji endam û mêhvanan amade bûn. Bêhtirî 6 seetan axaftin çêbû. Li dawiyê pêşniyareka komîteya bepirsiyar bi piraniya dengan hat pejirandin, ku komele xebatên xwe yên rojane, civînên xwe, kar û barên xwe li gel "Feyka-Kurdistan" bike û her sê mehan careke civînekê bo problem û rewşa Kurdistana-S. bi endamên xwe re çêbike, lê ji komcivînê û pêşde kesek nikare bê biryara "Feyka" bi navê ve komelê biaxife an jî bixebite. Ev jî gaveka mezin bû bo yekbûna xebata karker û penaberên ku ji Kurdistanê li Almanya Federal dimînin. Bi vî rengî rê li parçebûna vê komelê, li jarbûna wê û li ser kesên ku naxwazin Kurd bibin yek hat birîn. Kesên ku ne endamên komelê bûn û dixwestin pozên xwe têxînin şorbê, xwe riswa kirin û diyar bû, ku ew ji aliyê hinde kesên dij yekbûna karkerên Kurdistanê hatibûn têvedan. Lê daxwazên wan bi sernektein û yekîtiya kar û xebata neteweî careka din bi serket.

Civînên hevkariyê li Îsvîçre

Turgao: Roja 29'ê Nîsanê li Turgao, ji bo naskirina pêşveçûna têkoşîna rizgariya neteweî û eşkerekirina hovîtiya mêtingeran di warê girtîgehan de, civînek ji bo demokratên Îsvîçre hate çêkirin.

Dora 200 şoreşger, pêşverû û demokrat beşdar bûn. Di civînê de demokrateka Îsvîçre axafek li ser salixa Kurdistanê çêkir. Dure endamekî Komîta ji Kurdistanê digel rojnamekaran dest bi civînekê kir. Bersiva pirsên wan da. Civîn bi govendên Kurdî dawî bû.

Arau: Roja 27'ê Nîsanê li êrdîma Arau jî civînek çêbû. 250 pêşveçûyî û demokrat hatibûn civînê. Di civînê de, salox li ser Şerê Rizgariya Netewa Kurdistan hatin naskirin. Êrîşên dewleta Almanya Rojava hatin nasdan. Herwusa di civînê de hat duxuyankirin ku, 6 welatparêz wê bi dest livbaziyeka birçîmayinê bikin.

Paşê ev livbazî 10 rojan doma. Roja dawiyê civîneka duwemîn hate çêkirin. Dîsa dora 200 kesan beşdar bûn. Herdu civîn bi bernamên çandî dawî bûn, û biserketin.

Civîneka Agahdariyê li bajarê Kîel

Roja 6'ê Gûlanê 1988'ê li bajarê Kîel, Almanya Rojava, civîneka agahdariyê ya berfireh hate çêkirin. Civîn, ji bo pêşveçûyên Almanî hatibû çêkirin. Dora 40 şoreşger û demokrat, ji rêkxistinên nola Otonom, BWK, Volksfront, Rota Hîlfe û Antî-Faschisten beşdar bûn.

Civîn bi fîlmeka dokûmantasyonê destpêkir, ku bikaranînên dewleta Tirk ên li Kurdistanê şanî dikir. Fîlm dora 45 kêlikan doma. Dure li ser bikaranînên li girtîgehên bajarên Amedê ûhw. ên li Kurdistan û Tirkiyê hat rawestandin. Rûdanên kuştin û hingavtinan û berxwedana li dijî van hatin şîrovekirin û aşkerekirin. Paşê jî li ser hovîtiya Saddamê faşîst salox hatin dayin. Rista emperyalîzmê, dewletên Alman û Tirk di vê gelkuştinê de hate duxuyankirin. Dawiya civînê de li ser bikaranînên karbidestiya Almanya axaf çêbûn, û êrîşên wan dîsa hatin protesto kirin.

Civîn ji hêla Komîta Karên Derveyî ya Komela ji Kurdistanê li Hamburg û Dostên Gelê Kurd li Hamburg, hatibû amadekirin.

Pîrozkirina vekirina komela nûh li Hamburgê

Cihê komela li Hamburgê hate guhurandin. Ji bo vekerina komela nûh civîneka pîroziyê hate çêkirin. Dora 180 welatperwerên Kurdistanî beşdar bûn.

Civîn roja 8'ê Gûlanê çêbû. Bi silava ji bo şehîdên şoreşên cîhanê û Kurdistanê destpêkir.

Axafeka polîtik di destpêkê de hate çêkirin. Gihaneka Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan, bikaranînên dijmin hatin eşkere kirin. Li ser rista komelên li Almanya hate rawestandin. Koma govendê ji bajarê Celle govenda xwe pêşkêş kir.

Li ser bîranîna Şehîd Aydin Bulut, welatperwerekî kilamek got. Weke dihê zanîn şehîd Aydin Bulut, di sala 1980'ê de ji Kurdistanê hatibû bajarê Hamburg ê, li wir digel komelê xebat kiribû, di demeka kin de xwe gelek aktîf tevgerandibû û dure bi rêya Partiyê vegeriyabû welat û bibû pêşmerge. Û li Kurdistanê şehîd ketibû.

Koma govendê ji bajarê Hamburgê jî leyistokên xwe pêşkêş kir. Koma hunermendan ji Celle sitranên şoreşgerî xwend. Civîn, digel sitrana "Apo hate Hîlwanê" dawî bû.

DORTMUND

Komek ji welathêzên Kurd, bi armanca protestokirina gelqirkirina li Halepçe û tevgerandina derdorên pêşveçûyî û hûmanîst, li Almanya Rojava bajarê Dortmundê seriyek dan Partiya Sosyal Demokrat (SPD) û sazûmana Xaça Sohra Almanya. Belavokeka, ku li ser "Gelkuştina li Kurdistanê divê bê rawestandin" hatibû nivîstin, dan wan.

SPD duxuyankir ku, daxwazan dipejirîne û bi duxuyanika nivîstî, gelkuştinê protesto kir. Kirina rejîma Saddam bi dijwarî rexne kir û li dijî hikûmeta Almanya jî rawestî, ji ber ku lêgerînan li ser nake, ku ew çekên kîmyevî ji hêla fîrmên Almanya hatine şiyandin an ne.

Li Sowyetîstanê xwendevanên Kurd Newroz pîroz kirin

Nûbar Zaza - Moskow

Di dema xurtbûna hêrîşa împeryalîzmê de, li ser gelên herêmê bi gelemperî û xurtbûna hêrîşa wê li rex sermîriyên kolonyalîst dij gelê me yê azadîhêz û serxwebûnxwaz û aşitîxwaz, Newroz tê di dema kuştin, cîhilkirin û xistina bendexanan de, bi terzekî, ku laşê mirovan li ber dilerze, heyanî ku zordarên diktator çekên kîmiya yên di zagonên dinyayê de qedexe, gelek caran dij gelê di başûrê niştimanê me de bikaranîn, pê bi hezaran birîndar û kuştî pêda bûn. Di bendexaneyên faşîzma Tirkî de, ku dîwarên wê ji çareyên nemirovî li hember kirinên dijminê koledar dij êsîrên cengê û xebatkaran dilerzin, dixwazin wan piçûk bikin, lê bizavên wan tev bedilba çûn û bendexane bûn kela û dizeyên berxwedanê û bûn dadgehên bo serekên zordarên faşîst bi xwe.

Newroz tê û gelê me yê Kurdistanî derbas dibe koçbereka nûh ji xebatê, ku berxwedana netewî fireh dibe û pareka mazin, belê hemû axa niştimanî distîne. Bazên dilêr ên ARGK roj bi roj revê dixînin dijminê kolonyalîst ê faşist û leşkerê wî, zerareka mazin ji aliyê diravî û hemanî ve dighînê wî û bi ser de jî bi sedan kuştî û birîndaran ji serleşker û serbazên dijmin.

Newroz tê û gelê Kurdistanê, bi hezaran xwendevan, jin, rêncber û cotkar yekîtiyên xwe ava dikin û di bin ala ERNK de xwe dicivînin ser hev, bi ser de jî bi sedan ji xortên Kurd xwe digihînin leşkerê netewî, zirxa welatparêz û şûrê devbirr, ARGK. Eger ev tiştekî diyar bike, wê rastiya rêveçûna pêşengiya me ya serkêş û rêbera rizgariya niştimanî Kurdistanî, çêkirê dîroka bi ronahî û mêrxas ê nûjen û serdemî yê gelê Kurdistanî: PKK û di pêşiya wê de serokê serkêş, avakar û serokê partiyê, rêheval APO.

Em Newroz'ê pîroz dikin û bîranîna şeşê bo şehîdbûna Kawayê serdemî Mazlum DOGAN bi destê hêzên zordar, ku bîranîna me xurttir û bi hêztir dike, me pêşve dide û bêhtir ji xebatê ve nêzîk dike, bîranîna wî delametekê dide ser milên me, ku em her bibêjin: **Berxwedan jiyane**.

Newroz berê û niha jî nîşan û xelata azadiyê û serxwebûnê ye, nîşana rindiyê û hezkirinê ye, nîşana bexwedan û fedekariyê ye, Newroz tolxwestina li hemberê kolonyalîstan e. Newroz îro bûye destpêka dîrokeka bi ronahî a teze bo gelê ku azadiyê û serxwebûnê divê. Newroz îro bûye rawestan li dora karsazer û pêşengê ramyarî, civakî û leşkerî yê gelê me ye, ango civa li ber ala sor e, li dor nûnera Marksîzm-Lînînîzmê ye, çêkera mirovê Kurd ê nûh, xwediya lehengiyên mêrxasî, civa li dor pêşenga dilêr e û ya herdemî: PKK.

Şadmanî bi Newrozê bûye serhatiyeka netewî û niştimanî yê dilsoz li ba gelê Kurdistanê, ew li her ciyekî û di her rewşekê de pê şadibe.

Li ser vê berpirsiyariya dîrokî, a ku li ser milên me, em ciwanên vê netewa sitembar û li ser van tiştên ku me gotine, vejandina vê cejnê, mîna delametekî niştimanî û netewî yê pîroz. Ev tev hêşt, ku şadmanî bi vê rojê parek ji jîna me be di derwelatiyê de, weke çawa li niştiman be.

Li ser vê bingehê hevalbendên PKK bi alîkariya hinde niştimanperwerên din, amadekariyên xwe bo vejandina vê cejnê kirin û bi terzekî fireh. Lê hêzên nizimiyê, xiniziyê û xiyanetê, hêzên rêformîstiyê û ajantiyê, hêzên ku tenê bo xwe wan terza karên nebaş kirin xebat, ku çi caran hodeyê nagihînin xebata gelê me, ew hêzên ku iflas kirine, dest bi nizimtirîn çareyên sabotajê bo şûnvexistina her xebateki niştimanî, her topkirinekî niştimanî yê bi rûmet, rawestan li hember her dengekî Kurdistanî yê azad. Û di pêşiya wan hêzan de "Komela xwendevanên Kurd li Sowyetistanê bi kar û barên pîs dijî xebata Kurdistanî derketin, mîna kevirên ser çitrengê tev bi sazekî û terzekî liviyan û xwe gihandin hevalên Sowyet û gotine wan, ku di nava me Kurdan de û gelek hêzên ramyarî hene, ne diristî heye û tirsa me ye, ku em rabine hev û din û li ser xaka Sowyetê mirov bên kuştin. Hevalên Sowyet ji wan bawer nekirin û ewan destvala vegerandin. Bi wê nekirin, derketin nava Moskow û li ser Kurdan belavkirin, ku hinde balozxane yên biyanî li paş vê Newroz'ê ne, mebesta wan balozxaneyên welatên ku gelê me bindestkirine, lê dîsa jî bisernekelin. Û heyanî roja berî Newroz'ê tiştê ku ji wan hatî kirin, lê ji ber ku viyana mirovên Kurd mazin bû, wan çi rûn bi ser dewê xwe nexist. Û gava dîtin ku ewan nikanin tiştekî bikin, nûneriya xwe bi terzekî resmî pêk anîn û danûstandin li gel berpirsiyarên Sowyet çêkirin û çêroka dirêj kirin û benîştê xwe cûtin, gotin ku wê bombe jî li Moskow biteqin, bi wan re hinde ajanên balozxaneyên biyanî û çend ajanên Kud hebûn. Xwe gihandin balozxaneyên ku welatên wan gelê Kurd bindest kirine û bo wan gotin, ku Sowyet xwendevanên Kurd civandine, di bin navê Newroz'ê de dixwazin welatên wan riswa bikin û piştgirtiya gelê Kurdistanê nîşan bidin. Û gelek derewên ku nakevin hişan. Hinde kesên komunîst ên ku ev nepejirandin wê ji komela xwendevanan bên derkirin.

Hevalên Sowyet, ji ber ku nexwestin karên dijûn pêkbên, ji me xwestin, ku em cihê Newrozê û bernameya xwe biguhêrin, me jî pejirand ji ber ku wan bi dostanî bo me ev got û piştgirtiya xebata me nîşan dan.

Dîsa jî a wan bi serneket û kirinên wan dijûnî vala çûn, wan kesên ku bi kurdîniyê û sosyalîzmê bang dikin. Me Newroz pîroz kir, di wê rojê de, lê ji ber ku cih tune bû, tenê Kurd hatin.

Şadiya Newrozê di ciheki piçûktir de hat çêkirin, lê dîsa jî gelek xort û keçên Kurd hatin û bi wan re mêhvanên Kurd ên Sowyet jî pir hatin, ji komara Ermîniya Sosyalîsta Sowyetî. Şahiyê dest bi supasiya mêhvanan û axaftina li ser Newrozê kir û bo çi gelê me bi Newrozê şa dibe, li ser berxwedana wê û daxwazên gelê me bi mafên xwe di van nîrên dîktatoriya faşist de. Û piştî wê gelek stranên gelêrî û şoreşînên ku xebata gelê û berxwedana êsîrên cengê di bendexaneyên kolonalîstan de hatin pêşkêş kirin. Û hat diyar kirin, ku komikek Kurdistanî dikeve nav desteyê sporê yê welatên Rojhelata Navîn û li dawiyê hevalekî supasî bo welat û hêzên ku piştgirtiya xebata gelê me dikin û bo nûnerên wan nîşan da.

Bîranîna mêrxasê Kurdistanê Mazlum DOGAN çiraxeke rêya me rohnî dike û dilên me bi hêz dike di rêveçûyîna me ya berve pêş de bo berxwedanê û xebatê!

Bijî Newroz, xelata berxwedan û raseriyê!

Bilindî bo rihên paqij ên ku xwîna xwe li ser rêya Newrozeka nûh dane!

Her bi pêş ve, bo yekkirina tevgera xwendevanî li Ewrupa di bin ala ERNK a serkevtî de!

Her bi pêşve, bo pelixandin û ruxandina sîxur û xwefiroşan, li ku derê dibin bila bin!

Eger mirdim..!

Şêwe Kiwîzan-Qanih

Eger mirdim weten lawanî tu xweş
Eger qeyser nema Kawanî tu xweş

Be des xom bî le beynî tu û behişta
Cehennem pir le ew seyranî tu xweş

Hemû horî mubark bî be ya şêx
Le bo min her kiç û xîlmanî tu xweş

Hemû hengwîn û şîrî bo melakiyan
Min û şerçawenî awî tu xweş

Be min çi seyrî bax û qesrî Lûbnan
Weten sehra û kej û kîwanî tu xweş

Eger dunya ne mayek ser be çarî
Weten ger mîn û hem kiwîstanî tu xweş

Eger nefîhî xisûsiyet tiya nemînî
Mubarek bi weten dewranî tu xweş

Feredna qanîî emro nemînî
Weten rebbî hewa xwahanî tu xweş

Zindanên emperyalîzmê

Îro emperyalîzm, wek hemû gelên bindest êrîşên xwe ên hov tîne ser Tevgera Rizgariya Netewa Kurdistan a bin rêberiya PKK jî.

Heke em çavên xwe li dîroka welatê xwe bigerînin, bi taybetî ji destpêka sedsala 20'an û vir de, em wê bibînin ku, emperyalîzma Îngilîzan û Frensiyan risteka gelek gemar li dijî netewê Kurdistanê leyistine. Lê îro, piştî ku şoreşa nûjen li Kurdistana Bakur û bin pêşengiya PKK peyda bû, emperyalîzma Almanî jî risteke gelek gemar, danî pêşiya xwe. Di dîrokê de emperyalîzma Almanî, tim û tim tifaqên aborî, polîtîkî û leşkerî bi burjuvaziya Tirkan re pêkaniye. Gava em bi şêweyeka zanyarî li pirsê mêzekin û dijayetîya emperyalîzmê û tevgera Kurdî a rizgarîxwaz bidin ber çavan, em wê tê derxînin ku ev dijayetî, piştî ku hêza proletarya li Kurdistanê derket pêde û xwe di qadê de bikaranî pêde, di warên îdeolojî û stratejî de tevgera rizgarîxwaza Kurdistanê li hemberê emperyalîzmê rawestiya ye. Emperyalîzm baş dizane ku, ev şoreşa nûjen a bin pêşengiya PKK li Kurdistana Bakur, ne tenê li hemberê hikûmeta faşîst li Ankara ye. Dizane ku, li hemberê emperyalîzmê jî rawestiya ye. Niha welatên emperyalîst, digel tifaqên bi hikûmeta faşîst li Ankara zindanên xwe jî, ji bo welatparêzên Kurdistanê vedikin.

Ev hêzên emperyalîst, êrîş dibin ser welatên sosyalîst û dibêjin, "Mafê mirovan" (!) Lê gava em werin ser rastiyê, em dê bibînin ên mafê mirovan nasnakin, ew bi xwe ne. Ên ku xwîna gelan jî dimijin, dîsa ew bi xwe ne. Di zindanên xwe de şerê "psîkolojîk" pêktînin û destur nadin ku mirov, bi zimanê dayka xwe jî bipeyive. Gava ez ketim zindana wan, 5 rojan ez dernexistim derve. Tim bo derve, xeberên nexweş digotin min. Mirov dikarê bi yek gotinê bêje ku, ew kesên di zindanên wan de kar dikin tev Hîtlervanîn!

Lê ew nizanin ku, welatparêzên Kurdistanê ji wan natirsin, bê tirsin, ne ji zindanên wan û ne jî ji tehdîtên wan natirsin. Wê ew hînbibin ku, ew baweriya serxwebûnê ku PKK di dilê me de çandiye, kes nikare biqetîne.

Ji hêla din jî, divê em van karên emperyalîzmê ên hov, xerîb nebînin. Ji ber ku, em dizanin, ew çi li dijî gelên Vîetnamê, Cezayirê, Kûba ûhw. pêkanîn. Em dizanin çi li dijî netewên serbixwe mîna Nikaragua, Libya ûhw. tînin. Ji me re diyare ku, wê emperyalizm li hemberê Tevgera Rizgariya Netewa Kurdistan gelek hovitiyan birêbixwe. Lê ji niha ve em bi berxwedana xwe biserketin û em wê bêhtir biserkevin. Partiya me ji me re gelek gav avêtiye. Wek Eniya me, Artêşa me...

Di salên pêşiya me de, wê gelên cîhanê rind bibînin, ka şervanên serxwebûna Kurdistanê çi dikin...

— Bijî serxwebûn!
— Bimirin mêtingerî û emperyalîzm!
— Bijîn PKK, ERNK û ARGK!

Ferhad Şêxo / Berlîn
10.3.1988

"Nameyeka vekirî bo gelê Kurdistanê"

Bo şehîdên gelê min,
Gelê Kurdistan ê bindest,
Hemû karker û gundî û rewşenbîrên Kurdistana zepkirî!

Em, gelê ku ji sedan sal de di bin koletiya kolonyalîstên Tirk, Ereb û Faris de û niha jî li ber dergehê sedsala bîst û yekê de û hîn jî bindestin. Serxwebûna ku em dixwazin bûye parek ji şaristaniya cîhan a serdemî û dîsa jî em bê şer û ceng û xebata gelêrî û zora şoreşîn nagihin vê serxwebûnê.

Ey koledarno! Gelê me rê li pêş neman ji vê re pêve, ku baweriya xwe bi gotina "cudahî di nava Erebekî û Kurdekî de, tenê di baweriya bi xwedê de heye" bîne û mecbûr bû ku tivingê rake. Û ha me dest bi têkoşîna çekdarî kir, ji ber ku me hun naskirin û em we baş nas dikin û di van salên bi sedan de me pir jî dest we dît. Lê dîsa jî çirûskek hêvî heye, ku hinek ji wê têgiha rê ya rast ber Kurdistaneka serbixwe ve naskirin û ewan jî li ba sazmanên we mîna kesin ne welatî tên hejmartin, lê wê dîrokê diyar bike, ku ewin ên welatperwerên rast di civata we de.

Ey mêrkujno! We hemû rengên qirkirinê dij gelê me bi kar anîn, ji kuştinê, leşwêrankirinê, cîhilkirinê û hemû çareyên ramyariya netewperewtiya kûr û li dawiyê we dît, zor çi vedigerîne. Ewê bê biçîne wê bahozê bibîne.

Lê hun dîsa jî me bersûc dikin.

Lê bi xwedayê we! Bihêlin ku em di rêyeka dî ji rêya serhildana çekdarî re biborin, ku têde em mafên xwe û serxwebûna xwe ya netewî bistînin.

Ey gelê bindest û binzor! Ma te bihîstî, ku di dîrokê de gelan çekên serhildanê dînane û kanîne bi zimanan koledarên xwe nerm bikin, ku ewan mafê serxwebûna netewî bipejirînin!

Ey koledarino! Bê guman hun dilxemgîn dibin, ku Kurdistan ciyekî mazin îro distîne, û wê sazmaneka ji axatiyê, burciwaziyê, ragirtina berhemê û kolonyalîzmê rizgarkirî pêda bike û zirar wilo digihîne we jî paşeroj û sazmana wê ya aborî û rengê sazkirina mîrî.

Divê ku hun ji bîra nekin, ku em jî, tevayî gelê, karker, gundî û rewşenbîran bi paşeroja xwe mijûl dibin û dixebitin, ji ber ku em naxwazin bo rojeka bêhode bixebitin, ku hemû van qurban û şehîd û hevalên me yên ku em bo rizgariyê didin, badilhewa biçin û ji me re tenê serxwebûneka sexte di bin destê axan û burciwan de û di bin nîrê ragirtinên biyanî yên ku xêr û berê welatê me yê ku rizgar bibe bixun.

Eger hun li demokratiyeka dirist û sax digerin, hunê wê ne tenê di nivîs û gotinên me de bibînin, lê belê di kar û kirinên me de jî.

Cemal Mosa / Prag-Çekoslovakya

118 saliya bûyina rêberê proletarya û gelên bindest V. I. LENÎN

Nivîsandin û analîzkirina jiyana rêberê bi nav û deng V. I. Lenîn, ne karekî asaniye. Lê tiştên ku li ser jiyana wî dihên zanîn, em wê binivisînin.

Di mejuya 22'ê Nîsanê 1870 de Lenîn, li bajarê Ulyanovsk (Sîmbîrsk) ku dikeve ser çemê Volga, hate cîhanê. Zarotî û xortbûna Lenîn li bajarên Sîmbîrsk, Kazan û Samara derbas bû. Kalikê Lenîn Rusî bû, cotkarî dikir. Bavê Lenîn, Îlya Nîkolayevîç Ulyanov zanîngeha Kazanê xwendiye. Karê mamhostayî yê li xwendegehê kiriye û piştre bûye mifettiş û midurê xwendegehê. Bavê Lenîn, li ser pirsa fêrbûna gel gelek mijûl dibû. Dayka Lenîn Marya Aleksandrovna ye. Bavê wê jî doxtor bû. Dayka Lenîn gelek zimanan dizanî, xwe bi pirsên çandî û muzîkê mijûl dikir. Wê ji bo zarokên xwe gelek tişt fîda kir, ta zarokên xwe gihand jiyaneka birûmet. Mala wan de 6 zarok hebûn: Ana, Aleksander, Flodîmîr, Olga, Dîmîtrî û Mariya. Ji hêla zanabûnê, bavê wan, zarokan gelek bi pêş ve xist. Ew wî kir ku, zarokên wî ji bo welat û gel gelek bi şeref bin. Kin bê gotin zarokên Ulyanov tev şoreşger derketin.

Di destpêka jiyana xwe de Lenîn

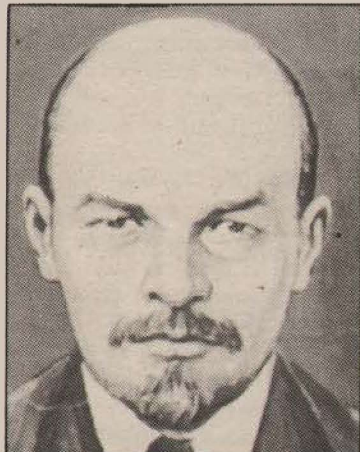
Lenîn, di zarotiya xwe de gelek jîr û zana bû. Gava 5 salî bû, fêrî xwendinê bû. Temana 9'an de, dest bi xwendegeha Sîmbîrskê kir. Ew wî tim dereca yekemîn dibir. Di wê demê de birayê wî Aleksander li zanîngeha Petersburg dixwend. Ew jî di xwendina xwe de gelek zana û jîr bû. Lê ew wî dest bi têkoşîna şoreşgerî li dijî hikumeta Çarî jî kiribû. Lenîn, cara yekemîn navê Marks ji birayê xwe Aleksander bihîst.

Di sala 1886'ê de bavê Lênîn jiyana xwe hunda dike. Birayê Lenîn Aleksander tê girtin. Meha Gûlanê de dihê bidarvekirin, ji ber ku Aleksander têkilî plana kuştina Çarî bibû. Kuştina Aleksander posideyeka mezin berdide ser Lenîn. Lenîn, sundxwar ku wê di jiyana xwe de herim di têkoşîna şoreşgerî de be. Lenîn bûhatiyek mezin da birayê xwe, lê ji hêla din wusa digot, "Bi kuştina Çarî tu guhartin nabe û ev rêç şaşe". Lenîn, bi 17 saliya xwe dest bi têkoşîna şoreşgerî kir.

Rêberê proletarya yê şoreşger li Rusya

Gava Lenîn dest bi xebatê kir, navenda tevgera karkeran li bajarê Petersburg (Lenîngrad) bû. Komên Marksîst li wir xebat dikiran. Lenîn cihê xwe di xebatê de girt û dest bi fahmkirina zanyariya Marksîstî kir. Hoyên Rusya û şoreşa proletarya analîz dikir. Pirsên serhildanê di nav karkeran de dihat zimên. Pêwistiya damezrandina partiyeka Marksîst derketibû holê. Tevgera bi navê **Gelerî** ya lîberal dibû dîwarek li pêşiya damezrandina partiyek Marksîst. Lenîn, êrişên mezin dihanî ser Gelêrîvanên liberal, ji ber ku ev êrîşî Marksîzmê dikiran û digotin; "Em dostê gel in".

Di sala 1894'ê de Lenîn, pirtûkek bi navê **"Kî Dostê Gele"** anî der. Di vir de aşkere dikir ku, çawa tevgera şoeşger a Gelêrî ber bi lîberalîzmê de çû. Wusa digot; "Ên ku dost û berpirsiyarên çînên zehmetkêş in, Marksîst in ne Gelêrîvan in". Di pirtûka xwe de datanî ber çavan, wê çawa bi şêweyeka şoreşgerî Rusya bê guhurandin. Li gor hoyên Rusya, marksîzm analîz dikir. Lenîn, ji bo şoreşa proletarya, hevkariya çîna

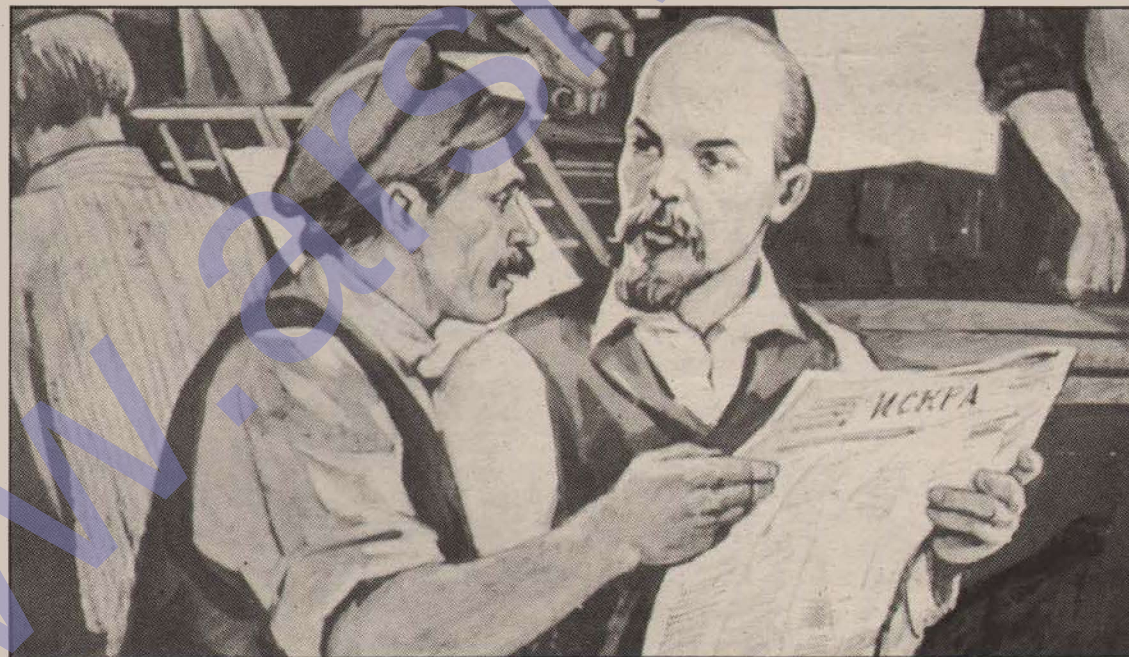
karkeran û cotkarên belengaz datanî pêşiya xwe. Bir rêya yekîtiya komên Marksîst, dixwest ji bo rêberiya şoreşa proletarya li Rusya, partiyeka Marksîst bidamezrîne. Ji wê demê de Lenîn, bi kar û zanabûna xwe bû reberê hemû çînên zehmetkêş û gelên bindest ên cîhanê.

Koçberkirina Lenîn ber bi Sibîrya yê ve

Roja 13'ê Sibatê 1897'ê biryara dûrxistina Lenîn derket. Ji ber ku, karê wî yê bi jîr û zana, tirs û xof berdabû dilê Çarê kevneperest. Bi wê durxistinê, baweriya Lenîn bi Marksîzmê û şoreşa proletarya hîn zexmtir bû. Pêwendiyên xwe bi tevgera şoreşgerî re nebirî. Bala xwe baş dida pêşveçûna têkoşînê û xebatê.

Di wê demê de bêşek di nav karkeran de derketibû, ku digot; "Divê em tenê têkoşîna aborî bikin, ji bona ku pere zêde bibin û seetên kar kêm bibin". Ev kesên ku bi navê **Ekonomîst** dihatin naskirin, digotin ku; **"Têkoşîna polîtîk karê burjuwazî ye"**.

Lenîn xetereka mezin ji wan didît û êriş anî ser Ekonomîstan.

Lê Lenîn nedikarî gelek tiştan bike, ji ber ku li Sibîrya yê bû. Di wê navberê de Komcivîna Yekemîn a **Partiya Karker û Sosyalîstên Demokrat li Rusya**, li bajarê Mînsk vebû. Komcivîn ji ber tunebûna Lenîn, gelek bi kêmasiyan derbas bû. Bi gelemperî li ser pirsên îdeolojî, stratejî û bi taybetî jî li ser pirsên rêkxistinî yê gotûbêj çêbûn. Bê program û bê planên ji bo rojên pêşiyê, komcivîn giha dawiyê. Encama van kêmasiyan de, di demeka gelek kin de, gelek endamên komîta navendî hatin girtin. Lewma, di nav komên Marksîst de jî, dûbendî derketin holê. Xebat pir sist bû.

29'ê Çîlê 1900'ê de Lenîn li Sibîrya hat berdan. Hate bajarê Petersburgê. Lê hikûmeta Çarî destur neda ku Lenîn li Petersburgê bijî û xebatê bike. Lewma Lenîn çû bajarê Piskov. Bi roj û şev xebata komkirina komên Marksîst di partiyekê de birêvebir.

Lenîn û armanca avakirina partiyeka Marksîst û nûjen

Dema Lenîn vegeriya nav xebata şoreşgerî, dest bi xebata damezrandina partiyekê kir. Hinde amadekarî ji bo deranîna rojnameka Marksîst birêvexist. Lê hikûmeta Çarî zordariyek mezin dabû ser şoreşgeran û deranîna rojnameyekê li Rusya'yê pir zehmet bû. Lenîn biryara xwe da ku rojname li derveyî welat bê weşandin.

Roja 16'ê Tirmehê 1900'ê, Lenîn çû Almanya. Li wir rojnameyek bi navê **Iskra** anî der. Rojname risteka mezin di nav karkeran de leyist. Ji bo maf û şoreşa karkeran, xebatekî her heja bû. Heya dawiya sala 1901'ê nivîst û pirtûk bi navê Lenîn derdiketin. Di sala 1902'de pirtûka Lenîn a bi navûdeng, **Kar Çiye** derket. Bingehek ji bo damezrandina partiya proletarya datanî holê.

Berî ku li Rusya partiya Marksîst ava bibe, li Ewrupa Rojava gelek partiyên Marksîst hatibûn avakirin. Lê gişt di rewşa aşitiyê de dameziribûn. Lewma baweriyên oportonîst û sosyal-şovenîst jî cihên xwe di nav wan de girtibûn. Gelek kes dixwestin ku pirsa diktatoriya proletarya ji Marksîzmê bavêjin.

Lenîn, Marksîzm ji wan bawerîyên vajî parast. Wusa digot; "Divê em partiyek Marksîst bi şêweyeka din bidamezrînin, ku kariba rêberiya proletarya bike, û çîna proletarya rêkxistî bike". Di vê barê de digot; "Di civata burjuwazî de 2 ideolojî hene. Îdeolojiya proletarya û ya burjuwazî. Îdeolojiya sêwemîn nîne".

Lenîn, li ser pêkanîna Komcivîneka Duwemîn ji radiwestî. Xwe bi biryar, program û pirsên rêkxistina hundirî mijûl dikir. Gelek têkoşerên Rusya hatibûn Ewrupa, ji bo pêkanîna komcivînê. Meha Tirmehê sala 1903'ê de komcivîna Duwemîn ya Partiya Karker û Sosyalîstên Demokrat li Rusya vebû. Li bajarê Brûksel destpêkir û li bajarê London dawî bû. Komcivînê de, bireka oportonîst li hemberê baweriya Lenîn a şoreşger rawestî. Şerekî îdeolojî peyda bû. Lê, bin rêberiya Lenîn, Bolşevîk biserketin. Komcivîn bû bingehek bo partiya Bolşevîk û guhartinên mezin di nav tevgerên şoreşgerî yên cîhanê de.

Lenîn û şoreşa proletarya

Dema Lenîn li derveyî welat bû, roja 9'ê Çîlê 1905'ê de, berxwedana karkerên Petersburg rabû. Berxwedan ber bi şoreşeka burjuwazî ya demokrat ve çû. Bolşevîk biryara guhartina taktîka xwe dan. Tifaqekê ji bo têkoşînê pêkanîn.

Di meha Nîsanê sala 1905'ê de, Komcivîna Sêwemîn ya Partiya Bolşevîk li Londonê çêbû. Menşevîk jî bi serê xwe komcivîneka xwe çêkirin. Lenîn digot; "2 komcivîn 2 partî".

Li ser şoreşa burjuwazî ya demokrat, Lenîn duxuyandikir ku, ev şoreş wê gemara hezar salan bi xwe re bibe û wê pêşketinek ji bo şoreşa proletarya derxîne holê. Di meha Nîsanê sala 1906'ê de Komcivîneka Yekbûyî ya Çaremîn li Stockholmê çêbû. Komcivînê de Lenîn, li ser pirsa şerê çekdarî û rêkxistiniyê ma. Şerê ideolojî, di nav Bolşevîk û Menşevîkan de dijwar bû, taybetî jî li ser rist û mafê cotkaran. Menşevîk rista cotkarên belengaz di şoreşê de nedidîtan. Nedixwestin xakê derebegan bistînin.

Destpêka meha Hazîranê sala 1907'ê de, şoreşa burjuwazî ya demokrat ber bi hilweşandinê ve çû. Kevneperest bindestiya xwe dîsa vegerandin. Meha Çîlê sala 1908'ê de, Lenîn ji Rusya vedigere Cenevre (Genf). Li ser hilweşandina şoreşa burjuwazî gelek nivîst anî der. Bi hilweşîna şoreşa burjuwazî ya demokrat, Lenîn serkevtina proletarya dianî ber çavên xwe. Lewma bi şoreşeka nûh bangkir.

Di wan salên reş de, gelek şoreşger bidarvebibûn. Bi deh-hezaran ketin zindanê. Lê çavtirsandin û hovitiya Çarî, baweriya serketin û serfiraziya karker û gundiyan hîn zexmtir kir. Sala 1910'ê de karkerên Rusya dîsa serên xwe hildan. Lenîn pêşniyara derxistina rojnameyeka Marksîst li Rusya pêşkêş kir. Bolşevîk, li bajarê Petersburgê rojnama **Zvyuzda** derxistin. Li Moskow jî kovara **Mîsil** derket.

Lenîn giraniyek dide kadroyan. Sala 1911'ê de xwendegeheka partiyê li Luncumu li nêzîkî Parîsê vebû.

Havîna sala 1914'ê de Şerê Cîhanê yê Yekemîn destpêkir. Li hêlekê Almanya-Nemsa Macar, hêla din jî Frense-Îngîltere û Rusya hebûn. Lenîn navê vî şerî, şerê emperyalîst danî. Pirtûka "Merhela dawî ya kapîtalîzmê emperyalizm" anî der.

Di şerê emperyalîst de, gelek partiyên Sosyal Demokrat îxanetî li komunîzmê kirin. Risteka sosyal-şovenîst leyistin. Hevkariya dewletên emperyalîst kirin. Li Almanya pere ji bo hikumeta xwe re komkirin. Li Frense, Îngîltere û Belçîka di hikûmetan de cih girtin. Hin Marksîstên bi navûdeng, wek li Rusya Plîxanov û li Almanya Kausky ketin rêza sosyal şovenîstan. Lênîn, rexnên dijwar li wan dikir.

Înternasyonalîzma Duwemîn, ku rêberiya tevgera proletarya dikir, perçebû. Lenîn, li ser damezrandina Înternasyonalîzma Sêwemîn rawestî. Partiya Bolşevîk, dirûşma Înternasyonalîzma Proletarya rakir. Lenîn bang li karkeran dikir û digot; "Çekên xwe li dijî hikûmetên xwe ên burjuvazî rakin. Ne li dijî birayên xwe ên karker û gelên bindest". Ev gotin remza şoreşa proletarya dida der. Meha Çilê 1917'ê de li Petrograd proletarya rabû. Şoreşa burjuwazî ya demokrat ya duwemîn di meha Sibatê de biserket. Ev şoreş, bû gavek bo şoreşa proletarya.

Biserketina şoreşa proletarya bin rêberiya Lenîn

25'ê Cotmehê 1917'ê, Şoreşa Sosyalîst ya Yekemîn li cîhanê, li Rusya biserket. Şoreş bû bingehek ji bo şoreşên proletarya û gelên rizgarîxwaz li cîhanê. Baweriya Lenînîzmê, ala sor xwe avêt gelek welatan. Armanca Marks, Lenîn, Engels û Komuna Parîsê li Rusya pêkhatibû. Şoreşa Cotmehê serhildana gelên cîhanê ronahî dikir.

Di sedsala bîstan de Lenîn, baweriya Marksîzmê bi her awayî pêşvexist. Ji aliyê felsefê, polîtîka ekonomiyê, partiya proleter, şoreşa sosyalîst, pirsa netewî û dewlet, dîktatoriya proletarya ûhw. weke daxwazên Marksîzmê, gelek xebat danî holê. Li ser bingeha van baweriyên Lenîn, ta vê rojê gelek şoreşên gelan biserdikevin.

Sazûmankarê dewleta sosyalîst ya yekemîn

25'ê Cotmehê 1917'ê de, li Simolnî komcivîna Sowyet ya Duwemîn destpêkir. Komcivînê de duxuyan bû ku, hemû sulta bo Sowyetê ye, bo karker û gundiyên belengaz e. Gava Lenîn dihê Simolnî, ên di komcivînê de, "Bijî rêberê me Lenîn" dibêjin.

Rêberê mezin Lenîn, zehmetî û çetînahiya çêkirina şoreşên çîn û gelên bindest çirand û vê armancê di pratîkê de pêkanî. Zincîrên emperyalîzmê li Rusya yê qetand.

Salên du re Lenîn, dewleta Sowyet ji gelek êrişên emperyalîst parast. Emperyalîstên Emerîka, Frense, Îngiltere û Almanî êrîşên leşkerî ji xwe re amade dikiran. Lewma Lenîn di wê demê de tifaqeka taktîkî bi navê Birêst digel emperyalîstên Almanya çêkir.

6 Adar 1918'ê de Komcivîna Bolşevikan a Heftemîn çêbû. Alîkarî bo şoreşên cîhanê duxuyan bû. Biryara guhartina navê Partiyê derket. **Partiya Komunîsta Rusya-Bolşevîk**, damezirî. Roja 11'ê Adarê 1918'ê, navenda Partiyê ji Petrogradê çû Moskow. Lenîn xebatên xwe li Kreml berdewam kir.

Lenîn bi internasyonalîzma xwe welatparêzekî mezin bû. Bê tixup ji welat û gelê xwe hesdikir. Şoreşa Rusya, perçek ji şoreşa karker û sosyalîst ya cîhanê didît.

Sala 1924'ê, roja 21'ê Çilê, seet 18.50'an de dawî bi jiyana wî hat. Bi hundakirina Lenîn, tevgera şoreşgeriya cîhanêzirarek mezin girt. Lê Lenîn, bi kar û xebata xwe, bi zanabûna xwe bû sembolê proletarya cîhanê û hemû gelên bindest. Bawerî û rêya wî, wê di dilê me de hertim geştir bimîne.

— Bijî rêberê proletarya û gelên bindest Lenîn!

— Bijî hevkariya navnetewan!

Ferhad Şêxo

Universalizm an jî "cîhanîtî" û ramana sermîriyeka cîhanî — II

Cankurd / 1988

Revekirina olê filehî:

Revekirineka cîhanî ye. Hinde bingehên revekirina "ên ser kolanan" têde hene, filehî, bêguman, tevgerekî cîhanî ye, John Moriot dibêje, ku:

"Dema dewleta Roma wêran bû, baweriya împeratoriyeka cîhanî li şûn xwe hêşt û kinîsa katholîkî ev ramana navenî dirust kir, bavikî ya katholîkî malbirê diruste ji împeratoriya romanî re."

Kenîsa katholîkî ji aliyê posîdeya oldarî de bû bi hêztirîn kinîse, bêtirî 500 mio. têkilên wê hene, tev seriyên xwe bo papa diçemînin û xwe bi wî ve girê didin.

Rista kinîse ya katholîkî, di bergehê têkilî û pêwendiyên derwelatî de, li ser bingehên ola filehî, risteka giringe.

Cheever û Haviland dibêjin, ku:

"Bavikî, zordariyeka rewanî ya cîhanî ye, ramana cîhanîtiya ramyarî her belav kiriye, ew kelahek bû bo hemana cîhanîtiyê, rê li cengên ku di nava baron û mîrên ku dij hev û din girt, û bi rêya "Aşîtiya xwedayî" ceng di çend rojên heftê de û di hinde demsalên salê de qedexe kir. Û Bavo (Papa) rista dadmendekî di nava dadmend û mîran de leyist û bi taybetî di navbera Spaniyan û Portegîzan de, di sedsala panzdehê de, li ser parvekirina cîhana nû."

Lê bi rastî naye jî bîr kirin, ku bi navê kinîsê, xwedê û xaça papa, gelek gel hatin qirkirin û kinîse bû zordartirîn hêza ku heye û li teviya cîhanê şop û rêçên zordariya wê mane û bi taybetî i Amerîka jorîn û li a navîn û li a jêrîn jî, li Afrîka û li rojhilatê Asiya. Naye ji bîrkirin ku "Cenga pîroz" li rojhilata navîn di bin navê Papa de çêbû û bi salan gelên vê herêmê hatin pelixandin, heyanî Selahidînê Kurdî ewan ji herêmê derkirin.

Ramana rizgarkirina nijada mirovî:

Cîhanîtiya filehiyê ji hînkirin ên Îsa tên, weke çawa di "Peymana nû" de hatiye. Bi şirûvekirina van azar û hînkirinan bavikên kinîsan, nivîskar û revekarên fileh rabûn. Revekirina wan li ser yekbûna cîhanê ye, ku Îsa bo rizgariya nijada mirov hatiye, bêyî cudakirin di nava serdest û bindest de, di nav cihoyekî û navnetewîyekî de (Ciho ên ne ciho navnetewî navdikin), ev jî bi xwe rewanê Universalism'ê ye, piştî ku cihowan du çîn didan naskirin: ciho û navnetewî.

Pîrozber Augustînos (354-430 zayînî):

Ji rêberên yekemîn bû, di revekirina ola filehî de, raman û bîr û baweriya wî ew bû, ku ên fileh di navbera xwe de "Commonwealth-hevgirêdanekê" ava bikin, û nivîsara wî "Bajarê xwedê" van bîr û baweriyan belav dike.

Pîrozber Augustînos tekmirov dixîne du civatan an du dewletan:

"Mirov ji can û leşe, du niştiman wî hene, ezman û erd, loma divê kar û barê mirovan jî du par bin: oldarî û jêdera wê başê cane û dinyayî, jêdera wê beşê jî leşe. Bêşê olî ji kar û barên kinîsê ye û yê dinyayî ji pispora dewletê ye, lê divê dewlet seriyê xwe bo kinîsê biçemîne û biryarên wê bi cî bîne û ola filehî mîna oleka mîrî bo xwe bipejirîne."

Revekirina ola îslamî:

Îslam jî oleka cîhanî ye, bingehên vê olê hînkirin ên ku ji "Quranê", jî "axaftinên" Pêximber û karên wî hatine. Di Quranê de rengê destelatiyê û pêwendiya nava mirovan û gelan hatiye şirove kirin.

Di Îslamê de jî zanayên peyvê û revekarên ku xwe bi cîhanîtiyê, bi hevjînê û civata navnetewî mijûl kirine hene, mîna "Farabî", "Ibin Xeldon", "Kewakibî" û "Cemal dînê efxanî".

Farabî (870-950 z.) bi felsefa Yûnanî hikar bûbû û ramanên xwe xistine nivîsa xwe ya bi navê "Ramanên xelkê şarê baş" û bi yekîtiyeka di nava gelan de, di bin serokatiya mirovekî de, bangkir. Û gava mirovekî baş bo vê serokatiyê tunebe, divêt serokatî ji aliyê komikekê de bite ajotin. Farabî dibîne, ku hebûna yekîtiyeka wilo pêwîste bo gelan. Lê mixabin Farabî bi firehî li ser serok axiviye, çawa û çi di kesaniya wî de hebe, û hindik li ser sazman û zagonên ku wê sazmana navnetewî biparêzin axiviye, tersî ramanvanên Ewrupî yên ku xwe bêhtir bi zagon û sazendiyê mijûl kirine.

Cemal Dînê Efxanî (1838-1897 z.) ku ji Efxanistanê ye, ji ber ku bi gelek zimanan dizanî, têkiliyên wî ramanî, ji îslamê pêve, bi gelek şaristaniyên dî re hebûn, xebatekî bê nîşe dij kolonyalîzmê û şaşîyên ramanî û revekirinên dij hişdariyê kir, rêberiyeka rewanî, ramanî û ramyarî di wî de hebû, mîna Martin Lother ê fileh hat nasîn, bi hevgirêdaneka îslamî û rojhilatî bangkir, beranberî ramana "Ewrupîzmê" bîr û baweriyên wî belav bûn.

Kewakibî (1854-1902) bîr û baweriyên xwe xistin nivîsara "Dayka gundan" têde mîna "Sully" wezîrê Henry yê çaremîn şahê Firensa bi "Bênavçeyîyê" bangkir, û bi yekîtiyeka di nava welatên musilmanan de li ser bingehekî nûjen û zagonî bangkir. Û em dikarin bibêjin, ku binaxeya bizavên van revekarên îslamî derketina "Hevgirêdana Erebî", "Kongira îslamî" û "Hevgirêdana Afro-Asiyayî" pêda bûn.

Cemaldînê Efxanî dibêje, ku "ê baweriya xwe bi îslamê tîne, baweriya xwe bi têkiliyên giştî û têkiliyên baweriyê tîne, dev ji têkiliyên nemaze û ên gel û nijadê berdide... Nijada musilmanan di ola wan de ye, pirbûna destelatiyê di nav wan de, mîna pirbûna serokane di êlekê de û sultanan di nijadekê de", lê xebata wî dijî newekheviyê, zordariya di nava nijadan û netewan de şanî me dike, ku yekbûnekî wilo bê dadmendî û wekhevî di her warekî de naye pêkanîn.

Ramana "Hevgirêdana îslamî" beranberî ramana "Kommonwealth" ê Îngilîzî yê ku destûra Westminster (1830 z.) bingeha wê dînaye, ku hevgirêdaneka di nava hinek gelan de hebe, li gelek oqyanosan belav bibe, bi armanca pêkanîna liştên wan. Hema "Hevgirêdana îslamî" di nava welatên ku bi ser hev de divê pêkbê, ji ber ku hemû welatên musilmanan bi ser hev de ne û ji hev nehatine birrîn. Di nav Îngilîz û Hindê teviya Ewrupa û pareka mezin ji Asiya heye. Di "kommonwealth" de lişt (menfeêt) bingeha yekemîne, di "Hevgirêdana îslamî" de divêt bawerî û oldarî bingeha mezintir be. Lê heya niha tiştekî berçav ji ramanên Cemaldînê Efxanî di vê rê de nehatiye bi cî anîn. Hema "Komonwealth" heye, jare û nakokî di nav de hene û berdestiya koloniyalîzma Îngilîzî dike, lê heye û heya niha jî maye.

Cîhanîtiya vekirî di ramana Ewrupî de

Ramana cîhanîtiyê di revekirina Yonanî û ya Romanî de, mîna ramana "mirovatiyê" hat nasîn û teviya nijadê mirovî xiste bin basikên xwe.

Zagona siroştî ji xwe re kir destûra bo va cîhanê. Piştre filehî îslam hatin û gaveka mazintir di yekbûna mirovatiyê û cîhanê de avêtin û li ba îslamê xweda xwedayê hemû mirovane û dêrîn (mulkiyet) bi tevî ya xwedê ye û "cîhanîtî" di sazmana xwe ya ramyarî de bikar anî, lê mixabin Ereb û Tirkan îslam ji xwe re kirin debanê talanê, wêrankirina gelan û welatan û baweriya "îslamistanê" bo netewên xwe bincil kirin û zordariya netewî li gelên musilman û ên ne musilman bi baweriya "xîlafetê" û "sultanetê" berdewam kirin û li dawiyê diyarkir, ku ewan hemû şarîstaniya îslamî dikin berhemekî Erebî an jî Tirkî.

Piştî îslamê, revekirina netewî di cîhanê de pir şax da, lê dîsa jî gelek nivîskar û revekarên, ku bi cîhanîtiyê bang kirine derketin, mîna Dantî, Korsê (Crucée), Libentz, Kant, Moore û Bentham. Û her yekî ji van ji koşeyekê ve li cîhanîtiyê nêriya.

1- Alighieri Danti (1265-1321 z.):

Dibên ku Dantî yekemîn revekar ê ku di dema xortbûna "netewiyê" de cîhanî dihişî, ew bi ceng û hevqirkirinên ku di nava dewletên netewî de gelek hikar bû, ku li rêyeka dî bo mirovan geriya, di nivîsa xwe de "De Monarachia" sala 1315'ê daxwaza "sermîriyeka cîhanî" kir, lê di terzê împeratoriyeka cîhanî de û gelekî bi împeratoriya Romanî hikar bûbû, ew pêdiviya sermîriyeka cîhanî wilo dibîne:

"Eger lişta malbatekê pêdivê, ku serokatiyeka wê ya desteser hebe, bo dijheviyên di malê de verisîne, gel wê bêhtir pêdiviyê serokatiyeka wilo bin, ev jî di sermîriya cîhanî de cî digire".

Lê Dantî çi caran bi sermîriyeka navçeyî û yekbûyî bangnekiriye, tenê bi yekîtiya sermîriyan, ku azadiya hemû şahbat, mîrîtî û şarên aza yên ku ji wan sermîriya cîhanî pêktê hebe.

"Mebesta banga me ne ewe, ku desteseriyekî gelemper kanibe zora cîhanê bibe û em mafê derxistina her biryareka biçûk an mazin bidinê, ji ber ku gel, şahbat û şar, divê sazmana wan teva li gor zagonên ku bo wan dirist bin, ji ber ku zagon kar û barê jînê sazdike û ji ber ku mirov di rewşên nemîna hev de dijîn, ewan pêdiviyê ristine rengareng bin bo jîna xwe, lê çareyên ku nijadê mirovî yekin û ji hemana mirovî tên, divê di wan de tev di bin karbidestekî de bin û divê mirov tev li ser bingeha ku aşîtiyê şanî wan dike bimînin."

Loma Dantî pêwîstiya zoreka serdemî bo geşbûna jîna gel ditiyê, loma jî serdetiya împerator parêztiye û bang daye, ku destelatî di pença împeratorekî de be, lê ramyariya Papa, a ku dixwaze zora Împerator bibe, bûye sedema parçekirinên hindirî û belavkirina besaziyê di civata Ewrupî de.

2- Emeric Crucée (1590-1648 z.):

Ev revekar jî, ji ber ku di pênc salên yekemîn ji "cenga sî salên wêrankar" de bi çavên xwe nemirovatiya cengê dît, ew jî mîna Dantî dij cengê dihaxive û dibîne, ku cîhanîtî dijminê cengê ye, lê wî bi firehî li cîhanê nêriya. Banga wî bo avakirina yekîtiyeka vekirî bo teviya gelan û netewan bû, bêyî ku oleka taybet bo wan hebe. Wî ne tenê ramana xwe got, lê jê re rêyeka karvan, ku ew ramana têde bi cih bê danî, di nivîsa xwe de li ser gavên ku pêwîstin bo parastin û belavkirina bazarganiyê û bo pêşvebirina zanîn û hunerê haxiviye. Ew dibîne, ku ji hev heznekirina gelan sedema cengê ye, ev nehezkirin jî ji olparêziya hişk tê, an jî bi sedema nezanîna her aliyekî bi sazmana aliyê dî û bi rengê jîna wî, û dibîne, ku derman bo ve teherê (rewşê) di nermiya oldarî, di belavkirina bazarganiyê û bi hevguhartina tiştan çêdibe, ji ber ku dan û standin û bihevguhartina liştan dihêle, ku gel têbigihînin buhayê hevkariyê û hodeya pêdabûna aşîtiyê, bi ser vê de jî pêşniyara pêdakirina kongirekî herheyî ji verêkirên (sefîrên), ku hercar li hev bicivin, li Vînîsiya an jî li şarekî dî yê bê alî be. Ev komcivîn jî wê bi piraniya bîrûbaweriyên wan nava gelan û sermîriyan dirist bike û gava yek biryarên wê civînê bi cî nîne, wê hemû dewletên din, bi darê zorê wî endamî têxînin bin wan biryaran. Ev komcivîna ku ji verêkirên hemû dewletên şahanî û komarî -ên rojhilat jî- dibe parêzkarê aşîtiya giştî û wê hemû karbidest soz û peymana bi cîhanîna biryara piraniyê bidin û wê li dij ên ku bi cînehînin derkevin û gava bi aşîtiyê nebû, ji zorê pêve çi rê namînin.

Crucée dibîne, ku pêwîste her karbidestek giliyê xwe bo komcivînê bişîne:

"Herkî karbidest ji hev cuda bin, wê bêtir bizavê bikin, ku sînorên xwe fireh bikin, lê gava ewan bi hebûnên xwe razî bin û gava bi va komcivînê re yekbin, eva ku ewan têde endamin, wê tu kesên ku kospîn li pêş aşîtiyê nemînin an jî çi kesên ku dij derdikevin wê bitin rawestandin."

Crucée ji Dantî bêhtir ber cîhanîtiyê ve nêzîk dibû û bi terzekî baştir û bang dikir, ku dewleta Alî Osman, Çîn, Hindistan û Pars jî bibin endamên va yekîtiya cîhanî û daxwaza bingeha "piraniyê" di derxistina biryaran de kir mazintirîn û tenahtirîn bingeh, loma hene kes dibêjin, ku bingeha Crucée ji ya Netewên Yekbûyî (Koma Netewan) pêşdatire, ji ber ku li ba wî mafê veto bi dest çi dewletan de nîne.

3- Gotfried Lîbenz (1646-1716 z.):

Weke me gotî, Dantî bo sermîriyeka cîhanî, bi ruh û rewanê împeratoriya Romanî xebitî, Crucée bo pêkanîn akomeka netewan li ser bingehekî cîhanî bêyî ku girêdayê olekê be kar kir, hema Libenz ê Alman banga aşîtiyeka ku li ser bingeha çand û zanînê kir.

Libenz didît, ku aşîtî ne tenê bi qedexekirina pêkhatina dijheviyan û ne tenê bi qedexekirina bikaranîna zorê çêdibe. Divê bo aşîtiyê sazmanekî navnetewan yê ku li ser bingehekî dirist hebe.

Di destpêkê de Libenz xwediyê nêrîneka Ewrupî bûye û boyî ramana xwe di sala 1667'ê de pêşniyareka bi armanca avakirina sazmanekî navnetewî danî, ku teviya welatên Ewrupî tevke ser hev, ku di siya wê yekîtiyê de kanibin serê dewleta Osmanî bikin.

Piştre Libenz bi cîhanîtiyê bangkir, ku di sala 1676'ê bi karekî dî rabû, bi armanca pêkanîna yekîtiyeka navnetewî, serokatiya wê ya ruhanî di saya Papa de be û serokatiya dinyayî jî di destê împerator de be û bo jihevkirina nava mîran rûniştgehek hebe.

Û gava ku pêşniyarên wî bi serneketin, dawiyê rabû banga belavkirina aşîtiyê bi rêya çand û zanînê kir, ku bi wê rê yekîtiya gelan nêzîk dibe û wî kanî bû hikariyê li Kayserê Prusya bike, ku tevgeheka zanînê di şarê Berlinê de ava bike, ku bo welatên din bibe pêreve û gava van zaningeh pir bûn, wê xwediyê raman û zanînê berhev bîne û hevkariya wan xort bike û bi wî terzî ramana sazmanekî navnetewî yê ku aşîtiya cîhanî pêkbîne bi ser dixîne. Loma em dikarin bibêjin, ku van ramanên Libenz tova ramana Unesco danîn.

4- Emmanuel Kant (1724-1804):

Kant dibîne, ku aşîtî dawiya têkoşînekî di nav herdu hêzên xêr û ser de ye, ev jî berê Zerdeşt gotiye. Û pirsa aşîtiya cîhanî di du lêkolînên giring de anîne ber çavan; a yekem di sala 1784'ê de, bi sernavê "Pêşniyarên mirovakî navnetewî bo dîroka cîhanî" û a duwem di sala 1795'ê de bi sernavê "Ber bi aşîtiyeka hereyî ve" û bi kurtî ew dibêje, nîrên ku hêştine mirov berê pêş jîneka civakî ya bi zagon bijî, wê ew nîrên han bi xwe netewan têvedin ku va jînê di civata nevnetewî de bibînin, çiku aşîtî û servehesî, di saya destûrekî giştî de wê hebe, ku teva têxîne bi zagonên xwe û wê hevokên ramyarî di çembera navnetewî de mîna herêm û parçeyên welatan di hindir dewletekê de diyar bikin.

Lê di lêkolîna duwam de, Kant bêhtir bi karvanî li pirsa aşîtiyê xwedî derdikeve û diyar dike, ku aşîtiya herheyî li ser bingeha avakirina sazmanekî komarî pêktê.

Kant di ber avabûna sazmanekî komarî di dewletê de, pêwîst dît, ku zagoneka gelan li ser bingeha yekîtiyeka ji dewletên aza hebe, ku ev yekîtî bizavê biket, ceng ji binî de bitin qedexekirin û bixebite bo firehkirina cîh û hêzdariya xwe. Kant didît, ku "yekîtiya federalî" bi lez û bez wê aşîtiyê têxîne dijwariyê.

Di pêşniyara Kant de, bingehên têkiliyên di nava dewletan de hebûn, ewên Kant pê bawerbû, ku sedemên cengê kêm bikin, van bingeh ev bûn:

DÛMAHÎK HEYE

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Dîliyên şer ên li girtîgeha Amedê berxwedana xwe didomînin

Bi biryareka dewleta Tirk a berî niha, hatibû duxuyankirin ku, wê girtîgeha leşkerî biqulibînin bin fermana sivîl. Li du berxwedana meha Sibatê, kompoloyên ref bi ref û gelek leyistok ji hêla mêtingeran li dijî endamên PKK ên girtî li Amedê (Diyarbekrê), hatin pêkanîn.

Daku wan mafên ku bi berxwedana meha Sibatê bidestve ketibûn vegerînin, mêtingerên Tirk pêşî serî dan azînên koçberkirin û durxistinê. Ji girtîgeha Amedê, bi dehan dîliyên şer koçberê girtîgahên bajarên Ruha (Urfa), Dîluk (Entab), Aydin û Eskîşehîrê kirin. Ev leyistok gişt, di bin navê sivilkirina girtîgahê hatin bikaranîn.

Piştî koçberkirinan, roja 9'ê Gûlanê bi şêweyeka mîrî girtîgeha Amedê xistin bin fermana wezîrê dadmendiyê. Bi vî awahî xwestin wan mafên ku bi xwîna şehîdekî bidest ve ketibûn, vegerînin. Ji wan 11 bendên ku divîbû bikarbînin, divêtên wan bikar neanîn. Li ser van bûyeran, berpirsiyar û pêşaxafên girtiyan Sînan Caynak, Kutbeddîn Yildiz, Îbrahîm Ekîncî, Azîz Mahmud Ak û Ahmed Aygûn, duxuyankirin ku, ji bo parastina mafên xwe ku dixwazin vegerînin, dê dest bi berxwedaneka xwebirçîhiştinê a nûh bikin.

Roja 12'ê Gûlanê, ji ber ku kontrola keçaniyê bi girtiyên jin hat kirin, berxwedaneka protestoyê, ji bo rojekê hat çêkirin. Di rojên dure, ji ber ku rewş nehat başkirin, dîliyên şer roja 14'ê Gûlanê dest bi berxwedaneka dirêj, kirin.

Roja 15'ê Gûlanê jî, 20 malbatên girtiyan, ji bo havkariya berxwedana di girtîgahê de dest bi xwebirçîhiştinê kirin. Duxuyan bi navê malbatan hate çêkirin. Duxuyan bû ku, ew mafên dawiya berxwedana Sibatê bi dest ve ketibûn, giringe bên bicihanîn, nexwe wê berxwedana xwe berdewam bikin.

Roja 15'ê Gûlanê, duxuyaniyeka nûh, bi navê dîliyên şer hate çêkirin. Di vê duxuyaniyê de hat eşkere kirin ku, heke daxwaz bicih neyin, ew wê berxwedana xwe biqulibînin rojiya mirinê.

Niha berxwedanên xwebirçîhiştinê û rojiya mirinê, berdewam in. Heya daxwaz bicih neyin, nayin birîn. Ev berxwedana nûh, pêwistî û naveroka berxwedana li girtîgehan carek din danî holê. Ev berxwedan, herwusa hevkariyeke ji bo têkoşîna li derve û bendavê berxwedana girtîgehan a 8 salî ye.

Wekê dihê zanîn berxwedanên li zindana Amedê, bi berxweda rêberên gelê Kurd, Mazlum, Hayrî û Kemal'an destpêkiribû. Xeleka dawî M. Emîn Yavuz bû. Ew mafên ku bi xwîna şehîdan bidestve ketibûn, giringe bên parastin. Girtî vê ramana xwe, bi vê berxwedana nûh dîsa danezana kirin.

Em gişt dizanin ku, tehluka mirinê jî di van berxwedanan de heye. Berî niha, di 11 rojiya berxwedanê de M. Emîn Yavuz şehîd ketibû. Ev jî, ji me re delîleke, ka çuqas rewş û hoyên girtîgahê nebaş in. Lewma em dîsa bang li hemû saziyên mafê mirovan dikin, ku dêhn û bala xwe bidin girtîgeha Amedê, ji ber ku pir diyare ku mêtingerên Tirk wê ji nûh ve destên xwe di nav xwîna şoreşgeran de bigerînin.

HILGAVTINA BUHARÊ DI GIHANEKÊN BILIND DE

Qilaban bi livbaziyên rizgariya netewî hejiya

Di panzdeh rojên pêşemîn ên meha Gûlanê de, bi kêmasî 5 çalakiyên hêzên rizgariya netewî li Qilaban (Uludere) pêkhatin. Bi vî awahî, Qilaban qulibî cihê şer ê germ.

Livbaziyek roja 3'ê Gûlanê çêbû. Sîxurên bi navên Reşît Kara, Nezîr Kaya, Cemîl Tosun, Îdrîs Kaya, Kerem Tosun, Hûseyin Yakut, Omer Alka, Selman Apaydin bi mirinê hatin cezakirin. Evan bêbextan li dijî şoreşê çek ji dijmin girtibûn. Piştî rûdanê, çekên wan jî ketin destê hêzên ARGK. Bi vê livbaziyê, çetevanî li Qilaban derbekî mirinê girt.

Roja 9'ê Gûlanê jî, li gundê Kror êrîşek çû ser yekîtiyên dijmin û cahşan. Kuştiyên ji dijmin gelek in. Lê dewleta Tirk duxuyankir ku, tenê çeteyek bi navê Hamît Tosin birîndar ketiye.

Livbaziya sêwemîn jî, çû ser saziyên çandî ên mêtingeran. Hêzên me yên rizgariyê li gundekî civîn çêkirin. Rewşa şer, rewşa dijmin û sîxurên wan, ên mamhostan eşkere kirin. Dawiya civînê de dibistanên mêtingeran hatin sohtin. Bi hoya ku bi lez vegerin welatê xwe, mamhosta hatin azadkirin.

Rewşa têkoşîna me ya rizgariya netewî li Qilaban: Li Qilaban çetevanî li ser bingeha bazarganiyê dihê avakirin. Debara şêniya Qilaba, têne di warê bazarganî û xwedîkirina heywanan e. Bazarganî jî digel Kurdistana Başur dihê kirin.

Bilî hemû astengên ji hêla dijmin, gelê Qilaban ê hejar ticareta xwe heya sala 1980'ê berdewam dikir.

Taybetiyeka Qilaban a pêwist jî eve ku, gel gelek niştîmanperwere û alîkariya berxwedana Kurdistana Başur jî, herdemê kiriye. Lewma jî mêtingeran, piştî sala 1980'ê, êrîşek dijwar anîn ser Qilaban û derdorên wê. Gelek karakol hatin avakirin. Axayên sîxur gel kirin bin fermana xwe de.

Di sala 1983'ê de, mîlîtanên PKK li gundên Kror bêbext Xeloyê Hacî kuştin. Dijmin lêdana pêşemîn girt. Dure xebatên polîtîk bi lez pêşveketin. Li Qilaban gelek kes pêşî xwe gihandin HRK, durê jî xwe gihandin ARGK. Qilaban ji dijmin re bû qadekî bi xeter. Di sala 1985'ê HRK, hinde serhildanên navçeyî ceriband.

Artêşa Tirk, hêzên leşkerî li hemû gundan bicihkir. Êrîşî gel kir û xwest serîhildanê vemirîne. Çetevanî li ser bingeha ticaretê hat rêkxistinkirin. Mêtingerên Tirk jî xwe kirin hevparê ticaretê, digel axayên Kurdistana Başur ku endamên PDK-Îrak in, pêwendiyên xwe jidandin. Artêşa Tirk, di sala 1987'ê de şer di navbera eşîra Jîrkan li Elkê û êşirên Qilaban derxist. Jirkî û Guyî lihevxistin, bi vî awahî jî çetevanî xurttir kirin.

Di salên 1985, 86 û 87'ê de, livbaziyên jêhatî û jîr û li dijî mêtingerên Tirk û çetan birêketin. Artêşa Tirk li Qilaban piştşikestî bû. Bêhtirî 20 hezar leşker xwe ji bo şer amade digirtin. Çetevanî hat pêlixandin. Gelek civînên polîtîk li gundan çêbûn. Gelek xort xwe gihandin hêzên ARGK. ARGK hinde barêgehên leşkerî ên dizî ji xwe re li çiyayên dora Qilaban avakir.

Niha ev bû 5 sale ku şer, bê rawestandin didome. Pir diyare ku wê pêşveketinên gelek mezin li pêşiya me de li Qilaban birêbikevin...

Livbaziya tolhildanê li Mistbînê

Di navbera navçên Mistbîn û Midyadê, li gundê Baminê, sîxur Abdûlkerîm Çêlîk û 10 hevalbendên wî ên gunehkar, bi sucê welatfiroşiyê û hevkariya bi artêşa Tirk re, ji hêla hêzên ARGK, bi mirinê hatin cezakirin.

Sîxur Abdûlkerîm Çelîk, roja 1'ê Gûlanê li Çiyayê Bagokê şop şanî dijmin kiribû, û bibû sedema kuştina hinde şoreşgeran, ku piraniya wan nûh têkilî **Yekîtiya Perwendekirinê Liqê Mêrdînê** bibûn. Ev vî bêbextî, cihê van şervanên nûh raya dijmin dabû û dawiya şerê 2 rojan 20 şoreşger şehîd ketibûn, herwusa 190 serbazên dijmin jî hatibûn kuştin.

Meha Gûlanê ji bo ciwanên pêşveçûyî û şoreşger ên Tirkiyê bû meha xwelihevdanê û livbaziyê

Birên Tirkiyê ên biliv û tevger, ciwan û karkerin. Bilî hemû kêmasiyên polîtîk û rêkxistinê, ramyarî û rênaskirinê, ciwan her tim têkoşîna şoreşger li Tirkiyê bilinddikin. Ji her alî ve ev wusa ye.

Faşîzma 12'ê Êlûnê dixwest vê rista ciwanan jî birawestîne. Lê ciwan xwedî lî xwe derdikevin û bi berpirsiyarî dengê xwe bilind dikin.

SAMSUN: Di zanîngeha 19'ê Gûlanê de, xwendevanan ji bo piştgirtina livbaziyên li zanîngeha Stanbolê, civînek û numayişek çêkirin. Xwendevanan ji serokatiya zanîngahê xwestin ku, polês neyin zanîngahê û zagonên dij-demokrasiyê bên rakirin.

ANKARA: Di zanîngeha ODTÛ de, 200 xwendevan livbaziyeka runiştinê û civînek çêkirin. Xwendevan, zagonên zaningahê protesto kirin.

ÎZMÎR: Li zanîngeha Selçûk, xwendevanan livbaziyên mîna civînan û numayişan çêkirin. Pîkoliyên polêsan li ser xwendevanan protesto kirin.

Herwusa li zanîngahên Stanbolê, ÎTÛ, Îzmîr Ege û 9'ê Elûnê, li Akademiya Mîmariyê û Muhendisiyê li Îzmîrê, li zanîngeha Çukurova, li ODTÛ, li Hacettepe, li Fakulteyên Polîtîk, Dadmendî, Ziman û Dîrok û li dibistanên din ên bilind, civîn, ji ber bîranîna M. Şirîn Tekîn hatin çêkirin. Weke dihê zanîn M. Şirîn Tekîn, li Wanê bi destê MÎT û xwendevanên paşverû hatibû kuştin.

Li Şirnexê lêdana mirinê li çetan ket

Hilpişkîna Buhara 1988'ê, ya tevgera me ya rizgariya netewî li derdorên êrdima Şirnexê bi çalakî pêşdikeve. Li gundên Dêrgulan, Ayrim û Navyanê 14 çete digel merivên xwe, ji hêla yekîtiyên ARGK bi mirinê hatin cezakirin.

Ev rûdana nûh, carek din mêtingerên Tirk ji ra hejand. Bûyer wusa serpêk hatiye: Yekîtiyeka ARGK digel gundiyên ku derketibûn zozanan, civînek çêdike. 14 kesên ku hevkariya dijmin dikiran û dev ji kirinên xwe bernedidan, dicivînê de hatin pirsyar kirin. Ji ber gunehên wan, dawiyê de bi mirînê hatin cezakirin.

Navça ku livbazî pêkhatî, dikeve navbera Çiyayên Herekolê û Kato. Di vê hêlê de gelek gund hene. Gava mirov êrdimên Kurdistanê ên din bîne ber çavên xwe, mirov dibêne ku ev derdor gelektir xîzan û belengaze. Gundiyên li vir pir hêjar in. Axên çinînê tev di destê malbata. Alîxan Tatar û axayê Batiyan Osman Demîr de ne. Tiştên ku gundî li ser van axan û pîkoliyên wan dibêjin, rastî bê dawî ne. Ne tenê axên çinînê, zozan jî di destê van de ne. Bi vî awahî ev axa, xwediyê hertiştê gundiyan in. Gundiyên Şirnexê, di bin vê pîkolî û nîra hov dinale. Ev jî dibe sedemek ku rihê gundiyan bi ramana şoreşê dihê dagirtin. Ji her deverê bêhtir, lewma şervan ji Şirnexê derdikevin. Tiştê ku bikariba gundiyan bi mêtingeran re girêbide, nîne. Ji ber ku ne diçin bajêr, ne jî gundiyên nîv-dewlemend di nav wan de hene. Ji hêla din jî girêdana wan bi saziyên çandî ên mêtingeran re jî nîne.

Gava mehên buharê dihên, gundiyên navçên Girêkamo (Silopî), Cizîra Botan û Şirnexê derdikevin zozanên li dora navça Şirnexê. Bi yek derbê hejmara şêniyê li zozanan zêde dibe. Lewma ev herem ji hêla erdnîgarî û stratejî gelek bûhaye.

Berî sala 1983'ê, şerê di navbera eşîran de, li van deran kêm nedibûn. Ji hêlekê mêtirger û axayên welatfiroş, ji hêla din jî KUK, Samî Abdurrahman û PDK-Îraq, pîkolî li gundiyan dikiran û hisên wan ên welatperwer dimêtan.

Hilgavtina 15'ê Tebaxê di sala 1984'ê de, rewş seranser berveji kir. Ev hêzên me behsa wan kirî, ê din nehatin van deran. Gundî destpêkirin ku, hew baca

Dûmahîk rûpela 20. de